

Talousarvio 2026

Liedon kaupungin
talousarvio 2026
ja taloussuunnitelma
2026-2028

Sisällysluettelo

Kaupunginjohtajan katsaus	4
Liedon kaupunkistrategia 2023–2026	11
Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen Liedon kaupungissa	14
Riskienarviointi ja -hallinta	17
Talousarvion laadinnan yleiset ja taloudelliset lähtökohdat	19
Talousarvion sitovuus	28
Tuloslaskelma	31
Tuloslaskelma (ulkoinen)	32
Rahoituslaskelma	33
Valtuustoon nähden sitovat määrärahat	34
Tarkastuslautakunta	36
Keskusvaalilautakunta	37
Kaupunginhallituksen alainen toiminta	39
Konsernihallinto	41
Joukkoliikenne	43
Sisäiset palvelut	44
Maaseutupalvelut	47
Työllisyyspalvelut	49
Ympäristöterveyslautakunta	51
Ympäristöterveyspalvelut	54
Varhaiskasvatus- ja koulutuslautakunta	56
Varhaiskasvatus	60
Yleissivistävä opetus	62
Hyvinvointilautakunta	65
Hyvinvointipalvelut	68
Tekninen lautakunta	71
Tekniset palvelut	75
Toimitilapalvelut	77
Ruoka- ja puhtauspalvelut	81
Infrapalvelut	84
Liedon vesi	89
Kaavoitus- ja rakennuslautakunta	93
Kaavoitus- ja mittaus-toimi	97
Rakennusvalvonta ja ympäristönsuojelu	99
Investointiosa	101
Yhteenveto	101
Investointiosan hankekohtaiset perustelut	102
Kaupunkikonserni	128

Kaupunkikonsernin toiminnan ja talouden lähtökohdat ja tavoitteet.....	128
Liedon Asunnot Oy	129
Liedon Lämpö Oy.....	131
Liedon Innovaatiokampus Oy.....	133

Kaupunginjohtajan katsaus

MUUTOSTEN VUOSI

Vanhasta totutusta on aina vaikea luopua. Muutokset ympärillämme haastavat kuitenkin ajatteluamme ja meillä on tulevana vuosina vaikeita valintoja ja asioiden uudelleen tarkasteluja edessämme. Mikä on Liedolle optimaalinen varhaiskasvatuksen- ja koulujenverkkorakenne? Mikä on Yliskulman koulun tulevaisuus? Minne kaupungin alueella tulevaisuuden palvelut sijoittuvat? Mikä on Liedon konsernin rakenne ja yhtiöitetäänkö Liedon vesi? Rakennammeko uimahallin? Mikä on meille optimaalinen investointien taso? Onko henkilöstö ensisijaisesti voimavara ja resurssi vai kulu? Paljonko voimme velkaantua?

Liedon kaupunkia ohjaavan nykyisen strategian voisi tiivistää lauseeseen: ”Pidetään kulut kurissa, mutta tuotetaan samalla laadukkaita kaupunkilaisten ja kaupungissa toimivien yritysten tarvitsemia palveluita ympäristöä kunnioittaen.” Siinä olemmekin erinomaisesti onnistuneet. Kaupungin organisaatio on vuosien kuluessa optimoitu sekä henkilömäärän että osaamisen suhteen. Kaupungin organisaatio on nyt erittäin tehokas, mutta vähäiset resurssit tekevät siitä myös haavoittuvan. Monet tärkeät toiminnot ovat organisaatiossa yhden työntekijän vastuulla.

Meitä haastaa myös kasvukunnalle tyypillinen investointitarve. Tarvitsemme lisätiloja kasvavalle joukolla koululaisia sekä päivähoitolapsia. Vaikka investoinnit pyritään suunnittelemaan niin, että rakentamamme uudet toimitilat ovat toiminnan kannalta mahdollisimman optimoituja, ei se poista niiden aiheuttamaa suurta vaikutusta kaupungin talouteen. Investointien suhde vuosikatteeseen onkin nykyisellä tulo rakenteella heikko ja uhkaa nostaa kaupungin lainakantaa haastavalle tasolle.

Liedon tehokkaat toimintamallit ja kasvava elinvoima tekee meistä häviäjiä valtion rahoituksen suhteen. Kaupungin saama valtionosuus on pysynyt n. 16M€:ssa, vaikka valtio on samanaikaisesti lisännyt vastuihimme TE-palveluiden siirron yhteydessä n. 2M€. Tämä johtuu siitä, että valtionosuusjärjestelmän ei ole tarkoitus palkita hyvistä suorituksista, vaan tasata kuntien toimintamahdollisuuksia. Onkin olemassa suuri riski, että lietolaiset kärsivät lisää myös tulevassa valtionosuusuudistuksessa.

Henkilöstökulujen kasvun osalta olemme myös suuren haasteen edessä. Viime vuosien palkkaratkaisut ovat olleet kunnille hyvin kalliita. Nämä palkankorotukset tarkoittavat Liedon kaupungille n. 1,5M€ vuosittaista lisälaskua. Talousarvion suunnitelmavuosille vain vuosi 2028 avoin mahdollisille muutoksille tähän kehitykseen.

TE-palveluiden tuoma rakennemuutos lisää Liedon kaupungin herkkyyttä suhdannevaihteluille. Taloudellisen

taantumisen aikana kaupunki tulevaisuudessa maksaa merkittävästi enemmän kasvavan työttömyyden kuluja. Tämä vahvistaa entisestään perinteisesti kaupungin harmina olleita suhdanneherkkiä tulolähteitä, joita ovat tontin myyntitulot ja verotuotot. Toisaalta taloudellisen kasvun aikana kaupunki vastaavasti hyötyy samojen kolmen rakenteen kautta. Tämä kehitys haastaa kaupungin toiminnan ja talouden suunnittelun. On hyväksyttävä, että monet tärkeät talouteemme vaikuttavat tekijät ovat omien vaikutusmahdollisuuksiemme ulkopuolella.

Kaupungin omistamien sote-kiinteistöjen yhtiöittämisen velvoite on toinen merkityksellinen rakennemuutos, joka näkyy kaupungin talousarvio 2026 laadinnassa. Merkittävä vuokratulojen määrä siirtyy kaupungilta kaupungin perustamaan Liedon kaupunkikiinteistöt Oy:n, josta osa vuokratulosta kotiutetaan kaupungille yhtiölle myönnetyn lainan korkoina.

Myös positiivisia kehityslinjoja on olemassa. Kaupungilla on heti valmista jalostettua maata myyntivalmiina n. 8M€ verran ja maanjalostustiimimme on nyt vihdoinkin täydessä resurssissaan. Yrityksiä kaupunkiin houkuttelevaa uutta Invest In -toimintamallia kehitetään. Kiinnostus asuintonttejamme kohtaan on pysynyt vakaana. Uusi kaupunkikeskustan kehityssuunnitelma on vireillä ja tulee tuomaan kaupungin keskustaan tulevien vuosien aikana arvioni mukaan 100-150M€ investoinnit. Väkilukumme kasvu on hidastunut, mutta jatkaa silti tasaista kasvua. Sijaintimme on erinomainen ja meillä on osaamista hyödyntää sitä. Asukkaiden mielestä kaupungin palveluiden laatu on säästöistämme huolimatta hyvällä tasolla ja saamme paljon hyvää palautetta tavastamme toimia.

Kaupunginjohtajan esitys perustuu siihen, että tilanne on vakava ja organisaatiota on jo valmiiksi niin paljon tehostettu, etteivät pelkät menoleikkaukset ratkaise tilannetta. Ei ole myöskään realistista ajatella, että vaikea tilanne ratkaistaisiin vain vuoteen 2026 kohdistetuilla toimenpiteillä. Kyse ei ole pelkästään suhdanteiden aiheuttamasta haasteesta, vaan valtion määrittämästä rakenteellisesta uudistuksesta, jossa meille on lisätty 2M€:lla pysyviä uusia velvoitteita. Sopeutuaksemme meidän on katsottava pidemmälle ja asetettava tavoite koko suunnitelmakaudelle. Kaupunginjohtajan esitys on laadittu siten, että taloussuunnitelmakaudella kaupungin talous tasapainottuu.

Liedon talousarviota on laadittu hyvässä yhteistyössä luottamushenkilöiden ja viranhaltijoiden kanssa. Laadittu talousarvio pohjautuu parhaaseen saatavilla olevaan tietoon ja arvioon vuoden 2026 kehityksestä. Mukana on paljon epävarmuustekijöitä ja suunnitelmakaudella on näkyvissä merkittäviä taloudellisia haasteita. Epävarmuustekijöistä huolimatta voimme todeta, että Liedon kaupunki on edelleen taloudellisesti hyvässä

asemassa vastaanottamaan tulevat haasteet. Nyt laadittu talousarvio luo hyvät edellytykset palvelujen kehittämiseksi sekä asukasmäärän että yritysten ja työpaikkojen määrän kasvulle.

Kaupunginjohtajan esitys Liedon kaupungin talousarvioksi vuodelle 2026 päättyy 1,1 M€ alijäämäiseksi. Nykyinen kunnallisvero Liedossa on 7,1 %. Talousarvioon sisältyvät verotuloennusteet vuosille on laadittu kaupunginjohtajan esityksen mukaisesti kunnallisvero 7,2 % vuodelle 2026, 7,4 % vuodelle 2027 ja 7,6 % vuodelle 2028. Valtionosuudet on laskettu valtiovarainministeriön painelaskemien mukaisesti.

Kiitän kaikkia luottamushenkilöitä sekä kaupungin talousarvion valmisteluun osallistunutta henkilöstöä hyvästä yhteistyöstä ja asiantuntevasta valmistelusta ja toivotan menestyksestä vuotta 2026.

Liedossa 23.10.2025

Kaupunginjohtaja Mika Ingi

Kaupungin toimielinten talousarvioesityksiin on kaupunginjohtajan esityksessä tehty seuraavat muutokset: Kaupunginjohtajan talousarvioesityksen taloutta tasapainottava vaikutus on **2,38 M€**

Liedon kaupungin toimialat tekivät jo talousarvion laadinnan yhteydessä toimintaan sopeutuksia yhteensä **507 000 €**, jonka tuottamat säästöt olivat mukana lautakuntien esityksessä.

Tässä osiossa esitettävät kaupunginjohtajan muutosesityksen **430 000 €** lisäsäästöt tehdään lautakuntatyöskentelyn aikana tehtyjen sopeutusten lisäksi. Siis tavoitellaan toimintaan säästöjä **yhteensä 937 000 €**.

Kaupunginhallitus:

- TE-palveluiden henkilöstökulut **-30 000 €**

Tekninen lautakunta:

- Liedon Vesi
 - o Aineet ja tarvikkeet vähennys **-150 000 €**
 - o Lisätään tuloihin paperilaskutuslisä **+25 000 €**
- Viheraluehoitaja määräaikainen ei myönnetä **-25 000 €**
- *Tekniset korjaukset talousarvioon henkilösivukulujen osalta -227 079 €*

Varhaiskasvatus- ja koulutuslautakunta:

- Toimiala arvioi itse, miten säästön toteuttaa, mutta tavoitteen saavuttamista tukee varhaiskasvatuksen hyvä kehitys, jossa palvelusetelikustannukset vähenevät ja toimintatuottojen osalta on kasvua tuotoissa. **-200 000 €**

Hyvinvointilautakunta:

- Ei muutoksia

Kaavoitus- ja rakennuslautakunta

- Ei muutoksia

Kaupungin tulot lisäys vuodelle 2026 **1,95M€:**

- Kunnallisveron korotus 7,1 % → 7,2 %. Lisäys **550 000 €**
- Liedon Lämpö Oy – osinkotuottotavoite **100 000 €**
- Liedon Kaupunki Kiinteistöt Oy – korkotuottotavoite **1 000 000 €**
- Meriliedon myynti – tuottotavoite **300 000 €**

Investointiosa - muutosesityksen vaikutus -1 340 000 €:

Kaupunginjohtajan muutosesitykset investointeihin vuodelle 2026 perustuvat pääsääntöisesti toimialojen tekemiin priorisointeihin sekä kaupunginjohtajan näkemykseen mahdollisuuksista kasvuinvestointien aika-
tauluttamiseksi.

Yleisesti investointien talousarviovalmistelusta on todettava, että lautakunnat ovat valmistelussaan tehneet hyvää työtä ja jo karsineet ja priorisoineet lukuisia hankkeita. Talousarvioesitykseen valikoituneet investoinnit ovat kaikki tarpeellisia ja niiden väliset priorisoinnit hankalia. Investoinnit on priorisoitu kolmeen eri tasoon, joista 1. taso on viranhaltijoiden näkemyksen mukaan kiireellisin. Lisäksi investoinnit on jaettu neljään kategoriaan: 1) Kasvu, 2) Korjausvelka, 3) Turvallisuus ja 4) palvelun parantaminen.

Kaupunginjohtajan muutosesityksen tavoitteena on hidastaa Liedon kaupungin velkaantumista ison Taatilan yhtenäiskouluhankkeen rakentamisen aiheuttaman poikkeuksellisen suuren investointipiikin ohitse.

Kasvuinvestointien osalta siirrettävät kasvuinvestoinnit **50 000 €**

- Siirto. Teknisten palveluiden varikko – Uusi halli ja tilamuutoksien suunnittelu. **50 000 €**

Korjausvelkainvestointien osalta siirrettävät **-610 000 €** ja poistettavat **-450 000 €**

- Siirto. Kaupungintalo - patteri- ja palkkiventtiilien uusiminen **-250 000 €**
- Siirto. Kunnantupa – vesikattosaneeraus **-100 000 €**
- Poisto. Vanhojen valaistusten peruskorjaus / uudet kohteet, jatkuva hanke **-50 000 €**
- Siirto. Hulevesijärjestelmät **-100 000 €**
- Poisto. Vesijohtolinjojen, viemäriinjojen ja vesijohtoverkoston sekä vesihuollon ennakoiduista hankkeista **-90 000 €**
- Siirto. Yliskulman puukoulu – julkisivun puuosien huoltomaalaus **-100 000 €**
- Siirto. Yliskulman koulu - Kivikoulun salaojasaneeraus **-60 000 €**
- Poisto. Pienhankkeet vähennys **-100 000 €**
- Energiatohokkuushankkeet – Poistetaan Yliskulman koulun osuus **-80 000 €**

- Poisto. Vesikattosaneeraukset **-100 000 €**
- Poisto. Maamiesseurantalon perusparannushankkeen suunnittelu **-30 000 €**

Palvelun parantamisen osalta siirretään yhteensä - 230 000 €

- Siirto. Kisakallion kentän perusparannushanke **-50 000 €**
- Siirto. Lukio - Auditorion saneeraus **-150 000 €**
- Poisto. Uimahallin suunnittelu **-30 000 €**

LIEDON KAUPUNGIN TULEVAISUUSOHJELMA 2026-2029

Liedon kaupungin haasteet liittyvä kaupungin kasvuun ja sen vaatimiin investointeihin, sekä pääosin sivistystoimen palveluiden rahoitukseen vähenevien valtionosuuksien ja maksutulojen myötä. Liedon kaupungin toimintatuotot ovat laskusuunnassa ja lakisääteisten palvelujen tuottamisen toimintakulut kasvussa, jossa merkittävä tekijä on korkeat palkankorotukset palkkojen ollessa kaupungin suurin yksittäinen kuluerä. Lisäksi lainanhoidon kulut tulevat kasvamaan lainakannan kasvun myötä korkotason normalisoiduttua, joka aiheuttaa lisäpainetta toiminnan rahoittamiseen. Lisäksi kiinteäkorkoisia ja korkotasoltaan edullisia lainoja erääntyy 2026–2028 välisenä aikana, ja näiden uudelleenrahoittaminen korkeammalla korkotasolla tulee entisestään nostamaan lainanhoitokuluja.

Tulevaisuusohjelma laaditaan kaupungin strategian teon yhteydessä hyvässä yhteistoiminnassa kaupungin henkilökunnan kanssa.

INVESTOINNIT

Liedon kaupungin investointimäärät ovat olleet kasvussa vuodesta 2017 lähtien. Samalla kaupungin lainakanta on kasvanut voimakkaasti, ja lainamäärän kasvu jatkuu investointimäärien ylittäessä merkittävästi vuosikatteen koko taloussuunnitelmakauden aikana.

Liedon kaupungin mittavin investointi, Taatilan uusi yhtenäiskoulu, valmistuu ja otetaan käyttöön vuoden 2026 aikana. Vuodelle 2026 investointiin on varattu vielä 3,6 miljoonaa euroa. Taloussuunnitelmavuosien 2027 ja 2028 aikana koulun pajarakennuksen rakentamiseen on arvioitu 2,6 miljoonaa euroa. Ilmaristen alueen kasvu asettaa investointipaineita sekä varhaiskasvatukseen että perusopetukseen. Ilmaristen koulun laajennukseen on arvioitu 3,8 miljoonaa euroa vuosille 2026 ja 2027. Lisäksi Sillilän päiväkodin, joka toimii valmistuttuaan kaupungin vuorohoitoa tarjoavana yksikkönä, investointi aloitetaan vuoden 2026 aikana. Investoinnin kokonaismääräraha on arvioitu 6,4 miljoonaan euroon.

Kaupungin strategian mukaiset kaavoitushankkeet ja asuintonttien luovutustavoitteet sekä asukasmäärän lisäämiseen asetetut tavoitteet edellyttävät uusien asuinalueiden kaavoitusta, infran rakentamista ja myös aktiivista maanhankintaa. Maanhankintaan osoitetaan talousarviossa 2,0 miljoonan euron määräraha. Tontinmyyntivoiton tavoitteeksi on talousarviossa 2026 asetettu 1,5 miljoonaa euroa.

LIEDON KAUPUNGIN TALOUSARVIO VUODELLE 2026 JA TALOUSSUUNNITELMA VUOSILLE 2027-2028

Talousarvioesitys on laadittu siten, että edellytykset kaupungin tehtävien hoitamiseen turvataan vuonna 2026. Suomen talouden ennakoitaan kasvavan hitaasti vuoden 2026 aikana. Palkkasumman kasvu on ollut talouskasvua korkeampaa, ja verotulojen ennustetaan kasvavan vuosittain kohtalaisen paljon koko taloussuunnitelmakauden ajan. Verotuloennuste perustuu Kuntaliiton syyskuun 2025 ennusteeseen.

Talousarvioesitys on laadittu 0,1 %-yksikön kunnallisverokorotuksen mukaisesti vuodelle 2026 sekä 0,2 %-yksikön kunnallisverokorotuksen mukaisesti taloussuunnitelmavuodelle 2027 ja 0,2 %-yksikön kunnallisverokorotuksen mukaisesti taloussuunnitelmavuodelle 2028. Talousarvio 2026 osoittaa 1,1 miljoonaa euroa alijäämää. Taloussuunnitelmavuonna 2027 ja 2028 ei ole laskettu merkittäviä muutoksia. Lainakannan kasvu investointien vuoksi sekä aiempien hyvin edullisten pitkäaikaisten lainojen erääntyminen tulee nostamaan rahoituskuluja jo vuodesta 2028 alkaen.

Kaupunginhallitus esitti (293/3.11.2025) valtuustolle tuloveroprosentiksi vuodelle 2026 7,1 %. Esitys on 0,1 %-yksikköä alempi kuin kaupunginjohtajan esityksessä. Esitys vähentää verotuloja ja kasvattaa alijäämää arviolta noin 550 tuhatta euroa.

Talousarvio on aina nimensä mukaisesti arvio. Toimintaympäristö talousarvion 2026 tekemisen osalta on ollut poikkeuksellisen haastava alla listattujen muuttujien osalta, vaikkakin eri syistä.

Vaikeasti ennustettavat

- Rahoituskulut – korot. Tällä hetkellä korot näyttäisivät pysyvän vakaana, mutta globaali maailmanpoliittinen/terveydellinen tilanne voi muuttaa kaiken nopeastikin. 0,1 %-yksikön muutos keskimääräisissä lainakoroissa vaikuttaa TA26 noin 50 000 € (keskimääräinen kuntatodistusten määrä)
- Yritysten investoinnit riippuvat suhdanteista. Kasvusuhdanteet näyttävät vuodelle 2026 paremmilta kuin tänä vuonna, mutta mikäli matalasuhdanne jatkuu voi vaikutukset kaupungin tontinmyyntiin olla talousarviovuonna 2026 0,5–1,0 M€

Helpommin ennakoitavat, mutta silti haastavat ennusteet

- Sote-kiinteistöjen yhtiöittäminen myötä kaupungin vuokratulot laskevat noin kolme miljoonaa euroa. Yhtiöitettävät kohteet ovat talousarvion laadintahetkellä vielä avoimena sekä myös tuleva vuokrataso. Näillä on merkittäviä vaikutuksia kaupungin talouteen sekä vuokratuottojen osalta että korkotuottojen osalta, jotka kiinteistöyhtiö maksaa kaupungille lainasta, joka on anne yhtiölle kiinteistöjen ostoa varten.
- Orgaaninen kasvu ja sen vaikutuksia olemme pyrkineet hahmottamaan tehostamalla väestöennusteiden malleja. Tämä on kuitenkin vaikeaa, koska ”vanhoihin” omakoteihin muuttaa kokonaisia perheitä, eikä kaupungilla ole mahdollista ennakoida näitä muuttoja, jotka aiheuttavat merkittävää painetta varhaiskasvatuksen järjestämiseen.
- Kiinteistöjen ja infran korjausvelan osalta olemme syventäneet tietämystämme vuoden 2025 aikana ja meillä on hyvä näkemys tarpeista. Korjauksien ja huoltojen osalta korjausvelan tasapainottaminen on osaltaan meidän omista käsissämme, mutta kustannusten vähentämiseksi on tärkeää ajoittaa toiminnot oikein.
- Joukkoliikenteen kustannukset ovat nousussa sekä yleisen kustannustason nousun myötä, mutta myös siksi, että valtion tuet Fölille ovat vähentyneet.
- Työttömyyden kustannukset vuonna 2026. TE-uudistuksen myötä kunnille siirtyi entistä suurempi osa rahoitusvastuusta työmarkkinatuen kuntaosuudesta. Varsinkin pitkäaikaistyöttömyys on ollut merkittävässä kasvussa, ja tämän vaikutukset tulevat viiveellä kaupungin maksettavaksi.
- Talouskasvu on ollut hyvin heikkoa, mutta palkkasumma on silti kasvanut, joka on näkynyt verotulojen kasvuna. Palkkasumman ja sitä kautta kunnallisverojen ennustetaan kasvavan merkittävästi talouskasvua nopeammin koko taloussuunnitelmakauden. Verotulojen kehitykseen liittyy epävarmuutta, sillä talouskasvun jatkuessa heikkona palkkasumma ei voi jatkaa merkittävää kasvuaan.

Liedon kaupunkistrategia 2023–2026

LIEDON KAUPUNGIN KAUPUNKISTRATEGIA

Liedon kaupungin vuoden 2026 talousarvion ja vuosien 2026–2028 taloussuunnitelman laatimisen pohjana on Liedon kaupungin strategia 2023–2026. Liedon kaupunginvaltuusto hyväksyi kaupunkistrategian 117/12.12.2022. Liedon strategia 2026 kuvaa kunnan tavoitteet sekä keinot, joilla strategiset tavoitteet saavutetaan.

Kaupunkistrategian painopistealueet ovat:

- Unelmien pikkukaupunki
- Avoin ja oivaltava ote tulevaisuuteen
- Lietolainen on aktiivinen ja onnellinen
- Talouden ja toiminnan kehys

Kaupunkistrategiaa valmisteltiin laajalla pohjalla. Strategiatyöskentelyyn osallistuivat kaupungin luottamushenkilöt, henkilöstö, nuorisovaltuusto sekä vanhus- ja vammaisneuvosto. Strategian mukaisia tavoitteita ja keinoja niiden saavuttamiseksi päivitetään ja ohjataan vuosittaisen talousarvion ja toimintasuunnitelman laatimisen yhteydessä.

LIEDON KAUPUNGIN VISIO 2026

Lieto on rauhallinen, turvallinen, viihtyisä, ihanteellinen, monipuolinen ja elävä maalaiskaupunki. Liedon asukkaista välittyy positiivisuus ja onnellisuus. Elinvoimainen ja nopeasti kehittyvä kaupunki sijaitsee Aura-joen ja historiallisen Hämeen Härkätien varrella ja sen historia ulottuu pitkälle, aina kivikauteen saakka.

Liedon kaupungin tulevaisuudenkuvassa 2026 tavoitellaan **unelmien turvallista pikkukaupunkia**, joka muodostuu **viihtyisästä ja vireästä keskustasta** sekä **omaleimaisista kylistä**. Liedon tulevaisuutta rakennetaan **avoimella ja oivaltavalla otteella** siten, että **kulut pidetään kurissa** ja asiat tehdään **kerralla kuntoon**. Tuloksena on elinvoimainen kaupunki sekä hyvinvoiva ja onnellinen asukas ja yrittäjä, jolle luonteenomaisia piirteitä ovat aktiivisuus ja yhteisöllisyys.

LIEDON KAUPUNKISTRATEGIAN PAINOPISTEALUEET JA KRIITTISET MENESTYSTEKIJÄT

Strategian 2026 painopistealueet ja kriittiset menestystekijät ovat:

- Unelmien pikkukaupunki
 - Liikenneyhteydet ja saavutettavuus
 - Rakennuskannan kehittäminen ja asumisen vaihtoehdot
 - Keskustan elinvoima ja viihtyisyys

- Avoin ja oivaltava ote tulevaisuuteen
 - Yrittäjyyden edistäminen
 - Lieto matkailukohteena
 - Uteliaat, tutkivat, osallistavat ja innokkaat kokeilut
 - Avoin ja aktiivinen viestijä
 - Haluttu työnantaja

- Lietolainen on aktiivinen, osaava ja onnellinen
 - Yhteisöllisyyden ja aktiivisen harrastus- ja yhdistystoiminnan edistäminen
 - Hyvällä palvelulla on kasvot
 - Liikkuva Lieto
 - Luonnonläheinen Lieto

- Talouden ja toiminnan kehys
 - Kerralla kuntoon
 - Kulut kurissa – ylijäämäinen ja investoinnit mahdollistava talous
 - Asukas- ja työpaikkamäärän kasvun edistäminen
 - Osaava ja motivoitunut henkilöstö

Kaupunkistrategian perusteella lautakunnat ovat valinneet kriittiset menestystekijät, joissa lautakunnan tulee onnistua strategisten päämäärien saavuttamiseksi. Lautakuntien talousarvioesityksissä on määritelty konkreettiset tavoitteet, toimenpiteet ja mittarit, joilla strategiset tavoitteet saavutetaan.

TOIMENPIDE- JA POLITIIKKAOHJELMAT

Strategiaa täydentävät ja sen täytäntöönpanoa ohjaavat olemassa olevat sekä laadittaviksi sovitut toimenpide- ja politiikkaohjelmat sekä muut viralliset asiakirjat, joita ovat mm.:

- Liedon kaupungin hallintosääntö
- Liedon kaupungin konserniohje
- Henkilöstöohjelma (henkilöstöraportti)
- Hyvinvointisuunnitelma
- Omistajapoliittinen ohjelma
- Maapoliittinen ohjelma
- Yleiskaavat
- Kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistämishjelma

Liedon kaupungin osallisuusohjelman laatiminen sisältyvät talousarvion 2026 toimenpideohjelmaan.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen Liedon kaupungissa

Liedon kaupunkistrategiasta johdettavat kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen tähtäävät tavoitteet ovat pysyneet pääosin saman suuntaisina kuin vuonna 2025 ja perustuvat siihen, että hyvinvointi käsitetään laajasti ja kaikille kuntalaisille halutaan tarjota hyvän elämän edellytyksiä. Lieto -strategian tarkoittama ”Unelmien pikkukaupunki” rakentuu tasa-arvolle, yhdenvertaisuudelle, vahvalle sosiaaliselle yhteenkuuluvuudelle ja osallistavalle kulttuurille.

Vuonna 2025 toimintansa aloitti hyvinvointilautakunta. Uuden lautakunnan tehtäviin kuuluu muun muassa entisen kulttuuri- ja vapaa-ajan lautakunnan tehtävät, hyvinvointiin liittyvien elinkaaripalveluiden koordinaatio kaupunkilaisille, osallisuuden edistäminen, kolmannen sektorin kanssa tehtävän yhteistyön optimointi sekä yhteistyö ja edunvalvonta hyvinvointialueen suuntaan.

Kaupungin tehtävänä on edistää hyvinvointia ja terveyttä sosiaalisen hyvinvoinnin, terveyden, hyvän elämänlaadun ja onnellisuuden sekä turvallisuuden ja osallisuuden saroilla. Toiminnan asiakkaina ja palvelujen vastaanottajina ovat yksilöt, perheet ja yhteisöt sekä laajemmin ajateltuna väestö ja kaupunkilaisten elinympäristöt.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämällä ehkäistään ja vähennetään köyhyyttä, syrjäytymistä ja muita sosiaalisia haittoja. Lisäksi se tukee ja edistää asukkaiden toimintakykyä sekä omatoimista elämän hallintaa.

Kuntalain (410/2015) 1 §:n mukaan kuntalaisten hyvinvoinnista ja terveydestä huolehtiminen on kunnan perustehtävä. Lain sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (612/2021) 6 § velvoittaa kunnan edistämään asukkaidensa hyvinvointia ja terveyttä säädettyjen tehtävien mukaisesti. Kaupunkilaisten terveydestä ja hyvinvoinnista sekä toteutetuista toimenpiteistä on raportoitava valtuustolle vuosittain, minkä lisäksi valtuustolle on kerran valtuustokaudessa valmisteltava laajempi hyvinvointikertomus.

Kaupungin on strategisessa suunnittelussaan asetettava paikallisiin olosuhteisiin ja tarpeisiin perustuvat hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteet, määriteltävä niitä tukevat toimenpiteet ja käytettävä näiden perustana kuntakohtaisia hyvinvointi- ja terveysosioittimia.

Liedon kaupunkistrategian painopistealueita ovat yhteisöllisyyden ja aktiivisen harrastus- ja yhdistystoiminnan edistäminen sekä liikkuva ja luonnonläheinen Lieto.

Talousarvioon sisältyviä hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen liittyviä eri toimialojen toiminnallisia tavoitteita seurataan toimialakohtaisesti osavuosikatsauksessa ja tilinpäätöksessä. Vuoden 2026 talousarvion toimintasuunnitelmiin sisältyvät muiden muassa seuraavat terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen liittyvät tavoitteet:

- Terveellisten elintapojen edistäminen
- Turvallisuuden sekä osallisuuden tukeminen ja vahvistaminen
- Arjessa pärjäämisen vahvistaminen

Liedon kaupungin vuosittaisessa hyvinvointityössä on määritelty erikseen seurattavat indikaattorit, joilla seurataan yleisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteiden toteutumista. (Lähde Sotkanet tai kunnan oma tilasto, ellei muuta mainittu). Hyvinvoinnin ja terveyden kehityksestä kunnassa raportoidaan valtuustolle vuosittain.

Painopiste 1 Terveellisten elintapojen edistäminen (liikunnan lisääminen, terveellinen ravitsemus ja päiheteettömyys / ehkäisevä päihdetyö)

Terveys ja liikunta

- Sairastavuusindeksi (Sotkanet tai ikävakioitu / Kela)
- Mielenterveysperusteisesti sairauspäivärahaa saaneet (18–24, 25–64)
- Ei yhtään läheistä ystävää (kouluterveyskysely, 8–9 luokan oppilaista/lukion oppilaista)
- Tupakoi päivittäin (kouluterveyskysely 8–9 luokan oppilaista/lukion oppilaista)
- Harrastaa liikuntaa liian vähän viikossa (kouluterveyskysely 8–9 luokan oppilaista/lukion oppilaista)
- Ylipainoa (kouluterveyskysely % 8–9 luokan oppilaista/lukion oppilaista)
- Liikuntapaikkojen määrä (liikuntatoimi Excel)
- Erityisliikunnan tapahtumat/vuosi (liikuntatoimi)
- Opiston kurssit ikäihmisille 64- (Lieto-opisto)

Painopiste 2 Turvallisuuden sekä osallisuuden tukeminen ja vahvistaminen

Turvallisuus

- Poliisin tietoon tulleet henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset
- Poliisin tietoon tulleet omaisuusrikokset
- Poliisin tietoon tulleet liikenneturvallisuuden vaarantamiset ja liikenneriikkomukset
- Perheväkivaltaraportti

Osallisuus

- Kohtaamispaikan toiminta
- Kyläkiertueen toteutus
- Vanhus- ja vammaisneuvoston, nuorisovaltuuston ja seuraparlamentin toiminnan aktiivisuus
- Avustukset yhdistyksille ja järjestöille
- Äänestysaktiivisuus

Painopiste 3 Arjessa pärjäämisen vahvistaminen

Asuminen

- Ahtaasti asuvat lapsiasuntokunnat, % kaikista lapsiasuntokunnista
- 75-vuotta täyttäneiden yhden hengen asuntokunnat, % vastaavan ikäisistä asuntokunnista
- Vuokra-asuntojen osuus asuntokannasta

Koulutustaso

- Yhteisvalinnan ulkopuolelle jääneet
- Koulutustaso
- Toisen asteen koulutuksen keskeyttäneet

Työllisyys

- Työvoima
- Pitkäaikaistyöttömien määrä yli vuoden työttömänä olleet
- Toimeentulotukea saaneet 25–64 – vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

Väestön kehitys

- Asukasmäärä/muutos edelliseen vuoteen
- Muuttoliike kunnasta ja kuntaan muuttaneiden määrä
- Vieraskielisten lukumäärä
- Väestön ikärakenne; yli 65 v, yli 75 v ja 0–14 v, huoltosuhde

Riskienarviointi ja -hallinta

Kuntalain 14 §:n 7 kohdan mukaan valtuusto päättää sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista. Varsinainen huolehtimisvastuu on 39 §:n mukaisesti kunnanhallituksella. Liedon kunnanvaltuusto on vuonna 2014 hyväksynyt Liedon kunnan ja kuntakonsernin sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteet, joita noudatetaan ensisijaisesti sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisessä. Liedon kaupungin sisäisen valvonnan yleisohje täydentää voimassa olevia kaupunginvaltuuston perusteita. Sisäisen valvonnan yleisohje on päivitetty tilikauden 2017 aikana. Kunnanhallitus on hyväksynyt voimassa olevan sisäisen valvonnan ohjeen 11.9.2017. Liedon kaupungin hallintosäännön 12 luvussa on tarkemmin määrätty sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan perusteista ja järjestämisestä kaupunkikonsernissa. Kaupunginvaltuusto on lisäksi hyväksynyt 4.11.2024 Rahoitus- ja sijoitustoiminnan periaatteet.

Sisäinen valvonta on osa kaupungin johtamisjärjestelmää sekä kaupungin johdon ja hallinnon työväline, jonka avulla arvioidaan asetettujen tavoitteiden toteutumista, toimintaprosesseja ja riskejä. Valvonnan tarkoituksena on edistää organisaation tehokasta johtamista, riskien hallintaa, toiminnan kehittämistä ja tuloksellisuuden arviointia.

Sisäisellä valvonnalla tarkoitetaan yleisesti kaikkia niitä kaupungin ja kaupunkikonsernin toiminta- ja menettelytapoja, joilla tilivelvolliset ja muut esimiehet pyrkivät varmistamaan, että

- kaupungin toiminta on taloudellista ja tuloksellista,
- päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa
- lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan ja että
- omaisuus ja resurssit turvataan.

Sisäinen valvonta ja riskienhallinta kytkeytyvät vuosittaiseen talousarvio- ja tilinpäätösprosessiin. Riittävän sisäisen valvonnan perusedellytyksenä on riskien tunnistaminen ja niiden huomioon ottaminen valvontaa suunniteltaessa ja toteutettaessa.

Kaupunkikonsernin riskit jaotellaan neljään pääryhmään, jotka ovat:

- strategiset,
- taloudelliset ja
- toiminnalliset riskit sekä
- vahinkoriskit

Strategiset riskit

- Päätöksentekijöiden ja henkilöstön sitouttaminen strategian mukaisiin tavoitteisiin

Taloudelliset riskit

- Verotulojen ja valtionosuuksien ennakoiminen ja rahoituksen riittävyys
- Tontinmyyntivoittojen väheneminen
- Soveltuvan raakamaan puute
- Vuosikate on pysyvästi pienempi kuin investointien määrä, jolloin kaupunki velkaantuu
- Kaupungin kasvun tuomat investointipaineet
- Korkoriskit

Toiminnalliset riskit

- Henkilöstön saatavuus

Talousarvion laadinnan yleiset ja taloudelliset lähtökohdat

YLEISET LÄHTÖKOHDAT JA LIEDON TULEVAISUUSOHJELMA

Kuntalaki edellyttää, että talousarvio- ja suunnitelma laaditaan siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan (110 §). Lisäksi kuntalain 110 § edellyttää, että taloussuunnitelma on tasapainossa tai ylijäämäinen.

Liedon kaupunkistrategian yksi kriittisistä menestystekijöistä on *Kulut kurissa – ylijäämäinen ja investoinnit mahdollistava talous*. Liedossa käynnistettiin koko kaupungin kattava palveluiden ja näiden tuottamiseen vaadittavien resurssien kartoitus, joka valmistui kevään 2024 aikana. Kartoitukseen osallistuivat kaupungin viranhaltijat, luottamushenkilöt ja poliittiset ryhmät. Ohjelman tarkoituksena oli tuottaa kokonaisvaltainen palvelutarjotin, jonka perusteella toimintaa ja taloutta voidaan ohjata päätöksentekijöiden toivomaan suuntaan.

Talousarvioesitys vuodelle 2026 osoittaa alijäämää noin 1,1 miljoonaa euroa. Tilinpäätökseen 2024 jäi kertynyttä ylijäämää noin 19,2 miljoonaa euroa.

Talousarvio 2026 ja taloussuunnitelmavuodet 2027–2028 on laadittu tilanteessa, jossa valtionosuusuudistuksen toteutuminen ja toteuttamistapa on epävarma. Aikaisintaan uudistus tulee voimaan vuoden 2027 alussa. Taloussuunnitelmavuosien osalta tämän vaikutusta ei ole huomioitu, sillä arviointiin liittyy huomattavaa epävarmuutta.

Merkittävin epävarmuustekijä on vuoden 2026 toimintakatteeseen ja tilikauden ylijäämään on sote-kiinteistöjen yhtiöittämisestä kirjattava myyntivoitto, jonka määrä on vielä epävarma. Tätä kertaerää ei ole huomioitu talousarviossa 2026, sillä yhtiötettävät kiinteistöt sekä näiden myyntihinta on epävarma. Myyntivoiton mittakaava on luokassa 10 miljoonaa euroa, joka vaikuttaa toimintakatteen kautta käyttötalouteen. Tämän vuoksi talousarviosta tämä on jätetty luvuista pois, sillä sen lisääminen lisäisi epävarmuustekijöitä miljoonilla euroilla.

Talousarvioesitys osoittaa alijäämää vuodelle 2027 1,1 miljoonaa euroa ja ylijäämää vuodelle 2028 800 tuhatta euroa.

LIEDON KAUPUNGIN TALOUDEN LÄHTÖKOHDAT

Liedon kaupungin tilinpäätöksen 2024 ylijäämä oli noin 1,2 miljoonaa euroa. Taseen kertynyt ylijäämä oli

tilinpäätöksessä 2024 noin 19,2 miljoonaa euroa.

Tilikauden 2024 investointimenot olivat noin 19,3 miljoonaa euroa (2023 13,1 miljoonaa euroa). Liedon kaupungin lainakanta vuoden 2024 lopussa oli noin 63,8 miljoonaa euroa (3.085 euroa / asukas).

Liedon kaupungin talousarvio 2025 on alijäämäinen noin 1,7 miljoonaa euroa. Osavuosiraportin 8/2025 ennusteen mukaan Liedon kaupungin tilikausi olisi painumassa noin 1,5 miljoonaa euroa alijäämäiseksi. Kaupungin taseeseen kertyneen ylijäämän arvioidaan laskevan 17,7 miljoonaan tilinpäätöksessä 2025.

Liedon kaupungin lainakannan ennakoidaan kasvavan tilinpäätöksestä 2024. Ennusteen mukaan lainakanta vuoden 2025 lopussa on noin 75 miljoonaa euroa. Tähän liittyy kuitenkin vielä epävarmuutta riippuen investointien toteumaan ja ajoitukseen.

SUOMEN TALOUDEN KEHITYS

Valtiovarainministeriön syksyn 2025 (22.9.2025) taloudellisen katsauksen mukaan talouden toipuminen on ollut hidasta, vaikka ajoittain on nähty merkkejä nopeammastakin kasvusta. Korkojen lasku ja inflaation hidastuminen ovat vaikuttaneet positiivisesti kotitalouksien ostovoimaan niin Suomessa kuin vientimarkkinoilla. Heikko työllisyystilanne ja yleinen talouden epävarmuus ovat kuitenkin toistaiseksi ohjanneet tuloja enemmän säästämiseen kuin kulutukseen.

Vuoden 2025 bruttokansantuotteen kasvun arvioidaan olevan 1,0 %, vuonna 2026 1,4 % ja vuonna 2027 1,7 %. Puolustusmenojen lisäykset ja vihreän siirtymän vaatimat panostukset ennakoivat keskipitkällä aikavälillä Suomen talouden kohtalaista kasvua. Ennusteen mukaan vuosina 2028 ja 2029 bruttokansantuotteen arvioidaan kasvavan 1,6 % vuodessa.

Vuonna 2024 julkisen talouden alijäämä painui 4,5 % ja samalla julkinen velka kasvoi 82 %. Odotettavissa kuitenkin on, että julkisen talouden tilanne alkaa kuluvan vuoden aikana parantua, kun sopeutustoimien vaikutukset tulevan pääosin voimaan.

Verotulot ovat kehittyneet kuluvan vuoden aikana heikosti samalla kun talouden toipuminen Suomessa on ollut hidasta. Heikko työmarkkinasuhdanne ei osoita kohenemisen merkkejä, mutta tuotannon kasvun myötä työllisyyden odotetaan paranevan ja kääntyvän kasvuun ensi vuodesta alkaen. Heikosta työllisyystilanteesta huolimatta työvoiman määrä on kääntynyt nousuun, mutta alhaisen kysynnän vuoksi kasvu on toistaiseksi näkynyt työttömyyden nousuna. Vuonna 2026 työllisten määrän odotetaan edelleen kasvavan ja työttömyyden laskevan 9,0 %, kun tänä vuonna työttömiä on vuositasolla noin 9,4 %.

KUNTATALOUS

Kuntaliiton syksyn 2025 talousbarometrissä kartoitettiin kuntien taloustilannetta. Talousbarometrissä kysymykset osoitettiin kuntien talousjohdolle, jossa arvioitavana oli kunnan taloustilanne sekä sen kehitys. Tulosten perusteella talouden tila kunnissa on heikentynyt verrattuna kevään kyselyyn. Pienistä positiivisista signaaleista huolimatta yleinen taloustilanne ei ole elpynyt, minkä takia myös kuntien talouden nykytilanne on heikentynyt. Lisäksi työttömyys on noussut ennätyskorkealle. Tämä on johtanut siihen, että kuntien tulot ovat kasvaneet odotettua hitaammin ja kustannukset kasvaneet tehtävien laajentumisen, palkkakustannusten ja rahoitusvastuiden kasvaessa.

Talousbarometrin mukaan lisäsopeutuspainoiden alla on lähes koko kuntakenttä. Vastaajista jopa 85 % arvioi kuntansa sopeutustarpeiden olevan vähintäänkin kohtalaisia. Tänä syksynä huomattavia sopeutuspaineita on useissa kymmenissä kunnissa. Valtaosassa kuntia kunnallisveroprosenttiin ei kohdistu muutospaineita, mutta keskisuurissa kaupungeissa korotuspaineet ovat muita kuntakoryhmiä suuremmat.

Valtiovarainministeriön kuntatalousohjelman vuodelle 2026 (22.9.2025) mukaan:

- Kuntien taloustilanne heikkeni odotusten mukaisesti vuonna 2024 verrattuna edelliseen vuoteen.
- Vuonna 2023 sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen kertaluontoiset erät vahvistivat taloutta kunnissa ja kuntakonserneissakin. Vuoden 2024 tilanne oli kuitenkin positiivisempi kuin mitä kuntatalousohjelmassa ennakoitiin.
- Kuntien yhteenlaskettu vuosikate heikkeni 3,26 mrd. euroon eli lähes miljardi euroa vuoden takaisesta. Muutamien satunnaisten erien takia tilikauden tuloksen heikkeneminen oli kuitenkin hieman odotettua maltillisempaa.
- Toiminnan ja investointien rahavirta kääntyi ensimmäistä kertaa negatiiviseksi 2020-luvulla, mikä heijastui myös lainakannan selvään kasvuun.
- Arvion mukaan kunnallisveron laskennallinen korotuspaine kasvaa kaikissa kuntakoryhmissä tarkastelujakson alussa, mutta vuoteen 2029 mennessä tasaantuu. Suurimmat korotuspaineet kohdistuvat laskelmien mukaan vuosiin 2026 ja 2027. Korotuspaine heijastuu lähivuosina erityisesti vanhemman väestön kunnissa, joissa veroprosentit ovat pääsääntöisesti jo nyt valtakunnallista keskitasoa korkeammat.

Vuonna 2026 valtionapuihin osoitetaan noin 5,9 mrd. euroa, joka on noin 3 prosenttia enemmän edelliseen vuoteen verrattuna. Valtionavut jakautuvat seuraavasti:

- peruspalveluiden valtionosuus 3,55 mrd. euroa

- opetus- ja kulttuuriministeriön valtionosuus noin 1,3 mrd. euroa
- verotulomenetysten korvaukset 534 milj. euroa
- muut valtionavustukset 0,5 mrd. euroa

<i>Kokonaistaloudellinen kehitys ja ennusteet</i>	2024	2025*	2026*	2027*	2028*	2029*
<i>BKT, määrän muutos, %</i>	0,4	1,0	1,4	1,7	1,6	1,6
<i>Työttömyysaste, %</i>	8,4	9,4	9,0	8,4	7,9	7,6
<i>Työllisyysaste (15-64-vuotiaat), %</i>	72,1	71,5	71,8	72,6	73,3	74,2
<i>Yleinen ansiotaso, muutos, %</i>	3,1	3,0	3,6	3,0	3,2	3,0
<i>Kuntien ansiotaso, muutos, %</i>	3,4	3,2	3,6	4,3	4,0	3,1
<i>Kuluttajahinnat, muutos</i>	1,6	0,4	1,4	1,9	2,0	2,0
<i>Rakennuskustannusindeksi</i>	0,0	0,6	1,0	1,1	1,8	1,8
<i>Kotimarkkinoiden perushintaindeksi</i>	-1,2	0,0	1,3	1,9	2,0	2,0
<i>Kuntatyönantajan sotumaksut, % (keskimäärin)</i>	22,51	22,60	23,28	23,23	23,20	23,19

Lähteet: VM Kuntatalousohjelma vuodelle 2026 - syksy 2025 ja VM Taloudellinen katsaus syksy 2025 *) Ennuste

ALUEELLISET KEHITYSNÄKYMÄT

ELY-keskuksen elokuun 2025 työllisyyskatsauksen mukaan Varsinais-Suomen kuntien työllisyyspalveluissa oli yhteensä 26 500 työtöntä työnhakijaa. Vuoden takaiseen verrattuna työttömien määrä kasvoi 3 300 henkilöllä eli 14 %, kun koko maassa kasvu oli 11 %. Lomautettujen määrä väheni 500 henkilöllä vuoden takaisesta. Työttömien työnhakijoiden osuus työvoimasta oli 11,1 % eli 1,2 % korkeampi kuin vuosi sitten. Koko maassa työttömien osuus työvoimasta oli 11,5 %, eli Varsinais-Suomessa työttömien osuus on edelleen hie- man tätä alhaisempi.

Pitkäaikaistyöttömien määrä nousi Varsinais-Suomessa mittaushistorian korkeimmalle tasolle, sillä yhtäjaksoisesti työttömänä olleita pitkäaikaistyöttömiä oli yhteensä 10 500 henkilöä, mikä on 47 % enemmän kuin vuosi sitten. Työ- ja elinkeinoministeriön uusimman työmarkkinaennusteen mukaan pitkäaikaistyöttömyyden kasvun arvioidaan jatkuvan vuoteen 2026 asti. Varsinais-Suomen kuntien työllisyyspalveluissa oli elokuun lopussa avoimia työpaikkoja 1 500 kappaletta, joka on 32 % vähemmän kuin viime vuoden jo heikossa tilanteessa. Määrällisesti eniten työpaikkoja on ollut hoitoalalla, rakennusalalla sekä metalliteollisuudessa. Suurimmat laskut avoimissa työpaikoissa ovat tapahtuneet kaupan alalla (-65 %) ja palvelualan moninaisissa tehtävissä (-56 %). Positiivista kehitystä on kuitenkin nähty maatalous- ja puutarhasektorilla, jossa rekrytoinnit ovat kasvaneet kuluvana vuonna 9 %, sekä hallinnon tehtävissä, joissa kasvua on ollut 27 % viime vuoteen verrattuna.

Varsinais-Suomen tuorein maakuntaennuste ei maalaa liian ruusuista kuvaa lähitulevaisuudesta. Yrittäjien

keskuudessa vuoden 2025 odotetaan olevan hieman parempi heikkoon viime vuoteen verrattuna. Investointihalukkuus on ollut laskussa ja henkilöstömäärät ovat supistuneet jo kolmatta vuotta peräkkäin, vaikka kehitys onkin edelleen niukasti positiivinen. Ennusteen mukaan liikevaihto ja kannattavuus ovat lievässä nousussa toista vuotta peräkkäin. Työllistämisen esteiksi yritykset kokevat kysynnän riittämättömyyden ja epävakaa tilanteen. Lisäksi työvoiman saatavuuden ongelmat vaikeuttavat toimintaa ja kasvua.

Työ- ja elinkeinoministeriön julkaiseman Alueellisten kehitysnäkymien mukaan Varsinais-Suomen vahvuutena on monipuolinen elinkeinorakenne. Alueella korostuu erityisesti meri-, auto-, akku- ja teknologiateollisuus, lääkkeiden valmistus, ohjelmistoala sekä merkittävät kaupan ja palveluiden keskittymät. Lisäksi maatalous- ja puutarhataloudella on merkittävä rooli, jonka painoarvo on kasvanut lähiruoan suosion myötä ja vahvistanut pohjaa luomutuotannon kehittymiselle. Logististen palveluiden monipuolisuus ja saatavuus ovat Varsinais-Suomessa hyvällä tasolla. Alueella on monipuolinen korkeakoulutasoinen ja ammatillinen koulutuksen tarjonta, joka turvaa osaavan työvoiman saatavuutta seudulla, samoin kuin viime vuosina kasvanut maahanmuutto erityisesti Turun seudulla.

VÄESTÖ

Liedon kaupungissa oli vuoden 2024 lopussa asukkaita 20 666. Vuonna 2024 väestö kasvoi 29 asukkaalla (0,1 %). Vuoden 2025 lopussa asukasluvun arvioidaan olevan noin 20 816. Suunnitelmavuosien 2026–2028 väestöennuste on laadittu siten, että asukasluvun kasvu on vuosittain noin 150. Ennuste perustuu Tilastokeskuksen väestöennusteen muutos % ikäryhmittäin sekä kaupungin omaan arvioon asukasluvun kehityksestä tuleville vuosille. Liedon kaupunkistrategiassa asukasmäärän kasvun edistäminen on asetettu kriittiseksi menestystekijäksi.

Väestö ikäryhmittäin, Liedon kaupunki 31.12.	2023	2024	2025*	2026*	2027**	2028**
0-24-vuotiaat	5 751	5 675	5 620	5 614	5 490	5 529
Muutos %	-1,05	-1,32	-0,97	-0,11	-2,21	0,71
25-64-vuotiaat	10 634	10 637	10 824	10 808	10 980	11 058
Muutos %	1,14	0,03	1,76	-0,15	1,59	0,71
+65-vuotiaat	4 252	4 354	4 372	4 544	4 646	4 679
Muutos %	1,94	2,40	0,41	3,93	2,24	0,71
	0					
Asukasluku vuoden lopussa	20 637	20 666	20 816	20 966	21 116	21 266
Muutos %	0,68	0,14	0,73	0,72	0,72	0,71
*) Ennakkotiedot ja arvio, **) Ennakkotiedot ja Tilastokeskuksen väestöennusteen muutos						

Suomessa syntyvyys on pysynyt viime vuosina lähes ennallaan ja on yhä historiallisen matalalla. Ikäryhmät pienevät vuosi vuodelta ja asukasluvun kasvu painottuu erityisesti yli 65-vuotiaisiin.

TOIMINTAKATE

Toimintakate on heikkenemässä merkittävästi talousarviossa 2026, jota ajaa toimintatuottojen alentuminen sekä kuluja hitaampi kasvu.

Liedon kaupungin toimintatuotot laskevat merkittävästi vuonna 2026, kun hyvinvointialueelle vuokratut tilat yhtiöitetään valtaosin, ja vuokratuotot siirtyvät kaupungin omistamaan yhtiöön. Tontinmyyntivoittotavoite on 1,5 miljoonaa euroa, joka on 350.000 euroa enemmän kuin talousarviossa 2025. Talouden matalasuhdanne on näkynyt rakentamisessa vuoden 2025 aikana, mutta rakentamisen odotetaan elpyvän 2026 aikana ja tätä myötä myös tulojen kasvavan vuoden 2025 ennusteesta. Omakotitontteja luovutetaan edelleen lähellä suunnitelmia, mutta vuokrattujen tonttien osuus on kasvussa. Liedon kaupungin osalta vuokratulojen kasvu on pitkällä aikavälillä kaupungille tavoiteltavaa, mutta lyhyellä aikavälillä tuottojen lasku on merkittävää ja vaikuttaa tontinmyyntivoittoon. On epävarmaa minkä verran omakotitontteja lunastetaan sen jälkeen, kun tontit ovat rakentuneet.

Toimintakulujen kasvua ajaa kaupungin merkittävin kuluerä henkilöstökulut. Henkilöstökulut ovat olleet kasvussa kalliiden palkkaratkaisujen vuoksi.

Taloussuunnitelmavuosien 2027–2028 toimintakate

Taloussuunnitelmavuosien 2027–2028 laskemisessa on käytetty tulojen osalta 1,0 prosentin kasvua ja menojen osalta 2,0 prosentin kasvua, joka on linjassa palkankorotusten ja inflaatio-odotusten kanssa.

VEROTULOT

Kuntaliiton syyskuun ennusteen mukaan verokertymä vuonna 2025 on 46,4 miljoonaa euroa, joka on melkein 1,0 miljoonaa euroa talousarviota heikompi. Ennusteen mukaan kunnallisverotuotto toteuma on noin 690 tuhatta euroa talousarviota heikompi ja osuus yhteisöveron tuotosta 422 tuhatta euroa talousarviota heikompi. Liedon työttömyysaste on edelleen hieman noussut, mutta on valtakunnallisesti ja seudullisesti verrattuna vielä kuitenkin maltillisella tasolla. Varsinais-Suomessa pitkäaikaistyöttömien määrä nousi mitaushistorian huippuunsa elokuun 2025 loppupuolella. Kiinteistöverotuotto toteutuisi ennusteen mukaan noin 120 tuhatta euroa talousarviota parempana.

Talousarviovuoden 2026 ja taloussuunnitelmavuosien 2027–2028 verotuloennusteet perustuvat Kuntaliiton syyskuun 2025 ennusteeseen.

Vuoden 2026 verotilitysten arvioidaan olevan 48,7 miljoonaa euroa, joka on 4,9 % vuoden 2025 ennustetta parempi. Suomen talous jatkaa toipumistaan epävarman kansainvälisen talouden kehityksen ja kiristyneen kauppapolitiikan varjossa. Vaikkakin Suomen talouden vakautta varjostaa maailman ja Euroopan laajuiset epävarmuustekijät, näkymät ovat varovaisen myönteiset ja inflaation hidastuessa talouskasvun arvioidaan jatkavan elpymistään.

Veroprosentit, Liedon kaupunki	2025	2026*	2027*	2028*
Kunnallisvero	7,10	7,10	7,40	7,60
Kiinteistöverot				
<i>maapohja</i>	1,3	1,3	1,3	1,3
<i>yleinen prosentti</i>	1,3	1,3	1,3	1,3
<i>vakituinen asuinrakennus</i>	0,41	0,41	0,41	0,41
<i>muut asuinrakennukset</i>	1,0	1,0	1,0	1,0
<i>yleishyödylliset yhteisöt</i>	0,0	0,0	0,0	0,0
<i>rakentamaton rakennuspaikka</i>	3,0	3,0	3,0	3,0
<i>voimalaitokset</i>	3,10	3,10	3,10	3,10
*) Vuoden 2026 kiinteistöveroprosentit päätetään KV 10.11.2025				

Talousarvio on laadittu yllä kuvattujen kunnallisvero- ja kiinteistöveroprosenttien mukaisena.

Kunnallis- ja kiinteistöveroprosentit päätetään kaupunginvaltuustossa 10.11.2025.

Verotulot 2025-2028	2025*	2026*	2027*	2028*
Kunnallisvero	37 277	39 415	42 813	46 051
Muutos %	3,8 %	5,7 %	8,6 %	7,6 %
Yhteisövero	3 160	3 278	3 468	3 640
Muutos %	-15,1 %	3,7 %	5,8 %	5,0 %
Kiinteistövero	5 989	6 012	6 012	6 012
Muutos %	6,9 %	0,4 %	0,0 %	0,0 %
Verotulot yhteensä	46 426	48 705	52 293	55 703
Muutos %	2,6 %	4,9 %	7,4 %	6,5 %
*) Perustuu Kuntaliiton ennusteeseen 09/2025 ja esitettyihin veronkorotuksiin				

Verotulojen kasvu on merkittävästi talouskasvuennusteita korkeampaa. Talouskasvu on ollut arvioita heikompi jo hyvän aikaa. Mikäli talouskasvu jatkuu yhtä kituliaana kuin tähän mennessä, on hyvin epävarmaa kasvavatko verotulot kuitenkin yllä kuvatun merkittävästi.

Kaupunginhallitus esitti (293/3.11.2025) valtuustolle tuloveroprosentiksi vuodelle 2026 7,1 %. Esitys on 0,1 %-yksikköä alempi kuin kaupunginjohtajan esityksessä. Esityksen myötä arvio kunnallisveron tuotosta on noin 550 tuhatta euroa alempi kuin kaupunginjohtajan talousarvioesityksessä. Edellä olevat veroprosentti- ja verotulotaulukot on päivitetty kaupunginhallituksen esityksen mukaisiksi.

VALTIONOSUUDET

Vuoden 2026 valtionosuudet on arvioitu Valtiovarainministeriön syyskuussa 2025 päivitettyjen ennakkollisten valtionosuuslaskelmien mukaan ollen noin 16,2 miljoona euroa, joka on hieman korkeampi kuin 2025 valtionosuuspäätös.

Taloussuunnitelmavuosien 2027 ja 2028 valtionosuudet on arvioitu vuoden 2026 tasolle. Valtionosuusuudistusta on lykätty jo useasti ja asiaan liittyy merkittäviä poliittisia intressejä sekä erilaisia vaikutuksia erityyppisille kunnille. Valtionosuusuudistuksen mahdollisia vaikutuksia ei ole huomioitu taloussuunnitelmavuosissa, sillä tiedot ovat alustavia ja lopullinen muoto ja aikataulu ovat edelleen epävarmoja.

Talousarvion sitovuus

Kaupunginvaltuusto hyväksyy talousarviossa toimielimelle sitovat toiminnan ja talouden tavoitteet sekä niiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot, erillisen taseyksikön talousarvion sitovat erät ja erillisen taseyksikön sitovat toiminnan ja talouden tavoitteet sekä kaupunkikonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet. Liedon kaupungin hallintosäännön 10 luvun 69 §:n mukaan määräraha tai tuloarvio voidaan ottaa talousarvioon brutto- tai nettomääräisenä.

Talousarviosta päättäessään valtuusto määrittelee, mitkä ovat valtuuston sitovina hyväksymät toiminnan tavoitteet. Valtuusto antaa talousarvion noudattamista koskevat määräykset siitä, miten talousarvio ja sen perustelut sitovat kaupungin viranomaisia.

TALOUSARVIO

Käyttötalousosa

Kaupunginvaltuusto hyväksyy nettobudjetin käyttötalousosassa kaupunginhallitukselle, lautakunnille sekä muille talousarviokirjan yksiköille. Yksikköä sitovat ne toiminnalliset tavoitteet, jotka on mainittu valtuustoon nähden sitoviksi. Määrärahan sitovuustaso on toimintakate (nettobudjetti).

Kaupunginhallituksen alaisessa toiminnassa varauksina hyväksytyjen määrärahojen sitovuustaso on nettomääräraha sekä nettomäärärahan käyttötarkoitus.

Investointiosa

Investointiosassa kaupunginvaltuusto hyväksyy nettobudjetin (nettomäärärahan) hankekohtaisesti (sitovuustaso). Sitovana tavoitteena on nettomääräraha (hankkeen investointimenot vähennettynä hankkeen investointituloilla) sekä nettomäärärahan käyttötarkoitus.

Keskuskouluhankkeen osalta kokonaisbudjetti on päätetty valtuustossa 142/11.12.2023, eikä nettomääräraha ole vuosittain sitova.

Irtaimen omaisuuden hankintaan investointiosassa esitetty määräraha tulee käyttää perusteluissa mainittuun tarkoitukseen. Alle 10 000 euroa maksavat koneet, kalusto, muut tavarat ja aineettomat hyödykkeet kirjataan käyttötalouteen samoin kuin käyttöiltään alle kolmen vuoden hankinnat.

Rahoitusosa

Kaupunginvaltuusto vahvistaa sitovat tavoitteet verotuloihin, valtionosuuksiin sekä rahoitustuottoihin ja -kuluihin.

Rahoituslaskelmassa valtuustoon nähden sitovat erät ovat pitkäaikaisten lainojen ja antolainasaamisten li-

säys. Valtuuston asettamat tavoitteet pitkäaikaisten lainojen ja antolainasaamisten lisäksi määrittävät valtuudet tehdä eriin muutoksia. Pitkäaikaisten lainojen ja antolainasaamisten lisäykset päätetään erikseen tapauskohtaisesti kaupunginhallituksessa edellä mainittujen valtuuksien puitteissa.

Erillinen taseyksikkö

Valtuustoon nähden sitova erä on tuloslaskelman rivi Liikelyijäämä (-alijäämä) ennen varauksia. Lisäksi erikseen sitova erä on peruspääoman tuotto prosentti. Peruspääoman tuotto prosentiksi asetetaan vuosille 2026–2028 kuusi prosenttia.

Investointien osalta erillisen taseyksikön sitova erä on kokonaisinvestoinnit talousarviovuoden aikana.

Tilivelvolliset

Kuntalain 125 §:n mukaisesti tilivelvollisia ovat toimielinten jäsenet ja asianomaisen toimielimen tehtäväalueen johtavat viranhaltijat. Vahvistaessaan talousarvion kaupunginvaltuusto hyväksyy tilivelvolliset. Tilivelvollisia ovat kaupunginhallituksen ja lautakuntien jäsenten lisäksi:

kaupunginjohtaja	toimialajohtajat	talousjohtaja
henkilöstöpäällikkö	vesihuoltopäällikkö	maaseutupäällikkö

KÄYTTÖSUUNNITELMIEN LAATIMINEN

Talousarvion laatimisen jälkeen tilivelvollisten toimielinten tulee vahvistaa käyttösuunnitelma. Käyttösuunnitelmassa toimialueet asettavat valtuuston määrittelemien tavoitteiden kanssa yhdenmukaiset, tarkennetut tavoitteet sekä jakavat määrärahat ja tuloarviot vastuualueen yksiköille (käyttötalousosa) ja hankkeille (investointiosa). Tekninen lautakunta laatii käyttösuunnitelman liitteeksi erillisen työohjelman rakennushankkeista.

Seuraavien lautakuntien osalta käyttösuunnitelma vastaa valtuuston hyväksymää talousarviota, koska lautakunnalla tai tulosalueella on vain yksi vastuualue, tai vastuualueiden tavoitteet on kirjattu tulosaluetasolle. Näiden lautakuntien tavoitteet ja määrärahat käyvät ilmi kaupunginvaltuuston hyväksymästä talousarviokirjasta, joten erillistä käyttösuunnitelmaa ei ole tarpeen laatia:

- Tarkastuslautakunta
- Keskusvaalilautakunta
- Kaupunginhallituksen alainen toiminta
- Ympäristöterveyslautakunta

TALOUSARVION TOTEUTUMISEN SEURANTA JA RAPORTOINTI

Talousarvion toteutumista seurataan kuukausiraportoinnin avulla. Toimialojen kuukausiraportit käsitellään kuukauden puolenvälin jälkeen ensimmäisessä mahdollisessa lautakunnassa, minkä jälkeen ne viedään tiedoksi kaupunginhallitukseen. Kuukausiraportointi käsittää kirjanpidon toteumat.

Normaalin kuukausiraportin lisäksi toimialat valmistelevat tarkemman analyysin talouden toteumista ja tarkentavat loppuvuoden ennustetta kolmannesvuosiraporttien muodossa huhtikuun ja elokuun lukujen valmistuttua. Kolmannesvuosiraportoinnissa käsitellään merkittävimmät poikkeamat talousarvioon ja tarkennetaan loppuvuoden ennustetta. Lisäksi kolmannesvuosiraportissa raportoidaan valtuuston hyväksymien ja käyttösuunnitelmassa tarkennettujen tavoitteiden toteutuminen. Kolmannesvuosiraportit viedään valtuustoon tiedoksi.

Kaupunginhallituksella on oikeus antaa vuoden 2026 talousarvion täytäntöönpano-ohjeiden yhteydessä sekä tarvittaessa toimialoille talouden seurantaan liittyviä tarkempia ja yksityiskohtaisempia menettelytapaohjeita.

Talousarvion laatimisen jälkeen tilivelvollisten toimielinten tulee vahvistaa käyttösuunnitelma.

Tuloslaskelma

1 000 €	TP 2024	MTA2025	TPE2025	LTK2026	TA2026	TA2026/ TA2025	TS2027	TS2028
TOIMINTA-TUOTOT	33 778	37 592	36 996	35 037	35 362	-4 %	35 666	36 022
Myyntituotot	15 593	16 504	16 575	16 750	16 775	1 %	16 943	17 112
Maksutuotot	2 205	2 123	2 303	2 281	2 281	-1 %	2 303	2 326
Tuet ja avustukset	1 467	836	836	802	802	-4 %	810	818
Muut tuotot	14 514	18 129	17 282	15 204	15 504	-10 %	15 609	15 765
TOIMINTAKULUT	- 84 146	- 94 892	-93 087	-95 552	-95 266	2 %	-97 935	-99 365
Henkilöstökulut	- 40 368	- 44 514	-43 568	-45 016	-44 861	3 %	-46 521	-47 273
Palvelujen ostot	- 24 571	- 27 390	-26 676	-27 026	-27 026	1 %	-27 567	-28 118
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 6 902	- 6 796	-6 706	-6 171	-6 030	-10 %	-6 150	-6 273
Avustukset	- 1 608	- 2 846	-2 861	-2 996	-3 007	5 %	-3 067	-2 778
Muut toimintakulut	- 10 697	- 13 346	-13 276	-14 343	-14 343	8 %	-14 630	-14 922
TOIMINTAKATE	- 50 368	- 57 300	-56 091	-60 515	-59 904	7 %	-62 269	-63 343
VEROTULOT	45 237	47 422	46 426	49 260	48 705	6 %	52 293	55 703
MUUT VALTION-OSUUDET	16 133	16 303	15 950	16 222	16 222	2 %	16 222	16 222
RAHOITUS-TUOTOT JA -KULUT	- 431	- 868	-368	430	430	-217 %	151	-228
Korkotuotot	101	30	30	1 031	1 031	3335 %	1 051	1 072
Muut rahoitus-tuotot	822	562	1 062	1 000	1 000	-6 %	1 000	1 000
Korkokulut	- 1 254	- 1 360	-1 360	-1 500	-1 500	10 %	-1 800	-2 200
Muut rahoitusku-lut	- 99	- 100	-100	-100	-100	0 %	-100	-100
VUOSIKATE	10 571	5 557	5 917	5 398	5 453	2 %	6 396	8 354
POISTOT JA AR-VONALENNUKSET	- 9 324	- 7 300	-7 400	-7 300	-7 300	-1 %	-7 800	-7 900
TILIKAUDEN TU-LOS	1 247	- 1 743	-1 483	-1 902	-1 847	-13 %	-1 404	454
Poistoeron lisäys	5	5	5	165	165	3200 %	325	325
TILIKAUDEN ALI-/YLIJÄÄMÄ	1 252	- 1 738	-1 478	-1 737	-1 682	-24 %	-1 079	779

Tunnusluvut	TP 2024	MTA 2025	TPE 2025	LTK 2026	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Toimintatuotot/kulut %	40 %	40 %	40 %	37 %	37 %	36 %	36 %
Toimintakulut € / asukas	-4 073	-4 562	-4 475	-4 560	-4 547	-4 641	-4 709
Vuosikate/Poistot %	113 %	76 %	80 %	74 %	75 %	82 %	106 %
Vuosikate € / asukas	262	267	284	258	260	303	396
Kertynyt yli-/alijäämä 1.000 €	19 244	17 506	17 766	15 779	16 084	14 690	16 863
Asukasluku	20 670	20 800	20 800	20 950	20 950	21 100	21 100

Tuloslaskelma (ulkoinen)

1 000 €	TP2024	MTA2025	TPE2025	LTK2026	TA2026	TA2026/ TA2025	TS2027	TS2028
TOIMINTA-TUOTOT	17 416	18 405	17 809	15 358	15 683	-12 %	15 987	16 344
Myyntituotot	7 846	8 274	8 345	8 561	8 586	3 %	8 754	8 923
Maksutuotot	2 214	2 123	2 303	2 281	2 281	-1 %	2 303	2 326
Tuet ja avustukset	1 467	836	836	802	802	-4 %	810	818
Muut tuotot	5 890	7 173	6 326	3 715	4 015	-37 %	4 120	4 276
TOIMINTAKULUT	- 67 837	- 75 705	-73 900	-75 874	-75 588	2 %	-78 256	-79 687
Henkilöstökulut	- 40 368	- 44 514	-43 568	-45 016	-44 861	3 %	-46 521	-47 273
Palvelujen ostot	- 17 011	- 19 248	-18 534	-18 905	-18 905	2 %	-19 445	-19 997
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	- 6 768	- 6 708	-6 618	-6 103	-5 962	-10 %	-6 082	-6 205
Avustukset	- 1 620	- 2 846	-2 861	-2 996	-3 007	5 %	-3 067	-2 778
Muut toimintaku- lut	- 2 070	- 2 389	-2 319	-2 854	-2 854	23 %	-3 141	-3 433
TOIMINTAKATE	- 50 421	- 57 300	-56 091	-60 515	-59 904	7 %	-62 269	-63 343
VEROTULOT	45 237	47 422	46 426	49 260	48 705	6 %	52 293	55 703
MUUT VALTION- OSUUDET	16 133	16 303	15 950	16 222	16 222	2 %	16 222	16 222
RAHOITUS- TUOTOT JA -KU- LUT	- 431	- 868	-368	430	430	-217 %	151	-228
Korkotuotot	101	30	30	1 031	1 031	3335 %	1 051	1 072
Muut rahoitus- tuotot	729	470	970	908	908	-6 %	908	908
Korkokulut	- 1 254	- 1 360	-1 360	-1 500	-1 500	10 %	-1 800	-2 200
Muut rahoitusku- lut	- 7	- 8	-8	-8	-8	0 %	-8	-8
VUOSIKATE	10 518	5 557	5 917	5 398	5 453	2 %	6 396	8 354
POISTOT JA AR- VONALENNUKSET	- 9 324	- 7 300	-7 400	-7 300	-7 300	-1 %	-7 800	-7 900
TILIKAUDEN TU- LOS	1 194	- 1 743	-1 483	-1 902	-1 847	-13 %	-1 404	454
Poistoeron lisäys	5	5	5	165	165	3200 %	325	325
TILIKAUDEN ALI- /YLIJÄÄMÄ	1 199	- 1 738	-1 478	-1 737	-1 682	-24 %	-1 079	779

Rahoituslaskelma

1 000 €	TP 2024	MTA2025	TPE 2025	LTK 2026	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Toiminnan rahavirta	9 781	3 707	5 067	3 908	3 953	4 896	6 854
Vuosikate	10 518	5 557	5 917	5 408	5 453	6 396	8 354
Tulorahoituksen korjauserät	-737	-1 850	-850	-1 500	-1 500	-1 500	-1 500
Investointien rahavirta	-17 904	-17 860	-15 860	-20 015	-18 315	-20 720	-14 995
Investointimenot	-19 341	-20 210	-17 210	-22 015	-20 315	-22 720	-16 995
Rahoitusosuudet investointimenoihin	223	0	0	0	0	0	0
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	1 214	2 350	1 350	2 000	2 000	2 000	2 000
Toiminnan ja investointien rahavirta	-8 123	-14 153	-10 793	-16 107	-14 362	-20 720	-14 995
Rahoituksen rahavirta	10 644	14 160	11 160	16 130	14 130	15 430	7 930
Antolainauksen muutokset	0	0	0	-300	-300	0	0
Antolainasaamisten lisäykset	0	0	0	-300	-300	0	0
Lainakannan muutokset	10 644	14 160	11 160	16 430	14 430	15 430	7 930
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	20 000	15 000	13 000	11 000	18 000	5 500
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-2 356	-840	-840	-570	-570	-10 570	-570
Lyhytaikaisten lainojen muutos	13 000	-5 000	-3 000	4 000	4 000	8 000	3 000
Vaikutus maksuvalmiuteen	2 521	7	367	23	68	-394	-211

Tunnusluvut	TP 2024	MTA2025	TPE 2025	LTK 2026	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä vuodesta 2015 alkaen 1.000 €	-28 335	-42 488	-39 128	-55 246	-53 490	-69 314	-77 455
Lainanhoitokate*)	3,6	2,7	4,6	41,7	42,1	0,6	10,2

*) Lainanhoitokate = ((Vuosikate + Korkokulut) / (Korkokulut + Lainan lyhennykset)), kertoo kunnan tulorahoituksen riittävyyden vieraan pääoman korkojen ja lyhennysten maksuun. Tulorahoitus riittää lainojen hoitoon, jos tunnusluvun arvo on 1 tai suurempi

Arvio lainakannasta	TP 2024	MTA2025	TPE 2025	LTK 2026	TA 2026	TS 2027	TS 2028
Lainakanta 1.1.	63 757	63 757	74 917	74 917	74 917	91 347	106 777
Lainakannan lisäys	14 160	11 160	16 430	14 430	14 430	15 430	7 930
Lainakanta 31.12.	77 917	74 917	91 347	89 347	89 347	106 777	114 707
Muutos %	22 %	18 %	22 %	19 %	19 %	17 %	7 %
Lainat € / asukas 31.12.	3 746	3 602	4 360	4 265	4 265	5 061	5 436
Asukasluku	20 800	20 800	20 950	20 950	20 950	21 100	21 100

Valtuustoon nähden sitovat määrärahat

Talousarvio ja taloussuunnitelma valmistellaan vastuualuetasolla, mutta esitetään kaupunginhallitukselle ja valtuustolle tulosaluetaoisena. Tulot ja menot esitellään kokonaisuutena, mutta sitovuustaso on toimintakate lautakuntatasolla. Vuoden 2026 talousarvio on siten nettositova lautakuntatasolla eli lautakuntien toimintakate on valtuustoon nähden sitova. Poikkeuksena kaupunginhallituksen toiminnan alla varauksena mahdollisesti olevat kohteet, jotka ovat sitovia lisäksi käyttötarkoituksen tasolla.

Alla taulukoituna lautakuntatasolla myös toimintatuotot ja toimintakulut (sisäiset erät mukaan lukien), mutta **sitovuustaso on toimintakate**.

1 000 €	TP2024	MTA2025	TA2026	Muutos % TA2026/2026	TS2027	TS2028
Tarkastuslautakunta						
TOIMINTATUOTOT						
TOIMINTAKULUT	- 57	- 62	- 72	15,49 %	- 73	- 75
TOIMINTAKATE	- 57	- 62	- 72	15,49 %	- 73	- 75
Keskusvaalilautakunta						
TOIMINTATUOTOT	112	22		-100,00 %		
TOIMINTAKULUT	- 176	- 144	- 7	-94,99 %	- 66	- 8
TOIMINTAKATE	- 63	- 122	- 7	-94,09 %	- 66	- 8
Kaupunginhallitus						
TOIMINTATUOTOT	10 258	12 089	11 199	-10,09 %	11 064	11 286
TOIMINTAKULUT	- 8 710	- 11 381	- 10 934	-4,11 %	- 9 332	- 9 518
TOIMINTAKATE	1 548	708	265	-106,25 %	1 733	1 768
Ympäristöterveyslautakunta						
TOIMINTATUOTOT	1 750	1 930	1 910	-1,01 %	1 949	1 988
TOIMINTAKULUT	- 1 979	- 2 179	- 2 134	-2,06 %	- 2 177	- 2 221
TOIMINTAKATE	- 229	- 249	- 224	-10,18 %	- 228	- 233
Varhaiskasvatus- ja koulutuslautakunta						
TOIMINTATUOTOT	2 750	2 382	2 637	10,69 %	2 690	2 743
TOIMINTAKULUT	- 48 312	- 54 106	- 55 184	1,99 %	- 56 491	- 57 621
TOIMINTAKATE	- 45 563	- 51 723	- 52 547	1,59 %	- 53 802	- 54 878
Hyvinvointilautakunta						
TOIMINTATUOTOT	477	409	510	24,54 %	520	530
TOIMINTAKULUT	- 3 966	- 4 820	- 5 044	4,65 %	- 5 171	- 5 274
TOIMINTAKATE	- 3 489	- 4 411	- 4 535	2,81 %	- 4 651	- 4 745
Tekninen lautakunta						
TOIMINTATUOTOT	16 514	17 261	16 225	-5,83 %	16 337	16 664
TOIMINTAKULUT	- 18 940	- 20 014	- 19 650	-1,82 %	- 20 317	- 20 723
TOIMINTAKATE	- 2 426	- 2 753	- 3 425	23,30 %	- 3 980	- 4 059
Kaavoitus- ja rakennuslautakunta						
TOIMINTATUOTOT	1 918	3 498	2 881	-17,66 %	2 938	2 997
TOIMINTAKULUT	- 2 058	- 2 185	- 2 240	2,52 %	- 2 285	- 2 331
TOIMINTAKATE	- 141	1 313	640	-51,25 %	653	666

Tarkastuslautakunta

Tarkastuslautakunnan puheenjohtaja Lauri Isotalo

TALOUS

1 000 €	TP2024	MTA2025	TA2026	Muutos % TA 2026/2025	TS2027	TS2028
TOIMINTATUOTOT						
TOIMINTAKULUT	- 57	- 62	- 72	15,49 %	- 73	- 75
TOIMINTAKATE	- 57	- 62	- 72	15,49 %	- 73	- 75

TOIMINTASUUNNITELMA

Kuntalain 121 §:n mukaan valtuusto asettaa tarkastuslautakunnan toimikauttaan vastaavien vuosien hallinnon ja talouden tarkastuksen sekä arvioinnin järjestämistä varten. Tarkastuslautakunta valmistelee valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat.

Tarkastuslautakunta edustaa kunnan ulkoista tarkastustoimintaa ja sen tehtäviin kuuluu kuntalain mukaan arvioida, ovatko valtuuston asettamat toiminnan ja talouden tavoitteet toteutuneet. Arvioinnin tulokset esitetään vuosittain laadittavassa arviointikertomuksessa, joka luovutetaan kunnanvaltuustolle. Arviointikertomuksessa esitettyihin havaintoihin pyydetään palautteet kunnan hallintoelimiltä.

Liedon kunnan tarkastussäännön 4 §:n mukaan tarkastuslautakunnan tehtävänä on myös tehdä aloitteita ja esityksiä lautakunnan, tilintarkastajan ja sisäisen valvonnan tehtävien yhteensovittamisesta mahdollisimman tarkoituksenmukaisella tavalla. Kuntalain 84 §:n mukaan tiettyjen kunnan luottamushenkilöiden ja viranhaltijoiden on ilmoitettava julkisesti sidonnaisuuksistaan. Sidonnaisuusilmoitukset tehdään tarkastuslautakunnalle, joka valvoo ilmoitusvelvollisuuden noudattamista ja saattaa ilmoitukset valtuuston tiedoksi.

SUORITTEET JA VERTAILUHINNAT

Suorite	TP2024	TA2025	TA2026	TA 26/25	TS2027	TS2028
Tilintarkastuspäivät	30	25	25	0,00 %	25	25
€ / tilintarkastuspäivä	1 011	1 400	1 350	-3,57 %	1 400	1 450
Lautakunnan kokouksia	9	10	10	0,00 %	10	10

Keskusvaalilautakunta

Marjo Naatula, Keskusvaalilautakunnan I sihteeri

Anne Rantala, Keskusvaalilautakunnan II sihteeri

TALOUS

1 000 €	TP2024	MTA2025	TA2026	Muutos % TA 2026/2025	TS2027	TS2028
TOIMINTATUOTOT	112	22		-100,00 %		
Myyntituotot						
Maksutuotot						
Tuet ja avustukset	112	22		-100,00 %		
Muut tuotot						
TOIMINTAKULUT	- 176	- 144	- 7	-94,99 %	- 66	- 8
Henkilöstökulut	- 148	- 95	- 2	-97,79 %	- 55	- 3
Palvelujen ostot	- 22	- 37	- 5	-86,04 %	- 11	- 5
Aineet, tarvikkeet ja ta- varat	- 3	- 11		-100,00 %		
Avustukset						
Muut toimintakulut	- 2	- 2		-100,00 %		
TOIMINTAKATE	- 63	- 122	- 7	-94,09 %	- 66	- 8

Ulkoinen/Sisäinen	TP2024	MTA2025	TA2026	Muutos % TA 2026/2025
Sisäinen				
TOIMINTATUOTOT	0	0	0	0,0 %
TOIMINTAKULUT	-8 679	-10 449	-4 815	-53,9 %
TOIMINTAKATE	-8 679	-10 449	-4 815	-53,9 %
Ulkoinen				
TOIMINTATUOTOT	112 080	22 000	0	-100,0 %
TOIMINTAKULUT	-166 854	-133 654	-2 400	-98,2 %
TOIMINTAKATE	-54 774	-111 654	-2 400	-97,9 %

TOIMIALAJOHTAJAN KATSAUS

Keskusvaalilautakunta on vaalilakiin perustuva lakisääteinen toimielin, jonka tehtävä on vaalien yleisjärjestelyistä vastaaminen kunnassa. Vaalilain mukaan valtuuston on asetettava kuntaan toimikaudekseen keskusvaalilautakunta, johon kuuluu puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja kolme muuta jäsentä sekä tarpeellinen määrä varajäseniä (kuitenkin vähintään viisi varajäsentä).

Keskusvaalilautakunta toimii alue- ja kuntavaaleissa sekä valtiollisissa vaaleissa. Valtiollisissa vaaleissa keskusvaalilautakunta huolehtii ennakoönnestyksen ja varsinaisen vaalipäivän äänestyksen järjestelyistä. Alue- ja kuntavaaleissa keskusvaalilautakunta vastaa lisäksi ääntenlaskennasta ja kuntavaaleissa näiden lisäksi ehdokasasettelusta ja vaalituloksen julistamisesta.

Talousarviovuonna 2026 ei järjestetä säännönmukaisia vaaleja. Vuonna 2027 järjestetään eduskuntavaalit, joiden valmistelu aloitetaan vuoden 2026 lopulla. Vuonna 2028 ei järjestetä säännönmukaisia vaaleja.

Kaupunginhallituksen alainen toiminta

Kaupunginjohtaja Mika Ingi

Hallintopalveluiden toimialajohtaja Anne Rantala

TALOUS

1 000 €	TP2024	MTA2025	TA2026	Muutos % TA 2026/2025	TS2027	TS2028
TOIMINTATUOTOT	10 258	12 089	10 869	-10,09 %	11 064	11 286
Myyntituotot	2 843	3 027	3 077	1,66 %	3 139	3 202
Maksutuotot						
Tuet ja avustukset	745	476	407	-14,50 %	393	401
Muut tuotot	6 671	8 586	7 385	-13,99 %	7 533	7 684
TOIMINTAKULUT	- 8 710	- 11 381	- 10 914	-4,10 %	- 9 322	- 9 508
Henkilöstökulut	- 3 054	- 3 634	- 3 414	-6,05 %	- 3 491	- 3 561
Palvelujen ostot	- 4 671	- 5 397	- 5 071	-6,05 %	- 3 362	- 3 429
Aineet, tarvikkeet ja ta- varat	- 86	- 74	- 68	-8,27 %	- 63	- 64
Avustukset	- 493	- 1 721	- 1 868	8,50 %	- 1 905	- 1 943
Muut toimintakulut	- 407	- 555	- 493	-11,16 %	- 502	- 512
TOIMINTAKATE	1 548	708	- 44	-110,48 %	1 743	1 778

Ulkoinen/Sisäinen	TP2024	MTA2025	TA2026	Muutos % TA 2026/2025
Sisäinen				
TOIMINTATUOTOT	7 149 597	9 223 940	9 732 220	5,5 %
TOIMINTAKULUT	-432 180	-589 550	-511 081	-13,3 %
TOIMINTAKATE	6 717 418	8 634 390	9 221 139	6,8 %
Ulkoinen				
TOIMINTATUOTOT	3 108 737	2 865 268	1 137 141	-60,3 %
TOIMINTAKULUT	-8 278 220	-10 791 586	-10 402 517	-3,6 %
TOIMINTAKATE	-5 169 483	-7 926 318	-9 265 376	16,9 %

TOIMIALAJOHTAJAN KATSAUS

Kaupunginhallituksen alaisen toiminnan perustehtävänä on varmistaa hyvät olosuhteet kunnan ylimmälle päätöksenteolle kaupunginhallituksessa ja -valtuustossa. Toiminta-ajatuksena on laadukkaalla valmistelulla ja selvitystyöllä ohjata ja tukea toimialoja talous- henkilöstö- ja tietohallinnon asiantuntijuutta edellyttävissä tehtävissä. Tässä tarkoituksessa hallintopalvelut toimenpiteillään edistää ja ohjaa em. tukipalveluiden tarkoituksenmukaista ja tehokasta toteuttamista yli toimialarajojen.

Konsernihallinnon ydinprosesseja ovat kaupunginvaltuuston ja -hallituksen päätöksenteon sekä hallinnon tukipalvelut. Näistä demokratian tukeen liittyvät luottamushenkilöhallintoon ja -päättökseen liittyvät tukipalvelut. Hallinnon toimialarajat ylittävät tukipalvelut ja prosessit liittyvät asianhallintaan, talouteen, henkilöstöhallintoon ja tietohallintopalveluihin.

Kaupunginhallituksen alaisen toiminnan osalta toiminnalliset tavoitteet vuodelle 2026 painottuvat erityisesti elinvoimaan sekä sisäisten palveluiden parantamiseen nykyisen toimintaympäristön edellyttämällä tavalla.

Vuoden 2026 talousarviossa kaupunginhallituksen alaisen toiminnan toimintakate on noin 750 tuhatta euroa matalampi vuoden 2025 talousarvioon verrattuna. Muutos johtuu suurelta osin Varsinais-Suomen hyvinvointialueen maksamista sote-kiinteistöjen vuokrista, jotka vuonna 2026 siirtyvät pääosin Liedon kaupunkikiinteistöt Oy:lle.

Muilta osin toimintakuluissa on pääosin laskua, joka johtuu suurelta osin työllisyyspalveluista, jotka budjetoitiin 2025 talousarviossa merkittävässä epävarmuudessa TE24 uudistuksen vuoksi.

VALTUUSTOON NÄHDEN SITOVA TAVOITTEET

Strategian painopiste ja kriittinen menestystekijä	Lietolainen on aktiivinen, osaava ja onnellinen
Tavoite	6: Terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen
Strategian painopiste ja kriittinen menestystekijä	Avoin ja oivaltava ote tulevaisuuteen - Avoin ja aktiivinen viestijä
Tavoite	7. Ajankohtainen ja ennakoiva tiedottaminen
Strategian painopiste ja kriittinen menestystekijä	Avoin ja oivaltava ote tulevaisuuteen - Uteliaat, tutkivat, osallistavat ja innokkaat kokeilut
Tavoite	8. Kuntalaiset tavoitettava ja nykyaikainen palvelu
Strategian painopiste ja kriittinen menestystekijä	Talouden ja toiminnan kehys - Kulut kurissa – ylijäämäinen ja investoinnit mahdollistava talous
Tavoite	1: Talouden tasapainottaminen
Tavoite	2: Toiminnan tehostaminen
Strategian painopiste ja kriittinen menestystekijä	Talouden ja toiminnan kehys - Kerralla kuntoon
Tavoite	3: Valmistelun ja päätöksenteon laadun parantaminen
Strategian painopiste ja kriittinen menestystekijä	Talouden ja toiminnan kehys - Osaava ja motivoitunut henkilöstö
Tavoite	4: Työhyvinvoinnin parantaminen
Strategian painopiste ja kriittinen menestystekijä	Avoin ja oivaltava ote tulevaisuuteen - Yrittäjyyden edistäminen
Tavoite	5: Yritysten toimintaedellytysten turvaaminen ja edistäminen

Konsernihallinto

Kaupunginjohtaja Mika Ingi

Hallintopalveluiden toimialajohtaja Anne Rantala

TALOUS

1 000 €	TP2024	MTA2025	TA2026	Muutos % TA2026/2025
TOIMINTATUOTOT	6 737	8 586	7 385	-13,99 %
TOIMINTAKULUT	- 1 975	- 1 981	- 2 000	0,95 %
TOIMINTAKATE	4 762	6 605	5 386	-18,47 %

TULOSALUEEN KUVAUS JA TOIMINTASUUNNITELMA

Konsernihallintoon kuuluvat kaupunginvaltuusto, -hallitus, kaupunginjohtaja, elinkeinotoimi ja tiedottaminen. Kaupunginvaltuusto ja hallitus edistävät demokraattisesti kaikilla toimillaan kunnan ja sen asukkaiden hyvinvointia kuntastrategian mukaisesti.

Liedon kaupunkistrategian 2023–2026 painopistealueet ovat:

- Unelmien pikkukaupunki
- Avoin ja oivaltava ote tulevaisuuteen
- Lietolainen on aktiivinen ja onnellinen
- Talouden ja toiminnan kehys

Elinkeinotoimen osalta talousarvio sisältää mm. Turun seudun kehitys Oy:lle maksettavan sopimusperustaisen korvauksen seudullisista elinkeino- ja kehittämispalveluista sekä seudullisen kuntayhtymän, Varsinais-Suomen liiton maksusuudet ja Liedon Innovaatiokampus Oy:n palveluostot.

Konsernihallinnon tulosalueen toimintakate heikkenee olennaisesti vuoden 2025 talousarvion tasosta. Tulosalueen toimintakatetta heikentää ulkoisten pääomavuokrien vähentyminen. Vuodesta 2026 alkaen hyvinvointialueen maksamat vuokrat sote-kiinteistöistä siirtyvät pääosin kiinteistöyhtiölle, jolle kiinteistöt myydään.

TOIMENPITEET JA MITTARIT

Lautakunnan tavoite		1: Talouden tasapainottaminen	
Toimenpide	Konsernin ohjauksen tehostaminen		
Mittari	Konserniyhtiöiden kannattavuuden parantaminen 0=ei parannusta, 1=parantunut	Lähtöarvo 8/2025	Tavoitearvo 12/2026
		1,0	1,0
Lautakunnan tavoite		5: Yritysten toimintaedellytysten turvaaminen ja edistäminen	
Toimenpide	Yritysten toimintaedellytysten turvaaminen ja edistäminen		
Mittari	Asiakastyytyväisyyskysely (1–5)	Lähtöarvo 12/2024	Tavoitearvo 12/2026
		5,0	5,0
Lautakunnan tavoite		6: Terveiden ja hyvinvoinnin edistäminen	
Toimenpide	Kunnan osallisuusohjelman laatiminen		
Mittari	Osallisuusohjelma laadittu ja hyväksytty 0=laadinta kesken 1=ohjelma laadittu ja hyväksytty	Lähtöarvo 8/2025	Tavoitearvo 12/2026
		0,0	1,0
Toimenpide	Terveiden ja hyvinvoinnin edistämishjelman laatiminen		
Mittari	Laadittu kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä koskeva ohjelma 0=laatiminen kesken 1= ohjelma laadittu ja hyväksytty	Lähtöarvo 8/2025	Tavoitearvo 12/2026
		0,0	1,0

TULOSALUEEN SUORITTEET JA VERTAILUHINNAT

Suorite	TP2024	TA2025	TA2026	TA 26/25	TS2027	TS2028
Konsernihallinto, toimintakulut €/asukas	96	96	95	-1,04 %	96	96
Asukasluku	20 666	20 800	20 966	0,79 %	21 116	21 266

HENKILÖSTÖN MÄÄRÄN MUUTOKSET

Ei muutoksia.

Joukkoliikenne

Kaupunginjohtaja Mika Ingi

TALOUS

1 000 €	TP2024	MTA2025	TA2026	Muutos % TA2026/2025
TOIMINTATUOTOT				
TOIMINTAKULUT	- 1 295	- 1 446	- 1 501	3,80 %
TOIMINTAKATE	- 1 295	- 1 446	- 1 501	3,80 %

TULOSALUEEN KUVAUS JA TOIMINTASUUNNITELMA

Turun seudun joukkoliikenne Föli tarjoaa helppokäyttöistä ja sujuvaa joukkoliikennettä kuuden kunnan alueella. Föliin kuuluvat Turku, Kaarina, Raisio, Lieto, Naantali, Rusko ja Paimio. Föli vastaa alueen joukkoliikenteen järjestämisestä ja sen toimintaedellytysten edistämisestä, suunnittelee aikataulut, lippujen hinnat sekä vastaa joukkoliikenteen markkinoinnista ja matkustajainformaatiosta. Föli hankkii liikennepalvelun kulloinkin kilpailutuksen kautta valitulta liikennöitsijältä.

Turun kaupunkiseudun joukkoliikennelautakunnan vuoden 2026 talousarvioesityksen perusteella Liedon nettokustannukset kasvavat vuonna 2026 noin 83.000 euroa vuoden 2025 talousarviosta. Nettokustannuksissa on mukana lipputuloja 760.000 euroa, joka on noin 8 % vähemmän kuin talousarviossa 2025.

Tulosalueen luvuissa on myös Avantin joukkoliikenteen kustannukset kesään 2026 asti.

TULOSALUEEN SUORITTEET JA VERTAILUHINNAT

Suorite	TP2024	TA2025	TA2026	TA 26/25	TS2027	TS2028
Föli laskennalliset matkamäärät	936 000	900 000	955 000	6,11 %	965 000	975 000

Sisäiset palvelut

Hallintopalveluiden toimialajohtaja Anne Rantala

Talousjohtaja Markus Maunula

Henkilöstöpäällikkö Minna Kekkarainen

Tietohallintopäällikkö Ari Toivola

TALOUS

1 000 €	TP2024	MTA2025	TA2026	Muutos % TA2026/2025
TOIMINTATUOTOT	2 675	2 808	2 867	2,11 %
TOIMINTAKULUT	- 3 332	- 3 478	- 3 200	-7,99 %
TOIMINTAKATE	- 658	- 670	- 333	-50,33 %

TULOSALUEEN KUVAUS JA TOIMINTASUUNNITELMA

Sisäisten palvelujen tulosalue tuottaa kaupungin yhteiset talous-, tieto- ja henkilöstöhallinnon sekä asialhinnan palvelut. Tulosalue huolehtii kaupunginhallituksen ja -valtuuston sekä keskusvaalilautakunnan ja tarkastuslautakunnan sihteerin tehtävistä.

Hyvistä ja osaavista työntekijöistä käydään yhä enemmän kilpailua. Liedon kaupungin tavoitteena on henkilöstön veto- ja pitovoiman lisääminen. Tavoitteena on rekrytointi- ja perehdyttämisprosessien parantaminen. Esimiesten kouluttamiseen jatketaan. Käytännöksi muodostuneita esihenkilöinfoja pidetään säännöllisesti.

Henkilöstön työhyvinvointia ja työkykyä pyritään lisäämään ja saavuttamaan kustannussäästöjä pyrkimällä vähentämään sairauspoissaoloja ja ennenaikaista siirtymistä sairauseläkkeelle. Mahdollisiin ongelmiin on kyettävä puuttumaan ennaltaehkäisevästi ja aikaisessa vaiheessa. Tämä edellyttää aktiivista toimintaa työterveyshuollon kanssa, yhteistyöneuvotteluiden vaikuttavuuden lisäämistä sekä henkilöstön uudelleensijoitusta. Henkilöstöhallinto osallistuu kaikkiin työterveysneuvotteluihin ja pyrkii aktiivisesti löytämään ratkaisuja yhdessä työntekijän, esimiehen ja työterveyshuollon kanssa.

Taloudokumenttien laadintaa kehitetään tavoitteena valmisteluprosessin sujuvoittaminen ja dokumenttien visuaalisuuden lisääminen.

Varsinais-Suomen hyvinvointialue ja Liedon kaupunki ovat solmineet sopimuksen tietoaineistojen käsitteilystä. Sopimus koskee kaupungin ja Varhan hallussa olevia analogisia ja digitaalisia tietoaineistoja, joita säilytetään kaupungin ja Varhan tiloissa. Sopijaosapuolet pyrkivät siihen, että pääasiassa kaikki omat aineistot siirretään pois toisen osapuolen hallinnoimista tiloista ja tietojärjestelmistä.

TOIMENPITEET JA MITTARIT

Lautakunnan tavoite		1: Talouden tasapainottaminen	
Toimenpide	Pitkäjänteisesti suunniteltu ja toteutettu tasapainoinen ja vakaa talous		
Mittari	Uudelleensijoitusprosessi on luotu ja jalkautettu kaupungin toimialoille ja esihenkilötasolle. 0= tekemättä 1= tehty	Lähtöarvo 12/2025	Tavoitearvo 12/2026
		1,0	1,0
Lautakunnan tavoite		2: Toiminnan tehostaminen	
Toimenpide	Asiantuntevat ja tarpeenmukaiset sisäiset palvelut		
Mittari	Asiatyytyväisyyskyselyn tulokset (1–5)	Lähtöarvo 12/2025	Tavoitearvo 12/2026
		2,5	4,0
Mittari	Talousarviotyökalu päivitetään 0=päivittämättä, 1=päivitetty	Lähtöarvo 12/2025	Tavoitearvo 12/2026
		0,0	1,0
Toimenpide	Kaupungin kilpailukyvyyn parantaminen työmarkkinoilla		
Mittari	Kuntarekryn kävijöiden määrä lisääntyy	Lähtöarvo 12/2025	Tavoitearvo 12/2026
		1,0	1,0
Toimenpide	Liedon kaupungin ja Varhan arkistojen erottaminen toisistaan		
Mittari	Arkistot erotettu toisistaan. 0=kesken, 1=valmis	Lähtöarvo 12/2025	Tavoitearvo 12/2026
		0,0	1,0
Lautakunnan tavoite		4: Työhyvinvoinnin parantaminen	
Toimenpide	Esihenkilöiden koulutukset		
Mittari	Esihenkilöinfoja pidetään säännönmukaisesti (määrä)	Lähtöarvo 12/2025	Tavoitearvo 12/2026
		8,0	10,0
Toimenpide	Henkilöstön hyvinvoinnin ja työssäjaksamisen lisääminen		
Mittari	Työterveysneuvottelujen määrä	Lähtöarvo 12/2025	Tavoitearvo 12/2026
		50,0	60,0
Mittari	Sairaslomapäivien määrä	Lähtöarvo 12/2025	Tavoitearvo 12/2026
		10,0	13,5
Mittari	Työkyvyttömyyden kustannukset	Lähtöarvo 12/2025	Tavoitearvo 12/2026
		327 000,0	1 650 000,0

TULOSALUEEN SUORITTEET JA VERTAILUHINNAT

Suorite	TP2024	TA2025	TA2026	TA 26/25	TS2027	TS2028
Työntekijöiden määrä 31.12.	842	820	830	1,21 %	830	830
Sairauspoissaolot pv/kaikki työntekijät yhteensä	12 823	10 530	10 000	-5,03 %	9 500	9 000
Sairauspoissaolot keskimäärin/henkilö (työntekijöiden määrä 31.12)	15,8	13,5	13,5	0,00 %	13,5	13,5
Asukasluku	20 666	20 800	20 966	0,79 %	21 116	21 266
Työterveyshuolto € / työntekijä (työntekijöiden määrä 31.12.)	307,7	240	240	0,00 %	250	260
Maksetut sairauspäivien palkat	943 515,5	725 000	725 000	0,00 %	725 000	725 000
Työkyvyttömyyden kokonaiskustannukset €/v	1 665 204	1 650 000	1 650 000	0,00 %	1 600 000	1 600 000
KV ja KH valmisteltujen pykälien MÄÄRÄ (muutettu)	385	450	450	0,00 %	450	450
€/henkilökunnan työasema	859	820	950	15,85 %	950	950
€/ostolaskut		3,6	3,3	-8,33 %	3,2	3,1
€/palkkalaskelma (sisältää koko henkilöstöhallinnon kustannukset)		68,77	73	6,15 %	74	76

HENKILÖSTÖN MÄÄRÄN MUUTOKSET

Ei muutoksia.

Maaseutupalvelut

Toimialajohtaja Anne Rantala

Maaseutupäällikkö Ulla Nummila

TALOUS

1 000 €	TP2024	MTA2025	TA2026	Muutos % TA2026/2025
TOIMINTATUOTOT	362	402	412	2,48 %
TOIMINTAKULUT	- 424	- 470	- 481	2,42 %
TOIMINTAKATE	- 62	- 68	- 69	2,05 %

TULOSALUEEN KUVAUS JA TOIMINTASUUNNITELMA

Liedon kunta vastaa maaseutuhallinnon tehtävien hoitamisesta 11 kunnan alueella. Sopijakunnat ovat Aura, Koski Tl, Lieto, Marttila, Masku, Mynämäki, Naantali, Nousiainen, Raisio, Rusko ja Turku. Maaseutupalvelujen perustehtävänä on maksajavirastosopimuksella Liedon maaseutupalveluille siirrettyjen tehtävien vastuullinen hoitaminen sekä asiantuntevan neuvonnan ja sujuvien palvelujen antaminen koko yhteistoiminta-alueella. Maaseutupalvelut huolehtii alueen peto- ja hirvivahinkojen sekä rauhoitettujen lintujen aiheuttamien vahinkojen arvioinneista sekä hukkakauratarkastuksista.

Liedon maaseutupalvelut hoitaa tehtävät tarpeenmukaisesti, kustannustehokkaasti ja yrittäjämystyisesti.

Eletään EU:n maatalouspolitiikan rahoituskautta 2023–2027. EU:n ja kansallinen maataloustukilainsäädäntö työllistävät maaseutupalveluiden neuvonta- ja tukien käsittelytehtävissä. Henkilöstön koulutustarve on muuttuvien säännösten vuoksi jatkuva koko ohjelmakauden. Viljelijöiden neuvontaan ja koulutukseen sekä asiakaslähtöiseen viestintään panostetaan.

Uusi satelliittiseuranta peruslohkojen tukikelpoisuuden määrittelyssä on lisännyt tarvetta neuvontaan sekä keväällä että kesän ja syksyn ajan.

Alueella ovat edelleen lisääntyneet petoeläinvahingot sekä rauhoitettujen lintujen aiheuttamien vahinkojen arviointi- ja käsittelytyöt.

TOIMENPITEET JA MITTARIT

Lautakunnan tavoite		Avoin ja oivaltava ote tulevaisuuteen - Yrittäjyyden edistäminen	
Toimenpide	Annamme asiantuntevaa neuvontaa, digitalisaation hyödyntäminen mm. sähköiset asiakas-kirjeet ja someviestintä. Asiakaspalautteen kerääminen toiminnan kehittämiseksi.		
Mittari	Asiakaspalautte, asteikko 1–5	Lähtöarvo 12/2025	Tavoitearvo 12/2026
		4,8	4,0

TULOSALUEEN SUORITTEET JA VERTAILUHINNAT

Suorite	TP2024	TA2025	TA2026	TA 26/25	TS2027	TS2028
Tukikelpoisten tilojen lukumäärä	1 066	1 050	1 010	-3,80 %	1 000	1 000
Kulut € / tila	374	416	437	5,04 %	440	440
Maksetut tuet ja korvaukset, M€	41,3	42	42	0,00 %	42	42
Vahinkoarviointien määrä	6	0	0	100,00 %	0	0

HENKILÖSTÖN MÄÄRÄN MUUTOKSET

Toiminta järjestetään laadukkaasti ja kustannustehokkaasti, sähköiset palvelut ovat vahvasti käytössä. Toimintoja järjesteetään koko ajan ja tietotekniikkaa hyödynnetään. Määräaikaisia sijaisia käytetään pitkissä poissaoloissa. Henkilöstön määrään ei ole tulossa muutoksia.

Työllisyyspalvelut

Kaupunginjohtaja Mika Ingi

Työllisyysjohtaja Heidi Mansikka

TALOUS

1 000 €	TP2024	MTA2025	TA2026	Muutos % TA2026/2025
TOIMINTATUOTOT	484	294	206	-30,01 %
TOIMINTAKULUT	- 1 684	- 4 007	- 3 733	-6,84 %
TOIMINTAKATE	- 1 200	- 3 714	- 3 527	-5,04 %

TULOSALUEEN KUVAUS JA TOIMINTASUUNNITELMA

Liedon kaupungin työllisyyspalveluilla on vastuu Liedon toiminta-alueella lähipalveluiden tuottamisesta henkilöasiakas- ja työnantajapalveluiden osalta. Liedon toiminta-alue kuuluu Turun työllisyysalueeseen, jossa on yhdeksän lähipalvelua tuottavaa toiminta-aluetta. Turun kaupungin keskitetyt palvelut tuottavat työllisyysalueen yhteiset palvelut. Turun työllisyysalueeseen kuuluu 23 varsinaissuomalaista kuntaa. Lakisääteisten henkilöasiakas- ja työnantajapalveluiden lisäksi työllisyyspalvelut tuottavat työllistymistä edistäviä palveluita lietoilaisten työnhakijoiden edellytysten parantamiseksi ja työnhakujaksojen päättämiseksi.

Työllisyyspalvelu-uudistus astui voimaan vuoden 2025 alusta ja ensimmäinen toimintavuosi on kulunut peruspalveluiden toimintavalmiuden varmistamiseen. Uudistuksen myötä pyritään lyhentämään työttömyysjaksoja aiemmin sekä kehittämään kaupungin elinvoimaa synergiaetujen myötä. Työllisyyspalvelut kehittävät tulevana vuonna työnvälitystä, oppilaitosyhteistyötä sekä työnhakijoiden ja työpaikkojen yhteensovittamista. Työllisyyspalvelut tekevät tiivistä yhteistyötä kaupungin sisäisesti eri yksiköiden kanssa sekä palvelee rekrytoinneissa kaupunkia työnantajana. Työnhakijoiden osaamista kehitetään yhteistyössä alueen oppilaitosten ja työpaja Kisällin opinnollistamisen kautta. Hyvinvointialueen kanssa rakennetaan yhteistyötä vaikeasti työllistyvien monialaisten palvelujen osalta.

TOIMENPITEET JA MITTARIT

Lautakunnan tavoite	8. Kuntalaiset tavoittava ja nykyaikainen palvelu		
Toimenpide	Alueellisesti vaikuttava työllisyyspalvelu		
Mittari	Alueellisesti yksi Varsinais-Suomen kuntien (27) matalimmista työttömyysprosentteista (sijoitus keskimäärin suhteessa muihin kuntiin)	Lähtöarvo 12/2025	Tavoitearvo 12/2026
		5,4	5,0
Toimenpide	Laadukas ja tavoitteellinen työpajatoiminta		

Mittari	Suoritettujen opintopisteiden määrä	Lähtöarvo 12/2025	Tavoitearvo 12/2026
		180,0	200,0
Mittari	Alle 29-vuotiaiden sijoittumisprosentti pois työttömyydestä jakson päättymisen jälkeen	Lähtöarvo 12/2025	Tavoitearvo 12/2026
		90,0	95,0
Mittari	Yli 29-vuotiaiden sijoittumisprosentti pois työttömyydestä jakson päättymisen jälkeen	Lähtöarvo 12/2025	Tavoitearvo 12/2026
		85,0	90,0
Toimenpide	Työtä hakevien lietolaisten asiakaslähtöinen palvelu		
Mittari	Alle 25-vuotiaiden työttömien määrä (keskimäärin vuoden aikana)	Lähtöarvo 12/2025	Tavoitearvo 12/2026
		105,0	90,0
Mittari	Yli 50-vuotiaiden työttömien määrä (keskimäärin vuoden aikana)	Lähtöarvo 12/2025	Tavoitearvo 12/2026
		270,0	250,0
Mittari	Pitkäaikaistyöttömien määrä (keskimäärin vuoden aikana)	Lähtöarvo 12/2025	Tavoitearvo 12/2026
		195,0	180,0

TULOSALUEEN SUORITTEET JA VERTAILUHINNAT

Suorite	TP2024	TA2025	TA2026	TA 26/25	TS2027	TS2028
Työttömyys % (keskimäärin vuoden aikana)	6,04	5	6,5	30,00 %	6,25	6
Työvoima	10 164	10 200	10 475	2,69 %	10 630	10 790
Työttömät keskimäärin	615	500	650	30,00 %	625	600
Kunnan osarahoittamat työttömyysetuuskannat	457 762	1 000 000	1 200 000	20,00 %	1 000 000	900 000

HENKILÖSTÖN MÄÄRÄN MUUTOKSET

Työllisyyspalvelu-uudistuksen myötä työllisyyspalveluihin on perustettu kahdeksan uutta virkaa lähipalvelujen tuottamista varten. Etsivä nuorisotyö on siirtynyt osaksi hyvinvointipalveluita sekä vapaa-aika ja nuorisotoimea kesällä 2025. Työllisyyspalveluiden toimistosihteerin toimea ei ole täytetty vuonna 2025. Henkilöstömäärä ei kasva vuonna 2026.

Ympäristöterveyslautakunta

Toimialajohtaja vs. Tiina Torkkeli-Pitkäranta 15.9.2023 - 1.11.2025, Johanna Mäkinen 2.11.2025 –

TALOUS

1 000 €	TP2024	MTA2025	TA2026	Muutos % TA 2026/2025	TS2027	TS2028
TOIMINTATUOTOT	1 750	1 930	1 910	-1,01 %	1 949	1 988
Myyntituotot	1 245	1 453	1 399	-3,69 %	1 428	1 456
Maksutuotot	435	411	444	8,03 %	453	462
Tuet ja avustukset						
Muut tuotot	70	66	67	1,52 %	68	70
TOIMINTAKULUT	- 1 979	- 2 179	- 2 134	-2,06 %	- 2 177	- 2 221
Henkilöstökulut	- 1 391	- 1 452	- 1 413	-2,69 %	- 1 442	- 1 471
Palvelujen ostot	- 421	- 546	- 521	-4,50 %	- 532	- 542
Aineet, tarvikkeet ja ta- varat	- 11	- 23	- 23	-1,29 %	- 24	- 24
Avustukset						
Muut toimintakulut	- 156	- 158	- 177	12,04 %	- 180	- 184
TOIMINTAKATE	- 229	- 249	- 224	-10,18 %	- 228	- 233

Ulkoinen/Sisäinen	TP2024	MTA2025	TA2026	Muutos % TA 2026/2025
Sisäinen				
TOIMINTATUOTOT	-9 225	0	0	0,0 %
TOIMINTAKULUT	-109 594	-141 548	-154 498	9,1 %
TOIMINTAKATE	-118 819	-141 548	-154 498	9,1 %
Ulkoinen				
TOIMINTATUOTOT	1 759 134	1 930 034	1 910 475	-1,0 %
TOIMINTAKULUT	-1 869 534	-2 037 696	-1 979 811	-2,8 %
TOIMINTAKATE	-110 400	-107 662	-69 336	-35,6 %

TOIMIALAJOHTAJAN KATSAUS

Ympäristöterveyslautakunnan vuoden 2026 ja taloussuunnitelmakauden tavoitteiden asettelussa lähtökoh-
tana on Liedon kuntastrategia. Vision 2026 mukaan Liedon tulevaisuutta rakennetaan avoimella ja oivalta-
valla otteella siten, että kulut pidetään kurissa ja asiat tehdään kerralla kuntoon. Tuloksena on elinvoimainen
kaupunki sekä hyvinvoiva ja onnellinen asukas ja yrittäjä, jolle luonteenomaisia piirteitä ovat aktiivisuus ja
yhteisöllisyys.

Kuntien taloudelliset haasteet on huomioitu ympäristöterveyslautakunnan talousarviossa ja tavoitteena on
jatkaa kuntien kannalta suotuisaa kustannuskehitystä toimintoja järjeistämällä, toimintaympäristön muutok-
set huomioimalla ja vaihtoehtoisia toimintatapoja kokeilemalla. Euroopan parlamentin ja neuvoston val-
vonta-asetusta (EU) 2017/625 on sovellettu 14.12.2019 alkaen. Asetuksen myötä mm. elintarvikevalvonta-
työssä on mahdollista käyttää ulkopuolista asiantuntijaa. Valvonta-asetuksen tarkoituksena on uudistaa ja

yksinkertaistaa virallista valvontaa. Ympäristöterveyslautakunta on hyödyntänyt tätä mahdollisuutta vuoden 2021 alusta lukien osana Liedon kunnan talouden kärkihankkeita ja kuntastrategian tavoitetta "avoin ja oivaltava ote tulevaisuuteen - Uteliaat, tutkivat, osallistavat ja innokkaat kokeilut". Toinen optiokausi päättyy helmikuussa 2027, minkä jälkeen palvelun hyödyt voidaan arvioida koko ajalta 2021–2026 ja joko kilpailuttaa palvelu uudelleen tai luopua ulkopuolisen asiantuntijan käytöstä osana suunnitelmallista elintarvikevalvontaa.

Kokonaisuutena ympäristöterveydenhuollon valvontapalveluiden tavoitteena on elinympäristön terveyden korkea taso, jota osaltaan valvonnan keinoin edistetään tehokkaasti ja oikea-aikaisesti. Asetuksen mukaisesti virallista valvontaa suoritetaan säännöllisesti, riskien mukaan ja sopivalla tiheydellä.

Pääministeri Orpon hallituksen ohjelmaan on kirjattu, että kuntien tehtäväkentän vakiinnuttamiseksi kuntien tehtäviä ei siirretä hyvinvointialueille hallituskauden aikana. Hallitusohjelman mukaisesti valtion ohjausta kuntiin arvioidaan ja uudistetaan hallituskauden aikana. Kuntien toimintaedellytyksiä on tarkoitus vahvistaa kuntien tehtäväkentän normien purkamista jatkamalla.

Eläinlääkäripalvelujen osalta merkittävimmät muutokset tulevat olemaan lakimuutoksista johtuvia. Uusi eläinlääkintähuoltolaki (285/2023) astuu voimaan 1.1.2026. Uusi eläinlääkintähuoltolaki tarkentaa kuntien velvoitteita eläinlääkäripalvelujen järjestämisessä luetteloimalla järjestämisveloitteen piiriin kuuluvat palvelut. Lain myötä kunnan tulee periä asiakasmaksuja, joilla kuntien on oikeus kattaa laajasti palveluiden tuottamisesta aiheutuvista kustannuksista, kuten eläinlääkärin palkkauskuluja. Jos kunta tuottaa muita kuin lakisääteisiä eläinlääkäripalveluja kilpailutilanteessa, palvelut on hinnoiteltava markkinaperusteisesti. Kunnat voisivat edelleen järjestää eläinlääkäripalvelut myös tekemällä yksityisen eläinlääkäripalvelujen tuottajan kanssa sopimuksen palvelujen tuottamisesta. Kunnan peruseläinlääkäripalveluiden rajausta ei tuoda käytännössä kunnille säästöjä, sillä kunnaneläinlääkäreiden määrää ei voida muuttaa päivitysvelvollisuuden säilyessä kunnilla. Toisaalta kunnaneläinlääkäreiden palkkausjärjestelmä nojaa vahvasti eläinlääkärin oikeuteen periä asiakkaalta maksu tarjoamastaan palvelusta. Sen sijaan palvelun rajaaminen todennäköisesti hankaloittaisi ennestään eläinlääkärien rekrytointia. Turun kaupunki selvitti mahdollisuuksia kilpailuttaa hyötyeläinpäivystys- ja -praktiikka Varsinais-Suomen alueella 2023, mutta markkinavuoropuhelu osoitti, että palvelulle ei löydy tuottajia. Turun ja Liedon kaupunkien välinen sopimus Turun kaupungin lakisääteisen hyötyeläinpraktiikan osalta on voimassa 31.12.2026 asti.

Maakunnallinen pieneläinpäivystyssopimus yksityisen palveluntuottajan kanssa loppui syksyllä 2023. Varsinais-Suomen valvontayksiköt tekivät kukin kyseisen palveluntuottajan kanssa määräaikaisen sopimuksen

pieneläinpäivystyksen toteutuksesta ajalla 1.9.2023 - 31.12.2024. Turun kaupunki kilpailutti pieneläinpäivystyksen kesällä 2024. Kilpailutuksen tuloksena pieneläinpäivystys on toteutettu 1.1.2025 alkaen uuden palveluntuottajan (Papuvet Oy) väliaikaisena palveluna siihen asti, kunnes asiaan saadaan ratkaisu (valitusprosessi meneillään). Maakunnallisen pieneläinpäivystyksen lainvoimainen toteutus oli näin ollen kesken 2026 talousarviota laadittaessa.

Terveysuojelulain kokonaisuudistuksen valmistelu on aloitettu 2024. Lakia on muutettu vuosien saatossa useita kertoja. Muutosten seurauksena lain rakenne ja sisältö ovat muuttuneet hajanaiseksi, eivätkä laki ja siihen perustuva valvonta enää kaikilta osin vastaa nykyisiä tarpeita. Pääministeri Orpon hallitusohjelmassa ”Vahva ja välittävä Suomi” on häiriö- ja kriisitilanteiden kokonaistarkastelua koskeva kirjaus, jota myös terveysuojelulain uudistuksessa on tarkasteltu. Terveysuojelulain uudistuksen on tavoitteena astua voimaan 1.1.2027.

VALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Strategian painopiste ja kriittinen menestystekijä		Avoin ja oivaltava ote tulevaisuuteen - Yrittäjyyden edistäminen
Tavoite	Vaikuttava, riskiperusteinen ja asiantunteva valvonta. Hyödynnetään valvonta-asetuksen mahdollistamaa elintarvikevalvontapalvelun tuottamista osin ostopalveluna.	
Strategian painopiste ja kriittinen menestystekijä		Talouden ja toiminnan kehys - Kulut kurissa – ylijäämäinen ja investoinnit mahdollistava talous
Tavoite	Kustannustehokkuus, toiminta hoidetaan kustannuksiltaan vertailukelpoisesti huomioiden eläinlääkintähuollon palvelurakenne. Kuntien kustannukset eivät kasva taloussuunnitelma-kaudella.	

INVESTOINNIT / ESITYKSET

Ei investointeja. Talousarvion laadintaohjeen mukaisesti investoinnin arvonlisäveroton raja on 10.000 euroa. Sitä pienemmät hankinnat tulevat käyttötalousosaan.

Ympäristöterveyspalvelut

Toimialajohtaja vs. Tiina Torkkeli-Pitkäranta 15.9.2023 - 1.11.2025, Johanna Mäkinen 2.11.2025 –

TALOUS

1 000 €	TP2024	MTA2025	TA2026	Muutos % TA2026/2025
TOIMINTATUOTOT	1 750	1 930	1 910	-1,01 %
TOIMINTAKULUT	- 1 979	- 2 179	- 2 134	-2,06 %
TOIMINTAKATE	- 229	- 249	- 224	-10,18 %

TULOSALUEEN KUVAUS JA TOIMINTASUUNNITELMA

Ympäristöterveyslautakunnan alaisuudessa on yksi tulosalue, ympäristöterveydenhuolto.

Kohtelemme toiminnanharjoittajia tasapuolisesti, annamme asiantuntevaa neuvontaa ja ohjausta sekä palvelemme sujuvasti ilmoitus- ja lupa-asioissa. Henkilöstölle on asetettu selkeät vuosittaiset tavoitteet ja vastualueet. Asetettujen tavoitteiden toteutumista seurataan säännöllisesti ja henkilöstöresurssia suhteutetaan toimintaympäristön ja tehtävien muutoksiin. Liedon ympäristöterveyspalvelut keskittyy suunnitelma-kaudella hoitamaan lainsäädännön mukaiset kunnan ympäristöterveydenhuollon tehtävät kuntastrategian edellyttämällä tavalla: tarpeenmukaisesti, kustannustehokkaasti, yritysmuotoisesti ja laadukkaasti.

TOIMENPITEET JA MITTARIT

Lautakunnan tavoite		Kustannustehokkuus, toiminta hoidetaan kustannuksiltaan vertailukelpoisesti huomioiden eläinlääkintähuollon palvelurakenne. Kuntien kustannukset eivät kasva taloussuunnitelmakaudella. Vuoden 2025 alusta toteutetaan maakunnallisen pieneläinpäivystyksen järjestäminen.	
Toimenpide	Resurssi sopeutetaan toimintaympäristön muutoksiin, toimitilojen käyttöä tehostetaan ja käytetään ostopalvelua oman työn rinnalla.		
Mittari	Kuntien kustannukset eivät kasva suunnitelmakaudella, asiakasmaksuilla ja toiminnan muutoksilla katetaan kustannusten kasvu. Kuntien maksuosuus. 1= Kuntien maksuosuus edellisen vuoden tasolla. 0 = kuntien maksuosuus kasvanut.	Lähtöarvo 12/2025	Tavoitearvo 12/2026
		0,0	1,0
Mittari	Eläinlääkintähuollon asiakasmaksujen käyttöönotosta päätetään vuoden 2025 aikana. Asiakasmaksut käytössä viimeistään 1.1.2026 lukien (0 = maksuista ei päätöstä ja 1 = maksut käytössä).	Lähtöarvo 12/2025	Tavoitearvo 12/2026
		0,0	1,0

Lautakunnan tavoite		Vaikuttava, riskiperusteinen ja asiantunteva valvonta. Hyödynnetään valvonta-asetuksen mahdollistamaa elintarvikevalvontapalvelun tuottamista osin ostopalveluna.	
Toimenpide	Valvontasuunnitelman toteuttaminen ja asiakaspalautteen kerääminen. Hyödynnetään valvonta-asetuksen mahdollistamaa valvontapalvelun tuottamista osin ostopalveluna.		
Mittari	Asiakaspalaute asteikolla 1–5, säilyy korkealla tasolla tuottamistavasta riippumatta: laatu, tarkastajan asiantuntemus, yhteistyökykyisyys ja palveluhenkisyys	Lähtöarvo 12/2025	Tavoitearvo 12/2026
		4,5	4,5

TULOSALUEEN SUORITTEET JA VERTAILUHINNAT

Asukkaita oli yhteistoiminta-alueella 11/2024 oli yht. 125 368.

Tavoitteena on suunnitelmakaudella uuden eläinlääkintähuoltolain myötä kattaa osa tuotantokustannuksista asiakasmaksuilla. Em. lain myötä kuntien järjestämisvelvoitteen täsmentäminen todennäköisesti vähäisissä määrin laskee eläinlääkintähuollon suoritemääriä.

HENKILÖSTÖN MÄÄRÄN MUUTOKSET

Määräaikaisia ja sijaisia käytetään erityisesti eläinlääkintähuollossa, jossa kunnan päivystysvelvoite ei mahdollista suuria muutoksia henkilöressissa.

Ympäristöterveyslautakunnan toimialueella on kesäaikaan painottuvaa toimintaa, etenkin saaristossa ja mm. uimarantojen vedenlaadun valvontaan liittyen. Kausivaihtelu huomioidaan sekä palvelun ostossa, että tarvittaessa määräaikaisen henkilökunnan rekrytoinnissa.

Ympäristöterveyslautakunnan talousarvioesitys ei sisällä vakanssiesityksiä.

Varhaiskasvatus- ja koulutuslautakunta

Toimialajohtaja Laila Mäkelä

TALOUS

1 000 €	TP2024	MTA2025	TA2026	Muutos % TA 2026/2025	TS2027	TS2028
TOIMINTATUOTOT	2 750	2 382	2 637	10,69 %	2 690	2 743
Myyntituotot	1 008	949	1 095	15,38 %	1 117	1 139
Maksutuotot	1 305	1 196	1 325	10,79 %	1 352	1 379
Tuet ja avustukset	434	232	212	-8,62 %	216	221
Muut tuotot	3	5	5	-7,41 %	5	5
TOIMINTAKULUT	- 48 312	- 54 106	- 55 184	1,99 %	- 56 491	- 57 621
Henkilöstökulut	- 26 826	- 29 748	- 30 305	1,87 %	- 30 911	- 31 530
Palvelujen ostot	- 12 362	- 13 762	- 13 670	-0,67 %	- 14 148	- 14 431
Aineet, tarvikkeet ja ta- varat	- 1 161	- 981	- 1 032	5,19 %	- 1 052	- 1 073
Avustukset	- 724	- 718	- 698	-2,79 %	- 712	- 726
Muut toimintakulut	- 7 240	- 8 897	- 9 479	6,54 %	- 9 669	- 9 862
TOIMINTAKATE	- 45 563	- 51 723	- 52 547	1,59 %	- 53 802	- 54 878

Ulkoinen/Sisäinen	TP2024	MTA2025	TA2026	Muutos % TA 2026/2025
Sisäinen				
TOIMINTATUOTOT	0	0	0	0,0 %
TOIMINTAKULUT	-12 837 934	-14 884 378	-15 321 666	2,9 %
TOIMINTAKATE	-12 837 934	-14 884 378	-15 321 666	2,9 %
Ulkoinen				
TOIMINTATUOTOT	2 749 592	2 382 400	2 637 000	10,7 %
TOIMINTAKULUT	-35 474 335	-39 221 360	-39 862 095	1,63 %
TOIMINTAKATE	-32 724 743	-36 838 960	-37 225 095	1,05 %

TOIMIALAJOHTAJAN KATSAUS

Tulevien vuosien 2026–2030 suurimpana haasteena on toiminnan kehittäminen siten, että se vastaa osaltaan alati muuttuvan maailman tarpeisiin. Tämä sisältää muun muassa tuen uudistamisen, osaamisen lisäämisen ja kestäväen kehityksen periaatteiden sisäistämisen. Taloudellisen kestävyuden lisäksi on huomioitava sosiaalinen ja ekologinen kestävyys.

Vuoteen 2030 ulottuvat haasteet liittyvät talouden, ilmastonmuutoksen ja väestörakennemuutoksen hallintaan. Talouden kasvua hidastavat tekijät, kuten heikko kysyntä ja inflaatio, ovat jo tällä hetkellä haasteitamme. Väestön ikääntyminen ja peruskouluikäisten määrän väheneminen aiheuttavat muutoksia sivistyspalveluille ja taloudelle. Kuntien yhteistyön merkitys korostuu vielä enemmän tulevina vuosina. Lieto on Turun kehyskunta. Maahanmuuton heijastukset ulottuvat tulevaisuudessa Lietoonkin, mikäli Turun ennusteet siltä osin pitävät paikkansa. Valmistavan opetuksen määrä tulee sen myötä lisääntymään oleellisesti.

Suomen ainoa menestymisen mahdollisuus riippuu innovaatioista, huipputaamisesta ja korkeasta tuottavuudesta. Olennaista on ammatillisesta koulutuksesta valmistuvien työllistyminen yhä paremmin valmistumisensa jälkeen ja että työvoimakoulutus saadaan nostettua korkealle tasolle. Teknologian kehitys ja digitalisaatio tekoälyineen muuttavat työmarkkinoita ja edellyttävät jatkuvaa kouluttautumista.

1.8.2025 alkaen esi-, perus- ja lukio-opetuksen tuen uudistus tulee muuttamaan osittain myös opetustoimen henkilöstön kelpoisuusasetusta. Tuki järjestetään ensisijaisesti ryhmäkohtaisena, johon kaikilla oppilailla on oikeus. Tarvittaessa tukea täydennetään oppilaskohtaisilla tukitoimilla, jotka perustuvat yksilöllisiin tarpeisiin.

Opettajan kelpoisuus kytkeytyy siihen, mitä tukea oppilaalle annetaan. Jos oppilas saa ryhmäkohtaisena tukimuotona tai oppilaskohtaisena tukitoimena erityisopettajan antamaa opetusta muun opetuksen yhteydessä ja osittain pienryhmässä riittää erityisopettajan kelpoisuudeksi nk. perinteinen laaja-alaisen erityisopettajan kelpoisuus. Jos taas oppilaalle annetaan oppilaskohtaisena tukitoimena erityisopettajan antamaa opetusta pienryhmässä muutoin kuin osittain, edellytetään opettajalta myös luokanopettajakelpoisuutta. Erityisluokanopettajan kelpoisuutta edellytetään erityisluokassa annettavassa opetuksessa, kuten tähänkin saakka.

Päiväkodin toiminnasta vastaavan johtajan tehtävään kelpoisia ovat 1.1.2030 alkaen ne henkilöt, jotka ovat kelpoisia joko varhaiskasvatuksen opettajan tai sosionomin tehtävään ja joilla on lisäksi vähintään kasvatus-tieteen maisterin tutkinto sekä riittävä johtamistaito, siirtymäsäännökset huomioiden.

Varhaiskasvatuksessa ja opetuksessa kiinnitetään Liedossa erityistä huomiota sisäiseen yrittäjyyteen. Yrittäjyyspolkumme lähtee varhaiskasvatuksen kauppaleikeistä ja jatkuu perusopetuksen kautta toiselle asteelle. Teemme vahvaa yhteistyötä paikallisen yrittäjäyhdistyksen ja elinkeinopalvelujen kanssa. Lukiomme on verkostoitunut yrittäjyyskurssien kautta eri korkeakouluasteille. Kansainvälisen linjan suosio on kasvanut myös vuosi vuodelta. Lukion kaikki aloituspaikat täyttyivät nyt toisen kerran.

Tulevat työntekijät tarvitsevat vahvoja ihmissuhdetaitoja, selviytymistä stressin ja muutosten keskellä, ongelmanratkaisutaitoja ja kykyä oppia uusia teknologioita. Tavoitteenamme on kasvattaa ja opettaa motivoituneita, vastuuntuntoisia, itseään kehittäviä ja luovia tulevaisuuden tekijöitä, sillä myös meidän tulee olla osallamme se muutos, jonka haluamme nähdä maailmassa. Turvallisuus ja varautuminen ovat keskiössä tulevan talousarviovuoden aikana. Uusi yläkoulu tulee kruunaamaan vuoden 2026.

Riskit:

Ilmaristen alueen varhaiskasvatus- ja koulutuspaikat eivät vastaa kysyntään. Ilmaristen alueelle on kaavoitettu sekä omakotitalo-, että rivitalotontteja ja jo nyt em. paikkoja ei ole riittävästi. Koulun laajennuksen suunnitelmat, varhaiskasvatusryhmien ja luokkien osalta, ovat valmiit.

Koulupudokkaiden määrä on kasvussa. Varsinais-Suomen hyvinvointialueen (Varha) palvelut eivät vielä toimi tarpeen edellyttämällä nopeudella. Hyvinvointialueen tarjoamiin lasten ja nuorten mielenterveyspalveluihin jonotetaan edelleen liian pitkään.

Sisäilmaongelmariskejä on esiintynyt joka talousarvioikaudella. Nyt pohdintaan tulee Jokilaakson vuorohoidon alkuperäiset tilat Kirkkotien varressa. Vuorohoito on tarkoitus siirtää Sillilän uuteen päiväkotiin ja samalla luopua myös pienistä yksiköistä (Kisapuisto ja Hanhilinna).

VALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Strategian painopiste ja kriittinen menestystekijä		Lietolainen on aktiivinen, osaava ja onnellinen
Tavoite	Kouluviihtyvyyden ja turvallisuuden lisääminen	
Tavoite	Oppilaiden hyvinvointi	
Strategian painopiste ja kriittinen menestystekijä		Avoin ja oivaltava ote tulevaisuuteen
Tavoite	Lasten osaamisen jatkumon turvaaminen varhaiskasvatuksesta perusopetukseen	
Strategian painopiste ja kriittinen menestystekijä		Talouden ja toiminnan kehys
Tavoite	Riittävät varhaiskasvatuspaikat ja varhaiskasvatuksen selkeä palvelurakenne	
Strategian painopiste ja kriittinen menestystekijä		Lietolainen on aktiivinen, osaava ja onnellinen
Tavoite	0–6-vuotiaiden lasten kielellisten ja matemaattisten valmiuksien vahvistaminen innostamisen ja mielenkiinnon herättämisen kautta	
Tavoite	Lukion opiskelijoiden hyvinvointi ja osallisuus	

INVESTOINNIT / ESITYKSET

- Ilmaristen alue: tarvitaan 2 ryhmää varhaiskasvatukselle ja lisäluokat 2 kpl koululle

- Sillilän uuden päiväkodin yhteyteen on suunniteltu vuorohoito ja mm. Hanhilinnan ryhmien siirtyminen, samalla Kisapuiston vuokratilasta poistutaan ja puskurutilaksi jää päiväkodin valmistuttua ns. Lemminkäisen tila
- Pajarakennuksen uudisrakentaminen / Taatila
- Lukion auditorion kalustuksen uusiminen (auditorion pöydät ja tuolit) sekä maalausta ja sähkötöitä
- Ilmaristen koulun liikuntasalin laajennus TA-kaudella
- Jokilaakson koulun varhaiskasvatuksen kuraeteinen
- Uuden yläkoulun rakennushanke jatkuu ja se otetaan käyttöön 1.8.2026 (kalustaminen ja digitaaliset laitteistot asennetaan kevään 2026 aikana)
- Koulujen ja päiväkotien liikuntapihojen peruskorjaus ja uusiminen hoidetaan liikuntatoimen kautta

Varhaiskasvatus

Toimialajohtaja Laila Mäkelä

TALOUS

1 000 €	TP2024	MTA2025	TA2026	Muutos % TA2026/2025
TOIMINTATUOTOT	1 155	996	1 125	12,91 %
TOIMINTAKULUT	- 19 397	- 21 772	- 21 420	-1,62 %
TOIMINTAKATE	- 18 242	- 20 776	- 20 295	-2,32 %

TULOSALUEEN KUVAUS JA TOIMINTASUUNNITELMA

Varhaiskasvatuksen henkilöstörakenne päiväkodeissa on muuttunut. Erityisesti tulee edelleen panostaa pätevien varhaiskasvatuksen opettajien rekrytointiin (veto- ja pitovoimaan). Kilpailu varhaiskasvatuksen opettajista ja erityisopettajista on jatkuvaa.

Varhaiskasvatus on naisvaltainen ala ja henkilökuntaa on usein erilaisilla perhevapailla. Varhaiskasvatuslain muutos v. 2021 edellytti, että varhaiskasvatuksen järjestäjällä on riittävät ja toimivat sijais- tai muut -varajärjestelyt myös henkilöstön äkillisiin ja yllättäviin poissaolotilanteisiin.

TOIMENPITEET JA MITTARIT

Lautakunnan tavoite	0–6-vuotiaiden lasten kielellisten ja matemaattisten valmiuksien vahvistaminen innostamisen ja mielenkiinnon herättämisen kautta		
Toimenpide	Pedagogisen lukemisen avaaminen, kirjastopedagogin hyödyntäminen päiväkodin arjessa, suomi toisena kielenä (S2) varhaiskasvatuksen erityisopettajan toimenkuvassa		
Mittari	Vuoden 2026 aikana lasten luovaa ajattelua ja ongelmanratkaisutaitoja kehitetään, eli lapset oppivat luovaa ajattelua leikkillisessä oppimisympäristössä; Toteutunut=1, Ei=0	Lähtöarvo 12/2025	Tavoitearvo 12/2026
		0,0	1,0
Lautakunnan tavoite	Lasten osaamisen jatkumon turvaaminen varhaiskasvatuksesta perusopetukseen		
Toimenpide	Esi- ja alkuopetuksen yhteistyörakenteista laaditaan toimenpidekaavio yhdessä päiväkotijohtajien ja rehtoreiden kanssa		
Mittari	Laaditun kaavion mukainen toiminta toteutuu kaikissa yksiköissä 1.8.2026 alkaen; Kyllä=1, Ei=0	Lähtöarvo 12/2025	Tavoitearvo 12/2026
		0,0	1,0
Lautakunnan tavoite	Riittävät varhaiskasvatuspaikat ja varhaiskasvatuksen selkeä palvelurakenne		
Toimenpide	Ilmaristen alueen varhaiskasvatuksen laajennuksen kilpailutus vuodenvaihteessa 2025–2026 toteutettuna koulun yhteyteen ja Sillilän päiväkodin rakentamisen aloitus.		
Mittari	Varhaiskasvatuspaikat ovat riittävät ja	Lähtöarvo 12/2025	Tavoitearvo 12/2026

	palveluverkko sellainen, että vuorohoidon keskittäminen Sillilään ja pienistä yksiköistä luopumisen valmistelu on aloitettu. Lemminkäinen puskurutilana; Suunnitelmat valmiina, rakentaminen aloitettu 2026=1, Ei=0	0,0	1,0
--	---	-----	-----

TULOSALUEEN SUORITTEET JA VERTAILUHINNAT

Suorite	TP2024	TA2025	TA2026	TA 26/25	TS2027	TS2028
0–6-vuotiaat 31.12.	1 473	1 488	1 430	-3,89 %	1 410	1 400
Lapsia varhaiskasvatuksessa kunnallisessa ja yksityisessä ka	1 159	1 160	1 110	-4,31 %	1 100	1 090
Lapsia varhaiskasvatuksessa kunnallisessa ja yksityisessä (sis eo ilman kesäaikaa) ka	1 185	1 191	1 144	-3,94 %	1 128	1 120
Lapsia varhaiskasvatuksessa %/0–6-vuotiaat ilman kesäaikaa ka	77,9	80	80	0,00 %	80	80
Lapsia yksityisessä varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa % ka	26,8	25	25	0,00 %	25	25
Lakisääteisten varhaiskasvatuspalveluiden piirissä olevat 0–6 v. lapset (sis. Tuet) ka	1 288	1 324	1 271	-4,00 %	1 253	1 244
Varhaiskasvatus € / lapsi (kunnallinen ja yksityinen ilman tukia ja avointa pk, sis. ulk. ja sis.me-not	15 540	17 446	18 056	3,49 %	18 770	19 240

HENKILÖSTÖN MÄÄRÄN MUUTOKSET

Ei henkilöstöesityksiä

Yleissivistävä opetus

Toimialajohtaja Laila Mäkelä

TALOUS

1 000 €	TP2024	MTA2025	TA2026	Muutos % TA2026/2025
TOIMINTATUOTOT	1 595	1 386	1 512	9,09 %
TOIMINTAKULUT	- 28 916	- 32 333	- 33 763	4,42 %
TOIMINTAKATE	- 27 321	- 30 947	- 32 251	4,21 %

TULOSALUEEN KUVAUS JA TOIMINTASUUNNITELMA

Liedossa lukion valtionosuus ei ole koskaan kattanut lukion kustannuksia, vaan kuntarahoitusta on tarvittu aina. Maksuton toinen aste lisäsi kuntien katettavaa osuutta, vaikka valtionosuudessa on luvattukin huomioida osa kustannuksista. Uudistus astui voimaan asteittain v. 2021 alkaen ja koskee nyt viidettä aloittavaa ikäluokkaa. Lukiossa opiskelee lukuvuonna 2025–2026 287 opiskelijaa. Neljännen vuoden opiskelijoiden määrä kasvoi lukiossamme heti, kun oppivelvollisuusikää nostettiin.

Liedossa 9.-luokan suorittaneet sijoittuvat hyvin jatko-opintoihin: n. 60 % valitsi lukio-opinnot ja n. 40 % valitsi ammatilliset opinnot.

Hyvinvointialueen kanssa tehtävä yhteistyö on mennyt pienin askelin eteenpäin, mutta edelleen esim. mielenterveyspalvelut ja psykiatriset palvelut eivät toimi sillä nopeudella kuin nuoret niitä tarvitsisivat.

Esi- ja perusopetuksen tieto- ja viestintäteknikan- sekä av-laitekannan uusintaa jatketaan portaittain.

Uuden yläkoulun (=Taatilan yläkoulu) valmistuminen kruunaa lukuvuoden 2026–2027.

TOIMENPITEET JA MITTARIT

Lautakunnan tavoite	Kouluviihtyvyyden ja turvallisuuden lisääminen		
Toimenpide	Taatilan yhtenäiskoulun yläkoulun uusi yksikkö on otettu käyttöön 1.8.2026. Jokaisessa koulussa panostetaan koulun ilmapiiriin, osallisuuteen ja turvallisuuteen. Kotoa kouluun -hanke (yhteistyössä Varsinais-Suomen lastensuojelujärjestön kanssa) ehkäisee alakoululaisten koulupudokkuutta.		
Mittari	Taatilan yläkoulun uusi yksikkö on otettu käyttöön; 1=Kyllä, 0=Ei	Lähtöarvo 12/2025	Tavoitearvo 12/2026
		0,0	1,0
Mittari	Kotoa kouluun -hanke on aloitettu; 1=Kyllä, 0=Ei	Lähtöarvo 12/2025	Tavoitearvo 12/2026
		0,0	1,0
Lautakunnan tavoite	Lukion opiskelijoiden hyvinvointi ja osallisuus		

Toimenpide	Tuen uudistus on otettu käyttöön ja henkilöstö koulutettu lukiossa 1.8.2026		
Mittari	Opiskelun tuen uudistus hallussa lukiossa; 1=Kyllä, 0=Ei	Lähtöarvo 12/2025	Tavoitearvo 12/2026
		0,0	1,0
Lautakunnan tavoite		Oppilaiden hyvinvointi	
Toimenpide	Tuen uudistus on otettu käyttöön perusopetuksessa: Vanhat päätökset on purettu sekä tarkistettu ja uudet laadittu 31.8.2026 mennessä ja henkilöstö koulutettu		
Mittari	Oppimisen tuen uudistus on otettu haltuun; 1=Kyllä, 0=Ei	Lähtöarvo 12/2025	Tavoitearvo 12/2026
		0,0	1,0

TULOSALUEEN SUORITTEET JA VERTAILUHINNAT

Suorite	TP2024	TA2025	TA2026	TA 26/25	TS2027	TS2028
1. Perusopetus						
Oppilasmäärä 20.9. (ei esioppi-laat)	2 567	2 512	2 445	-2,66 %	2 360	2 340
€ / oppilas (20.9.) -ip-kerho	9 369	10 795	11 542	6,91 %	11 830	12 126
Muissa kunnissa opiskelevat, määrä (20.9.)	131	132	129	-2,27 %	128	125
Ip-kerhotoimintaan osallistuvat, määrä ka	189	190	180	-5,26 %	170	170
€ / ip-kerholainen	2 268	2 554	2 809	9,98 %	2 879	2 951
Koulukuljetusoppilaiden määrä ka	580	570	570	0,00 %	560	560
Koulukuljetuskustannukset € / kulj.oppilas	1 182	1 451	1 451	0,00 %	1 487	1 524
2. Lukio						
Oppilasmäärä (kaikki, myös LSKKY) 20.9.	252	287	288	0,34 %	300	288
Yhdistelmäopiskelijat (LSKKY), määrä 20.9.	0	0	2	100,00 %	3	4
€ / oppilas	8 778	8 497	9 210	8,39 %	9 440	9 676
Vieraskuntalaiset, määrä	32	30	30	0,00 %	30	30

HENKILÖSTÖN MÄÄRÄN MUUTOKSET

Esitys vuodelle 2026 tuen uudistuksen vuoksi:

Luokanopettajan vakanssit 60301013 ja 60301016 muutetaan erityisluokanopettajan vakanssiksi (toinen Taatilan yhtenäiskoulu ja toinen Ilmaristen yhtenäiskoulu).

Perustetaan yksi erityisluokanopettajan vakanssi (Tarvasjoen yhtenäiskoulu) ja yksi laaja-alaisen erityisopettajan vakanssi (Jokilaakson yleisopetus).

Hyvinvointilautakunta

Toimialajohtaja Jani Äijälä

TALOUS

1 000 €	TP2024	MTA2025	TA2026	Muutos % TA 2026/2025	TS2027	TS2028
TOIMINTATUOTOT	477	409	510	24,54 %	520	530
Myyntituotot	124	94	100	6,38 %	102	104
Maksutuotot	236	221	221	-0,27 %	225	229
Tuet ja avustukset	97	80	177	121,25 %	181	184
Muut tuotot	20	14	12	-14,29 %	12	12
TOIMINTAKULUT	- 3 966	- 4 820	- 5 044	4,65 %	- 5 171	- 5 274
Henkilöstökulut	- 1 659	- 1 932	- 2 113	9,35 %	- 2 181	- 2 224
Palvelujen ostot	- 705	- 824	- 818	-0,80 %	- 834	- 851
Aineet, tarvikkeet ja ta- varat	- 306	- 302	- 305	1,03 %	- 311	- 318
Avustukset	- 251	- 261	- 261		- 266	- 271
Muut toimintakulut	- 1 045	- 1 501	- 1 548	3,14 %	- 1 579	- 1 611
TOIMINTAKATE	- 3 489	- 4 411	- 4 535	2,81 %	- 4 651	- 4 745

Ulkoinen/Sisäinen	TP2024	MTA2025	TA2026	Muutos % TA 2026/2025
Sisäinen				
TOIMINTATUOTOT	2 951	0	0	0,0 %
TOIMINTAKULUT	-1 298 600	-1 851 566	-1 893 442	2,3 %
TOIMINTAKATE	-1 295 649	-1 851 566	-1 893 442	2,3 %
Ulkoinen				
TOIMINTATUOTOT	474 024	409 100	509 500	24,5 %
TOIMINTAKULUT	-2 667 327	-2 968 291	-3 150 768	6,1 %
TOIMINTAKATE	-2 193 303	-2 559 191	-2 641 268	3,2 %

TOIMIALAJOHTAJAN KATSAUS

Liedossa on aloittanut toimintansa hyvinvointilautakunta ja hyvinvointipalveluiden toimiala. Uusi lautakunta korvasi kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnan. Hyvinvointilautakunnan alaisiin palveluihin siirtyi aiempien kulttuuri- ja vapaa-ajanlautakunnan alaisten palveluiden lisäksi etsivä nuorisotyö.

Liikunta-, kulttuuri- ja kirjasto- ja nuorisopalvelut sekä Lieto-opisto muodostavat tärkeän osan kaupungin ennaltaehkäisevää hyvinvointityötä. Ne vahvistavat fyysistä ja henkistä terveyttä, lisäävät osallisuutta ja yhteisöllisyyttä sekä tarjoavat matalan kynnyksen palveluja kaikenikäisille kaupunkilaisille. Liikunta ylläpitää toimintakykyä, kulttuuri rikastuttaa elämää ja luo merkityksellisyyttä, kirjasto tukee oppimista ja yhdenvertaisuutta, nuorisotyö ehkäisee syrjäytymistä sekä vahvistaa nuorten osallisuutta ja kansalaisopisto tarjoaa mahdollisuuksia elinikäiseen oppimiseen sekä edistää aktiivista kansalaisuutta.

Hyvinvoinnin edistäminen ei ole ainoastaan hyvinvointipalveluiden tehtävä, vaan se rakentuu laajassa yhteistyössä kaupungin eri toimialojen, yhdistysten, järjestöjen ja muiden kumppaneiden kanssa. Yhdessä nämä toimijat tarjoavat monipuolisia mahdollisuuksia osallisuuteen, oppimiseen, harrastamiseen ja yhteisöllisyyteen. Merkittävä yhteistyökumppani, jonka toimijoiden kanssa on saatava edelleen yhteistyötä kehitettyä, on Varha. Laaja-alainen yhteistyö vahvistaa kaupunkilaisten hyvinvointia ja luo pohjaa kestäväälle, elinvoimaiselle yhteisölle.

Uuden toimialan käynnistyessä pidetään yllä hyviä palveluita ja toimintamuotoja ja samalla kehitetään uusia. Hyvinvointipalveluiden eri toiminnoissa pyritään löytämään yhdyspintoja, jotka mahdollistavat yhteisten tapahtumien toteuttamista. Tällaiset yhteistyötapahtumien toteutuminen on edelleen tulevana vuonna seurattava toimenpide. Muita omissa palveluissa edistettäviä ja seurattavia toimenpiteitä ovat esimerkiksi lukutaidon edistäminen, digi- ja medialukutaidon kehittäminen, lähiliikuntapaikkojen tutuksi tekeminen ja nuorten osallisuuden lisääminen.

Riskit:

Ilkivallan ilmeneminen ja lisääntyminen aiheuttaa turhia lisäkustannuksia ja saattaa aiheuttaa myös heikennyksiä palveluihin.

Kaupungin ja Varhan yhteistyö vaatii kehittämistä, ja edunvalvontaa, jotta kaupunkilaiset saavat parhaat mahdolliset hyvinvointia ja terveyttä ylläpitävät sekä edistävät palvelut.

VALTUUSTOON NÄHDEN SITOVIK TAVOITTEET

Strategian painopiste ja kriittinen menestystekijä		Lietolainen on aktiivinen, osaava ja onnellinen
Tavoite	Kirjastoon saadaan uusia asiakkaita	
Tavoite	Lasten ja nuorten mielen hyvinvoinnin tukeminen	
Tavoite	Lieto-opisto pysyy näkyvänä ja vireänä	
Tavoite	Liikkumattomuuden pommin purkaminen	
Strategian painopiste ja kriittinen menestystekijä		Unelmien pikkukaupunki
Tavoite	Terveelliset ja turvalliset tilat Lieto-opiston käytössä	

INVESTOINNIT / ESITYKSET

Investointiesitykset:

- Vanhan kunnantalon kunnostaminen (opisto-talo, mikä on keskeisellä paikalla ja hyvin saavutettavissa)
- Ulkoliikuntapaikkojen pinnoitus ja LED-valaistus
- Koulujen ja päiväkotien liikuntapihojen ulkokuntoiluvälineet.
- Tarvasjoen yleisurheilukentän peruskorjaus, juoksurata.
- Kisakallion kentän perusparannushanke
- Uimahallin suunnittelu

Hyvinvointipalvelut

Toimialajohtaja Jani Äijälä

TALOUS

1 000 €	TP2024	MTA2025	TA2026	Muutos % TA2026/2025
TOIMINTATUOTOT	477	409	510	24,54 %
TOIMINTAKULUT	- 3 966	- 4 820	- 5 044	4,65 %
TOIMINTAKATE	- 3 489	- 4 411	- 4 535	2,81 %

TULOSALUEEN KUVAUS JA TOIMINTASUUNNITELMA

Hyvinvointipalveluita tuotetaan yhdessä kaikkien toimialan palveluiden, muiden toimialojen sekä yhdistysten/säätiöiden kanssa.

TOIMENPITEET JA MITTARIT

Lautakunnan tavoite	Kirjastoon saadaan uusia asiakkaita		
Toimenpide	Liedon kirjasto tarjoaa paikallisesti merkittävää tukea kansalaisten digi- ja medialukutaitoihin, edistäen aktiivista kansalaisuutta ja demokratiaa.		
Mittari	Digitukiopastusten määrä ja/tai osallistujien määrä	Lähtöarvo 12/2025 0,0	Tavoitearvo 12/2026 6,0
Toimenpide	Lukutaitotyötä edistetään tarjoamalla Liedossa kirjastopalvelua eri ikäryhmien tarpeet ja toiveet huomioiden. Palvelua käytetään monipuolisesti pääkirjastossa, koulukirjastoissa ja hakeutuivissa palveluissa.		
Mittari	Vuoden lainausmäärä kasvaa. 0= ei kasva, 1=kasvaa	Lähtöarvo 12/2025 0,0	Tavoitearvo 12/2026 1,0
Lautakunnan tavoite	Lasten ja nuorten mielen hyvinvoinnin tukeminen		
Toimenpide	Nuorten osallisuuden vahvistaminen. Tavoitteena saada nuoret itse ideoimaan ja tekemään. Nuorisotoimi antaa mahdollisuudet ja puitteet. Pyydetään ideoita nuorilta itseltään, esimerkiksi unelmakerhon aloittaminen tai hyväntekeväisyysprojekti.		
Mittari	Nuorilta tulleet toteutuneet ideat	Lähtöarvo 12/2025 0,0	Tavoitearvo 12/2026 5,0
Lautakunnan tavoite	Lieto-opisto pysyy näkyvänä ja vireänä		
Toimenpide	Laaja-alainen ja ketterä yhteistyö		
Mittari	Yhteistyötapahtumien määrä	Lähtöarvo 12/2025 0,0	Tavoitearvo 12/2026 20,0
Mittari	Yhteistyötapahtumien osallistujien määrä	Lähtöarvo 12/2025 0,0	Tavoitearvo 12/2026 500,0

Lautakunnan tavoite		Liikkumattomuuden pommin purkaminen	
Toimenpide	Lähiliikuntapaikat tutuksi kaupunkilaisille. Tempauksia ja tapahtumia iltaisin kuten esim. päiväkotien pihojen tempaukset perheille ja nuorten liikuntateemaiset iltatapahtumat.		
Mittari	Koulujen ja päiväkotien pihojen liikunnallisten iltatapahtumien määrä	Lähtöarvo 12/2025	Tavoitearvo 12/2026
		0,0	10,0
Mittari	Ulkokuntosaliharjoittelun ohjattujen opastustapahtumien määrä	Lähtöarvo 12/2025	Tavoitearvo 12/2026
		0,0	10,0
Mittari	Kuntoporrasharjoittelun ohjattujen opastustapahtumien määrä	Lähtöarvo 12/2025	Tavoitearvo 12/2026
		0,0	10,0
Lautakunnan tavoite		Terveelliset ja turvalliset tilat Lieto-opiston käytössä	
Toimenpide	Lieto-opistolla on käytössään terveelliset ja turvalliset tilat		
Mittari	Lieto-opistolla on käytössään riittävästi turvallisia ja terveellisiä opetustiloja	Lähtöarvo 12/2025	Tavoitearvo 12/2026
		0,0	1,0

TULOSALUEEN SUORITTEET JA VERTAILUHINNAT

Suorite	TP2024	TA2025	TA2026	TA 26/25	TS2027	TS2028
Asukasluku	20 666	20 850	20 950	0,47 %	21 100	21 250
1. Lieto-opisto						
Lieto-opiston peittävyys, %	10,6	11	11,5	4,54 %	12	12
Tot. oppitunnit	8 037	9 000	8 500	-5,55 %	8 500	8 500
€ / oppitunti netto (ilman valt.os.)	52,66	63,56	59,5	-6,38 %	59,5	59,5
2. Kirjasto						
Aukioloaika h	5 027	6 000	6 000	0,00 %	6 000	6 000
Lainojen määrä	276 594	300 000	290 000	-3,33 %	290 000	295 000
€ / asukas	48,51	53,5	53	-0,93 %	53	53
Aineistokulut €	109 588	118 900	112 000	-5,80 %	115 000	115 000
Aineistokulut € / asukas	5,3	5,7	5,5	-3,50 %	5,5	5,5
3. Liikunta						
Liikuntatoiminnan osallistujat	59 375	36 000	40 000	11,11 %	40 000	45 000
Siitä soveltavan liikunnan kävijämäärä	20 670	18 000	20 000	11,11 %	21 000	22 000
€ / asukas	75,91	98,99	84,72	-14,41 %	85	85
4. Nuoriso						
Kävijämäärät	25 175	18 000	16 000	-11,11 %	16 000	16 000
€ / alle 29-vuotiaat (nuoriso-toimi) netto	55,07	63,93	59,42	-7,05 %	60	60
5. Kulttuuri						
Kävijämäärät	5 948	6 800	7 000	2,94 %	7 000	7 000

HENKILÖSTÖN MÄÄRÄN MUUTOKSET

Tekninen lautakunta

Toimialajohtaja Jonas Nylund

TALOUS

1 000 €	TP2024	MTA2025	TA2026	Muutos % TA 2026/2025	TS2027	TS2028
TOIMINTATUOTOT	16 514	17 261	16 255	-5,83 %	16 337	16 664
Myyntituotot	10 373	10 981	11 103	1,12 %	11 300	11 526
Maksutuotot						
Tuet ja avustukset	79	26	6	-76,43 %	6	6
Muut tuotot	6 062	6 254	5 145	-17,72 %	5 031	5 132
TOIMINTAKULUT	- 18 940	- 20 014	- 19 650	-1,82 %	- 20 317	- 20 723
Henkilöstökulut	- 5 883	- 6 158	- 6 214	0,91 %	- 6 459	- 6 589
Palvelujen ostot	- 5 872	- 6 215	- 6 198	-0,28 %	- 6 322	- 6 448
Aineet, tarvikkeet ja ta- varat	- 5 312	- 5 393	- 4 584	-15,00 %	- 4 829	- 4 925
Avustukset	- 153	- 161	- 160	-0,62 %	- 164	- 167
Muut toimintakulut	- 1 720	- 2 087	- 2 494	19,51 %	- 2 544	- 2 595
TOIMINTAKATE	- 2 426	- 2 753	- 3 395	23,32 %	- 3 980	- 4 059

Ulkoinen/Sisäinen	TP2024	MTA2025	TA2026	Muutos % TA 2026/2025
Sisäinen				
TOIMINTATUOTOT	9 218 634	9 962 812	9 946 177	-0,2 %
TOIMINTAKULUT	-1 437 932	-1 439 082	-1 503 055	4,4 %
TOIMINTAKATE	7 780 702	8 523 731	8 443 121	-0,9 %
Ulkoinen				
TOIMINTATUOTOT	7 295 191	7 298 049	6 308 876	-13,6 %
TOIMINTAKULUT	-17 502 165	-18 575 080	-18 146 903	-2,3 %
TOIMINTAKATE	-10 206 974	-11 277 031	-11 838 027	5,0 %

TOIMIALAJOHTAJAN KATSAUS

Teknisten palveluiden toimiala vastaa kunnan kiinteästä omaisuudesta eli kiinteistöistä, puistoista, kaduista ja metsistä, vesi- ja viemäriverkostosta, sekä ruoka- ja puhtauspalveluista. Hyvin hoidettu omaisuus tuo kunnalle vetovoimaisuutta ja vähentää hallitsemattomia yllättäviä korjauskustannuksia ja tekee talouden suunnittelusta helpompaa tuleville vuosille. Rakennusten, ulkoalueiden, katujen ja kunnan halki kulkevien teiden turvallisuus on toiminnan ykkösprioriteetti. Myös asiakkaille suoraan annettavat palvelut, kuten kiinteistönhoito, ruokapalvelut ja puhtauspalvelut edistävät kaupunkilaisten hyvinvointia, minkä vuoksi niiden toimivuuden varmistaminen on erittäin tärkeä osa toimintaa.

Keskeisinä kaupungin teknisten palvelujen kehityssuuntina ja lähitulevaisuuden huomioitavina trendeinä vaikuttavat: vihreä siirtymä ja kestävyys, energiatehokkuus (uusiutuvan energian ratkaisut ja hiilineutraaliustavoitteet ohjaavat kaupungin teknisiä ratkaisuja). Hulevesien hallinta, viherverkostot ja ilmastonmuutokseen

sopeutuminen korostuvat. Digitalisaatio ja tiedolla johtaminen. Infrastruktuurin elinkaarijohtaminen. Ikään-tyvä infrakanta (kadut, sillat, verkostot) vaatii systemaattista investointien priorisointia ja ennakoivaa kunnossapitoa. Resilienssi ja varautuminen. Energian ja veden huoltovarmuus, kyberturvallisuus, kriisitilanteiden hallinta. Kaupunkien rooli arjen turvallisuuden takaajana kasvaa. Ammattiosaajien saatavuus on kriittinen kysymys. Tarvitaan houkuttelevaa työnantajakuvaa, uudenlaista osaamisen kehittämistä ja kumppanuuksia oppilaitosten kanssa.

Kustannustaso on noussut maltillisesti ja hintojen nousuun vuodelle 2026 ei ole budjetoitu merkittävää kustannusnousuja. Rakennuskustannusindeksin vuosimuutos on ollut 0,9 %. Sähkön ja polttonesteiden hinnat ovat hieman laskeneet tai pysyneet samalla tasolla vuoden takaiseen verrattuna. Talven lämmitystarve ja aurausten ja hiekoitusten tarve ei ole ennustettavissa, ja se tuo merkittävää epävarmuutta talousarvion tekemiseen. Lisäksi työehtosopimusneuvotteluiden tuloksena sovitut palkankorotukset lisäävät henkilöstöku-
luja yli 2 %.

Ruoka- ja puhtauspalveluiden osalta toimintasuunnitelman keskeisiä asioita vuodelle 2026 ovat uuden Taatilan yhtenäiskoulun, avaaminen ja vanhan koulun päättäminen. Ruokapalveluissa keittiöverkon ja tuotantosuunnitelman laatiminen, sekä uuden tuotannonohjausjärjestelmän 100 %:nen hyödyntäminen. Puhtauspalveluissa keskeistä vuodelle ovat työmenetelmien kehittäminen, uusi pesuaineeton Taatilan yläkoulu ja mitoitustyön loppuunsaattaminen.

Hallinnossa ja tilapalvelussa henkilöstömäärä säilyy samana kuin edellisellä vuotena. Infrapuolessa hoidettavien pinta-alojen kasvaessa on talousarviossa varauduttu uuden määräaikaisen viheraluehoitajan palkkaamiseen. Ruoka- ja puhtauspalveluissa henkilöstömäärä vuodelle 2026 tarkentuu, kun uusi Taatilan yläkoulu mitoitetaan, siivottavien neliöiden määrä kasvaa, myös oppilaita on aiempaa enemmän. Vesihuollon henkilöstömäärä on lisääntynyt yhdellä määräaikaisella oppisopimusasentajalla.

Yhteistyö muiden toimialojen kanssa on keskeistä kustannustehokkuuden saavuttamiseksi. Käyttötalouteen vaikuttaa erityisesti tilojen käyttö ja loma-aikojen käyttöaste. Vuonna 2026 kiinnitetään erityistä huomiota rakennusten energian ja veden kulutuksen seurantaan ja vertailuun. Huoltokirjaohjelmistoa on kehitetty v2025, jotta kulutusdataa saadaan helposti seurattua, tämä on valmistelua v2026 aikana mahdollista kuntien energiatehokkuussopimukseen liittymistä ajatellen.

1.1.2026 mennessä on tehty lain vaatima sote-kiinteistöjen yhtiöittäminen ja osa kaupungin tilapalvelujen entisistä rakennuksista on siirtynyt Liedon Kaupunkikiinteistöt Oy yhtiöön. Kaupungin tilapalvelujen ja yhtiön

välinen toiminta alkaa ja sitä kehitetään. Tilapalvelut tuottaa kiinteistönhoidon palveluja yhtiölle. Kaupunki vuokraa myös osan kiinteistöyhtiöön siirtävistä tiloista itselleen koska Varha-kohteiden yhteydessä on kaupungin käytössä olevia tiloja. Tämä vaikuttaa osaltaan tilapalveluiden vuoden 2026 tuottoihin ja kuluihin. Muita yksittäisiä vuoden 2026 talousarvioon merkittävästi vaikuttavia asioita on uuden Keskuskoulun valmistuminen (sisäisten vuokrien nousu) ja vanhan Keskuskoulun purku, sekä Tarvashovin purkuhankkeeseen budjetoidut varat.

Kaupungin talouden sopeuttamistoimien johdosta on turhista tiloista pääosin luovuttu, mutta toisaalta kaupungin maanhankinnan myötä kaupungin omistuksessa olevien rakennuksien määrä lisääntyy hetkellisesti. Myös varhaiskasvatuksen nopeasti kasvanut tarve on tuonut uuden ja akuutin haasteen toimitilojen tarpeeseen.

Vesihuollon osalta ei talousarviossa ole huomioitu yhtiöittämisselvityksen tuloksia, selvitys on menossa päätöksentekokäsittelyyn loppuvuonna 2025.

Investointien osalta kaavoitusohjelma vaikuttaa merkittävästi tulevien vuosien infrainvestointeihin ja niiden suunnittelun aikatauluttamiseen. Tilatarpeiden muuttuminen sekä kohdekohtaisesti että eri taajamissa on myös merkityksellistä investointien suunnittelun kannalta.

Lisäksi erilaiset infran ja tilapalveluiden saneeraustarpeet ja kasvanut korjausvelka, sekä kaupungin kasvassa ja rakennettujen alueiden (kadut, puistot, viheralueet, leikkipuistot, yleiset alueet, rakennukset) laajentuessa aiheuttavat merkittävää kulujen kasvupainetta.

VALTUUSTOON NÄHDEN SITOVA TAVOITTEET

Strategian painopiste ja kriittinen menestystekijä		Talouden ja toiminnan kehys - Kulut kurissa – ylijäämäinen ja investoinnit mahdollistava talous
Tavoite	Talousarvion toteutuminen suunnitellusti	
Strategian painopiste ja kriittinen menestystekijä		Talouden ja toiminnan kehys - Osaava ja motivoitunut henkilöstö
Tavoite	Kiinnitetään huomiota henkilöstön tehtäväkuviin ja työmääriin kehityskeskustelujen ja koulutuksen avulla	
Strategian painopiste ja kriittinen menestystekijä		Unelmien pikkukaupunki - Liikenneyhteydet ja saavutettavuus
Tavoite	Toimialojen hyvä yhteistyö	

Strategian painopiste ja kriittinen menestystekijä	Lietolainen on aktiivinen, osaava ja onnellinen - Hyvällä palvelulla on kasvot
Tavoite	Kehitetään asiakastytyväisyysmittareita ja niihin liittyviä toimintamalleja
Strategian painopiste ja kriittinen menestystekijä	Avoin ja oivaltava ote tulevaisuuteen - Haluttu työnantaja
Tavoite	Henkilöstön pysyvyyttä parannetaan
Strategian painopiste ja kriittinen menestystekijä	Unelmien pikkukaupunki - Rakennuskannan kehittäminen ja asumisen vaihtoehdot
Tavoite	Projektihallinnan kehittäminen ja investointien pitkäjänteinen suunnittelu

INVESTOINNIT / ESITYKSET

Teknisten palveluiden toimiala huolehtii lähes kaikista kaupungin investoinneista. Investointeja tehdään kaupungin omaisuuden kunnon parantamiseksi ja toisaalta muiden toimialojen tarpeen mukaan. Investoinnit on luokiteltu sen mukaan, että liittyvätkö ne kaupungin kasvuun, korjausvelan kurissa pitämiseen, palvelun parantamiseen vai turvallisuuteen. Keskeisimmät investoinnit liittyvät kaupungin uudisrakennuksiin, rakennuksien korjaushankkeisiin, kunnallistekniikan rakentamiseen ja saneerauksen sekä puistojen, leikkipaikkojen ja yleisten alueiden rakentamiseen. Investointeihin sisältyy myös uusittavan kaluston ja laitteiden kustannukset.

Suurin käynnissä oleva investointihanke on uuden Keskuskoulun suuri rakennushanke. Koulun on tarkoitus valmistua opetuskäyttöön 08/2026, aluetyöt jatkuvat pidempään.

Katso talousarvion investointiosaa.

Tekniset palvelut

Hallinto

Tulosaluejohtaja toimialajohtaja Jonas Nylund

TALOUS

1 000 €	TP2024	MTA2025	TA2026	Muutos % TA2026/2025
TOIMINTATUOTOT	10	6		-100,00 %
TOIMINTAKULUT	- 528	- 568	- 590	3,85 %
TOIMINTAKATE	- 519	- 563	- 590	4,86 %

TULOSALUEEN KUVAUS JA TOIMINTASUUNNITELMA

Teknisten palveluiden hallinto johtaa tulosalueita Toimitilapalvelut, Ruoka- ja puhtauspalvelut, Infrapalvelut, sekä Liedon vesi ja tuottaa laadukkaita toimistopalveluita asiakkaille ja tulosalueille.

Hallinnon tehtäviin kuuluu asiakaspalvelun, toimistopalveluiden, asiakirjahallinnan, taloushallinnan ja laskutuksen järjestäminen. Hallinto valmistelee lautakuntien kokoukset ja vastaa siitä, että päätökset tulevat täytäntöön. Hallinto vastaa talousarvioiden ja tilinpäätösten kokoamisesta ja auttaa tulosalueita talouden seurannassa. Kaupungin asiointipiste monipuolisine palveluineen kuuluu teknisten palveluiden hallintoon.

Yhteistyö muiden lautakuntien kanssa on tärkeää ja aikaisempien vuosien tapaan jatketaan yhteiskokouksia kaavoitus- ja rakennuslautakunnan kanssa.

TOIMENPITEET JA MITTARIT

TULOSALUEEN SUORITTEET JA VERTAILUHINNAT

Suorite	TP2024	TA2025	TA2026	TA 26/25	TS2027	TS2028
Teknisen lautakunnan kokoukset	17	12	12	0,00 %		
Lautakunnan käsittelemät asiat	160	170	170	0,00 %		

Toiminnan tehostamisesta ja ennakoimisesta johtuen pyritään tuomaan asiat lautakunnalle entistä aikaisemmin, jolloin kokousten määrää voitaisiin vähentää.

HENKILÖSTÖN MÄÄRÄN MUUTOKSET

Toimialan hallinnossa työskentelevät toimialajohtaja, teknisen toimen sihteeri, toimistopalveluesimies 50 %

sekä toimistosihteeri 50 %. Asiointipisteen palvelut 2,5 henkilöä kuuluvat teknisen toimialan hallinnon tulosalueeseen.

Lisäksi hallinnossa työskentelee määräaikaisia työntekijöitä ja harjoittelijoita tarpeen ja tarjonnan mukaan. Toimistopalveluesimiehen työaika on jaettu teknisten palveluiden ja kaupunkikehityksen kesken 50 %/50 %.

Vuonna 2026 eläköitymiset (2 henkilöä v2025 syksyllä) aiheuttavat hallinnossa huolellisen perehdyttämisen tarpeen.

Toimitilapalvelut

Tulosaluejohtaja toimitilapäällikkö Ville Kivimäki

TALOUS

1 000 €	TP2024	MTA2025	TA2026	Muutos % TA2026/2025
TOIMINTATUOTOT	5 945	6 167	5 089	-17,48 %
TOIMINTAKULUT	- 6 634	- 6 822	- 6 570	-3,69 %
TOIMINTAKATE	- 689	- 655	- 1 481	126,13 %

TULOSALUEEN KUVAUS JA TOIMINTASUUNNITELMA

Toimitilapalvelujen tehtävänä on huolehtia kaupungin omistamien kiinteistöjen (koulut, päiväkodit, kirjasto, virastot/toimistotilat, monitoimi- ym. tilat) rakennuttamisesta, kunnossapidosta, hoidosta ja vuokraamisesta. Tilapalvelut operoi myös vuonna 2026 perustettavassa kiinteistöyhtiössä, joka vuokraa tiloja Varhalle. Perustettavaan kiinteistöyhtiöön siirtyy merkittävä osa kaupungin rakennuskannasta. Kaupunki vuokraa myös osan kiinteistöyhtiöön siirtyvistä tiloista itselleen koska Varha-kohteiden yhteydessä on kaupungin käytössä olevia tiloja. Tämä vaikuttaa osaltaan tilapalveluiden vuoden 2026 tuottoihin ja kuluihin.

Tilapalvelut tuotetaan pääosin Liedon kaupungin omana palvelutuotantona. Lisäksi tilapalvelut käyttää puitesopimustoimijoita. Puitesopimukset käsittävät kaikki keskeiset konsultointi-, suunnittelu- ja urakointitoimialat. Urakointitoimialoja ovat mm. rakennus-, maalaus-, laatoitus-, katto-, LVI- sähkö- ja taloautomaatio-työt sekä purku- ja maanrakennustyöt. Infrapalveluiden kanssa tehdään yhteistyötä päiväkotien ja koulujen pihatoimintojen rakentamisessa sekä kunnossapitotöissä. Investointihankkeiden ohjauksen hoitaa tilapalvelun oma henkilökunta. Hankkeiden valvonnassa käytetään tarvittaessa ulkopuolisia konsultteja.

Käyttäjien huoltopyynnöt siirtyvät kiinteistönhoidon työlialle sähköisen huoltokirjan välityksellä. Korjausten vasteaikoja voidaan seurata. Kiireellisissä tehtävissä virka-ajan ulkopuolella tilapalveluilla on 24/7 kiinteistöpäivystys.

Tulevina vuosina kiinnitetään erityistä huomiota rakennusten energian ja veden kulutuksen seurantaan ja vertailuun. Sisäilmaolosuhteisiin kiinnitetään huomiota ylläpidolla ja tarvittavilla korjaustoimenpiteillä, joilla taataan laadukas sisäilma. Kaupungille tarpeettomista tiloista luovutaan.

Kunnilla on uusiutuvan energian käytön lisäämiselle valtakunnan tason tavoitteet ja aikataulut. Tulevana vuonna jatketaan investointeja öljynkulutuksen vähentämiseksi. Kaupungin hankkima sähköenergia tuotetaan uusiutuville luonnonvaroilla.

Kuntien vanha energiatehokkuussopimus (KETS) päättyy vuoden 2025 lopussa, ja sen tilalle on tullut uusi, koko julkisen sektorin kattava Julkisen alan energiatehokkuussopimus (JETS) kaudelle 2026–2035. Vuoden 2026 aikana on tavoitteena liittyä uuteen energiatehokkuussopimukseen.

Varhaiskasvatuksen nopeasti muuttuvat tilatarpeet tuovat oman haasteensa investointien suunnitteluun. Tulevia tarpeita suunnitellaan tarkemmin, kun varhaiskasvatus- ja kouluverkkoelvytys valmistuu. Myös vuonna 2024 toteutettu rakennuskannan kartoitus ja arvonmäärittästyö sekä kohteissa teetetyt kuntoarviot toimivat pohjana tulevien hankkeiden priorisoinnille. Myös sisäiset vuokrat päivitettiin vuodelle 2026 vuonna 2024 tehdyn rakennuskannan arvonmäärittysten perusteella.

Vuonna 2024 alkanut uuden Keskuskoulun rakennushanke on kaupungin mittavin rakennushanke. Koulu on tarkoitus ottaa opetuskäyttöön syksyllä 2026, aluetyöt jatkuvat pidempään. Vuonna 2026 on tarkoitus suunnitella ja toteuttaa monenlaisia rakennushankkeita. Suunnitteluvaiheessa on useampia suurehkoja investointihankkeita, kuten uudisrakennus-, laajennus-, perusparannus- ja energiatehokkuushankkeita, kuten Ilmaristen koulun ja varhaiskasvatuksen tilojen laajennus, Opintien Pajan hankevalmistelu ja Sillilän uusi päiväkoti. Vuonna 2026 on tarkoitus myös toteuttaa monenlaisia yksittäisiä rakennushankkeita eri kohteilla. Näitä ovat muun muassa julkisivukunnostukset ja maalaukset, vesikattosaneeraukset, lämmitysjärjestelmä- ja LVIA-saneeraukset sekä valaisinsaneeraukset.

TOIMENPITEET JA MITTARIT

Lautakunnan tavoite		Kiinnitetään huomiota henkilöstön tehtäväkuviin ja työmääriin kehityskeskustelujen ja koulutuksen avulla	
Toimenpide	Osaava motivoitunut työtyytyväinen henkilöstö		
Mittari	Kehityskeskustelut pidetty kaikkien osalta	Lähtöarvo 12/2025	Tavoitearvo 12/2026
		0,0	100,0
Lautakunnan tavoite		Talousarvion toteutuminen suunnitellusti	
Toimenpide	Toimintakulut toteutuvat talousarvion mukaisesti		
Mittari	Toimintakulut toteutuvat talousarvion mukaisesti, muutos enintään 5 %. (Arvo = muutosprosentti)	Lähtöarvo 12/2025	Tavoitearvo 12/2026
		0,0	0,0
Mittari	Talousarviossa hyväksytyjen investointikohteiden toteutuminen kappalemäärästä laskettuna (%)	Lähtöarvo 12/2025	Tavoitearvo 12/2026
		0,0	100,0
Lautakunnan tavoite		Toimialojen hyvä yhteistyö	
Toimenpide	Yhteistyö muiden toimialojen kanssa		

Mittari	Kokoukset sivistyspalveluiden kanssa kpl/v	Lähtöarvo 12/2025	Tavoitearvo 12/2026
		2,0	4,0
Mittari	Kokoukset infrapalveluiden kanssa kpl/v	Lähtöarvo 12/2025	Tavoitearvo 12/2026
		0,0	2,0

TULOSALUEEN SUORITTEET JA VERTAILUHINNAT

Suorite	TP2024	TA2025	TA2026	TA 26/25	TS2027	TS2028
Kiinteistöjen lukumäärät				100,00 %		
Kiinteistönhoidon kokonaispinta- alat n. m2				100,00 %		
Kustannus € / m2				100,00 %		
Koulut				100,00 %		
Päiväkodit				100,00 %		
Hoito- ja hoivalaitokset				100,00 %		
Virastot				100,00 %		
Kulttuuri, vapaa-aika, liikunta				100,00 %		

Vuonna 2024 toteutettiin kaupungin koko rakennuskannan kartoitus ja arvonmääritys. Kohteiden perustiedot, muun muassa rakennusten lukumäärä- ja pinta-aratiedot, tarkentuivat merkittävästi. Kartoituksessa listattiin kaikki kohteet rakennuksittain sekä mahdollisuuksien mukaan rakennusten brutto-, kerros- ja huoneistoalatiedot. Tästä johtuen ylempi taulukko ei ole enää yhteismitallinen ja vertailukelpoinen aiempien vuosien lukujen kanssa, eli sen täydentäminen luotettavasti on mahdotonta.

Vuoden 2026 alusta alkaen Varhalle vuokratut rakennukset siirtyvät perustettavan kiinteistöyhtiön hallintaan. Tällöin myös näiden rakennusten tuotot ja kulut siirtyvät kiinteistöyhtiölle. Tämä vaikuttaa osaltaan merkittävästi kaupungin suorassa omistuksessa olevaan kiinteistökantaan sekä toimitilapalveluiden tuottoihin ja kuluihin. Kaupunki on jatkossa itse myös vuokralla tiloissa, jotka sijaitsevat Varhalle vuokratun rakennuksen yhteydessä. Tällaisia tiloja ovat muun muassa Poutapilven päiväkotit Tarvasjoella ja terveyskeskuksen yhteydessä oleva keskuskeittiö. Vuoden 2026 aikana on tarkoitus toteuttaa uusi päivitetty seurantatapa, joka huomioi muuttuneet perustiedot ja omistussuhteet.

Muita yksittäisiä vuoden 2026 talousarvioon merkittävästi vaikuttavia asioita on uuden Keskuskoulun valmistuminen ja vanhan Keskuskoulun purku, sekä käytöstä poistuneiden rakennusten, esim. Tarvashovin, purkuhankkeisiin budjetoidut varat.

HENKILÖSTÖN MÄÄRÄN MUUTOKSET

Toimitilapalveluiden henkilökunta koostuu toimisto- ja kenttähenkilökunnasta, kaikkiaan 15 henkilöä. Toimistohenkilökuntaan kuuluvat toimitilapäällikkö, rakennuttajapäällikkö, energiapäällikkö, LVI-insinööri, isännöitsijä, kunnossapitomestari ja kiinteistömestari sekä kiinteistönhoidon ohjaaja. Kenttähenkilökunta koostuu kiinteistöhoitajista ja kiinteistönhoidon ammattihenkilöistä, jotka vastaavat kiinteistöjen ylläpidosta.

Osa kiinteistönhoidon työsuoritteista on korvattu ostopalveluna. Hyvinvointialue ei ole tuonut muutoksia kiinteistönhoidon henkilökunnan määrään. Kunnossapitoon ja hallintoon palkataan mahdollisesti kesäksi 2–3 kesätyöntekijää.

Ruoka- ja puhtauspalvelut

Tulosaluejohtaja palvelupäällikkö Marianne Rättö.

TALOUS

Ruoka- ja puhtauspalvelut yhteensä

1 000 €	TP2024	MTA2025	TA2026	Muutos % TA2026/2025
TOIMINTATUOTOT	5 186	5 616	5 590	-0,46 %
TOIMINTAKULUT	- 5 068	- 5 472	- 5 449	-0,43 %
TOIMINTAKATE	118	144	142	-1,75 %

1 000 €	TP 2024	MTA 2025	TA 2026	Muutos % TA2026/2025
Ruokapalvelut				
TOIMINTATUOTOT	3 203	3 457	3 490	0,95 %
TOIMINTAKULUT	- 3 165	- 3 375	- 3 462	2,59 %
TOIMINTAKATE	37	82	28	-66,29 %
Puhtauspalvelut				
TOIMINTATUOTOT	1 983	2 159	2 100	-2,72 %
TOIMINTAKULUT	- 1 902	- 2 097	- 1 986	-5,28 %
TOIMINTAKATE	81	62	114	83,82 %

TULOSALUEEN KUVAUS JA TOIMINTASUUNNITELMA

Ruoka- ja puhtauspalveluiden vastuualue tuottaa ateria- ja puhtauspalveluita päiväkodeissa, kouluissa ja kaupungin eri kiinteistöissä. Ruokapalvelussa asiakkaina on 12 päiväkotia, 10 koulua, sekä ulkopuolelle tuotettu palvelu Novidalle. Aterioita tuotetaan lähes 4300 päivässä. Puhtauspalvelut tuottaa siivouspalveluita ja siihen läheisesti liittyviä oheispalveluita kaupungin sisäisille asiakkaille 35 kiinteistössä. Siivottavia neliöitä on 55 058 m², osassa yksiköistä on ulkoinen palvelun tuottaja esim. liikuntasalien viikonloppusiivousta hoitama.

Toimintasuunnitelmassa keskeisiä asioita vuodelle 2026 on uuden Taatilan yhtenäiskoulun, avaaminen ja vanhan koulun päättäminen. Ruokapalveluissa keittiöverkon ja tuotantosuunnitelman laatiminen, sekä uuden tuotannonohjausjärjestelmän 100 %:nen hyödyntäminen. Puhtauspalveluissa työmenetelmien kehittäminen, uusi pesuaineeton Taatilan yläkoulu ja mitoitustyön loppuunsaattaminen. Erityistä huomiota tullaan kiinnittämään lähiesihenkilöiden väliseen yhteistyöhön yksiköissä, synergiaetuja haetaan ruoka- ja puhtauspalveluiden välille.

TOIMENPITEET JA MITTARIT

Lautakunnan tavoite		Kehitetään asiakastytyväisyyksmittareita ja niihin liittyviä toimintamalleja	
Toimenpide	Palvelut ovat asiakaslähtöisiä ja asiakastytyväisyys on hyvällä tasolla.		
Mittari	Ruoka- ja puhtauspalveluiden asiakas-kysely toteutetaan joka toinen vuosi ja joka toinen vuosi THL:n kouluterveyskysely. (0=edellisen kyselyn tulos taso tai heikompi, 1=positiivinen tuloskehitys)	Lähtöarvo 12/2025	Tavoitearvo 12/2026
		0,0	1,0
Lautakunnan tavoite		Kiinnitetään huomiota henkilöstön tehtäväkuviin ja työmääriin kehityskeskustelujen ja koulutuksen avulla	
Toimenpide	Osaava, motivoitunut ja tyytyväinen henkilöstö.		
Mittari	Kehityskeskustelut pidetty kaikkien läsnä olevien osalta. (0=ei toteudu, 1=toteutuu)	Lähtöarvo 12/2025	Tavoitearvo 12/2026
		1,0	1,0
Mittari	Lähtöhaastattelu pidetty 100 % (0=ei toteudu, 1=toteutuu)	Lähtöarvo 12/2025	Tavoitearvo 12/2026
		1,0	1,0
Lautakunnan tavoite		Talousarvion toteutuminen suunnitellusti	
Toimenpide	Talousarvion toteutuminen suunnitellusti		
Mittari	Talousarvion kate (0=budjetoitu taso tai heikompi kate, 1=budjetoitua tasoa parempi kate)	Lähtöarvo 12/2025	Tavoitearvo 12/2026
		1,0	1,0

TULOSALUEEN SUORITTEET JA VERTAILUHINNAT

Suorite	TP2024	TA2025	TA2026	TA 26/25	TS2027	TS2028
Puhtauspalvelut						
Siivottavien kiinteistöjen lukumäärä		34	35	2,94 %		
Siivottavat neliöt		55 517	55 058	-0,82 %		
Siivouksen neliöhinta nolla katteella (sis. oheispalvelut)			37,95	100,00 %		
Ruokapalvelut						
Suoritteiden määrä	1 161 106	1 110 023	1 200 554	8,15 %		
Suoritteen ka. hinta nolla katteella	2,73	2,89	2,82	-2,42 %		

Ruokapalvelun hinnoittelu perustuu suoritelaskentaan, joka on yhtenäinen koko kaupungin alueella. Ruokapalvelu tuottaa tilaajan tarpeiden mukaisesti kaikki päivittäin tarvittavat ateriat sekä tilaustarjoilut. Erilaiset ateriat yhteismitallisetään suoritekertoimilla suoritteiksi; 1 lounas = 1 suorite, muille tuotteille on määritelty

lukuarvo sen suhteellisena osuutena lounaasta esim. aamupala on 0,5 suoritetta ja erityisruokavalio on 1,5 suoritetta. Ruokapalvelusta laskutetaan toteutuneen ateriatilausmäärän mukaisesti kerran kuussa. Arvio suoritelmäärästä perustuu varhaiskasvatuksen ja sivistystoimen antamiin ruokailijamääriin.

Puhtauspalveluiden neliöhinta perustuu toimintakuluihin. Toimintakulut jaetaan siivottavien neliöiden määrällä, jolloin saadaan yhden siivottavan neliön hinta, kun tavoitteena on nolla kate.

HENKILÖSTÖN MÄÄRÄN MUUTOKSET

Ruoka- ja puhtauspalveluissa työskentelee palvelupäällikön vakanssin lisäksi 87 vakituista henkilöä, joista osa tekee lyhennettyä työaika. Htv on 83,6, josta ruokapalveluiden osuus on 41,4 ja puhtauspalveluiden 41,2. Ruokapalveluissa päättyi yksi määräaikainen tehtävä Kisapuiston päiväkodin sulkeuduttua. Henkilöstömäärä vuodelle 2026 tarkentuu, kun uusi Taatilan yläkoulu mitoitetaan, siivottavien neliöiden määrä kasvaa, myös oppilaita on aiempaa enemmän.

Infrapalvelut

Tulosaluejohtaja infrapalvelupäällikkö Mira Rekola

TALOUS

1 000 €	TP2024	MTA2025	TA2026	Muutos % TA2026/2025
TOIMINTATUOTOT	259	172	148	-13,85 %
TOIMINTAKULUT	- 2 989	- 3 177	- 3 246	2,19 %
TOIMINTAKATE	- 2 731	- 3 005	- 3 098	3,10 %

TULOSALUEEN KUVAUS JA TOIMINTASUUNNITELMA

Infrapalvelut -tulosalue vastaa infratekniikan sekä liikenteenohjauksen suunnittelusta ja toteuttamisesta sekä yleisten alueiden kunnossapitopalveluiden tuottamisesta (kadut, puistot, leikki- ja viheralueet, torit, matonpesupaikat, maa- ja metsätilat). Lisäksi vastuualueen tehtäviin kuuluu mm. hulevesiverkosto, katuvalaistus, kunnan yksityistieasiat, jätehuoltotehtäviä (maankaatopaikan ylläpito, hylättyjen ajoneuvojen siirrot, kaatopaikan lopetus) sekä Föli-verkon palveluja. Infrapalvelut vastaa myös kaivu-, sijoitus- ja käyttö lupien viranomaistehtävistä.

Kunnallistekniikan suunnittelun valmistelu sekä yleissuunnittelu tehdään yhteistyössä kaupunkikehityksen kanssa. Infrapalvelut ja Liedon Vesi tekevät tiivistä yhteistyötä mm. kunnallistekniikan suunnittelussa ja rakennuttamisessa.

Tila- ja sivistyspalvelun kanssa tehdään yhteistyötä päiväkotien ja koulujen pihatoimintojen kehittämisessä. Infrapalvelut suunnittelee ja toteuttaa pihojen leikkivälineiden hankinnat ja vastaa kunnossapidosta. Leikkivälineiden turvallisuutta seurataan säännöllisesti ja vuosittain tehdään tarkempi kuntokartoitus. Pitkän aikavälin kunnostussuunnitelmaa seurataan ja päivitetään tarvittaessa.

Leikkipuistojen sekä puistoalueiden saneeraukset on suunniteltu Virolan leikkipuistoon, Penninkujan leikkipuistoon ja puistoalueeseen sekä Hyvättylän leikkipuistoon ja puistoalueeseen. Liedon kaupunki on 2025 käynnistänyt Hyvättylänpuiston ideakilpailun yhteistyössä Lappset Group Oy:n sekä Lions Club Lieto ry:n kanssa. Kilpailuun voivat osallistua Suomen ja soveltuvin osin ulkomaisista oppilaitoksista maisema-, ympäristö- ja miljöösuunnittelun sekä maisema-arkkitehtuurin opiskelijat yksin tai ryhmässä. Kilpailu päättyy 15.1.2026 ja tulokset julkistetaan Viherpäivillä Jyväskylän Paviljongissa 11-12.2.2026. Kolme parasta työtä palkitaan.

Vuonna 2026 jatketaan hulevesiverkoston suunnittelua ja saneerausta. Liedon Veden kanssa yhteistyökohteena toteutetaan Nuolemon alueen vesihuolto- ja katusaneeraus vuosien 2026–2033 aikana. Hyvättyläntien osin rikkoutuneeksi todetun hulevesilinjan saneerauksen suunnittelu aloitetaan 2026 aikana. Hulevesialtaita toteutetaan uusien kaava-alueiden rakentamisen yhteydessä ja niiden maisemointi-/istutustyöt tehdään omana työnä.

Siltakohteissa teetetään vuonna 2026 erikoistarkastus sekä saneeraussuunnitelma Vääntelän sillan osalta ja vuonna 2027 varaudutaan sillan saneeraukseen. Muiden siltojen kuntotarkastuksia sekä tarvittavia korjauksia jatketaan.

Kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelma valmistuu keväällä 2026. Valmistuva ohjelma määrittelee osin tulevat hankkeet. Liedon liikenneturvallisuusryhmä kokoontuu vuosittain ja laaja-alaisessa poikkihallinnollisessa ryhmässä käsitellään esiin nousseita liikenteen haasteita. Uusien kevyenliikenteenväylien rakentaminen edistää kevyenliikenteen turvallisuutta. Olemassa olevia väyliä kartoitetaan ja toteutetaan tarvittaessa turvallisuutta parantavia ratkaisuja. Seudullista yhteistyötä tehdään ELY:n ja lähikuntien kanssa liikenteen alueella; MAL-sopimuksen tavoitteiden toteuttaminen.

Mikroliikkumista koskeva lainsäädäntö on vahvistettu 13.6.2025. Uudistus tuo muutoksia tieliikennelakiin sekä uudet säännökset liikennepalvelulakiin, jotka koskevat kunnan myöntämää mikroliikennelupaa. Kuntien tulee ottaa mikroliikennelupa käyttöön viimeistään tammikuussa 2026. Lainsäädännön myötä kunnalle tulee uusia velvollisuuksia.

Kunnallistekniikan merkittävänä uutena toteutuskohteena on Sillilä 4 asemakaava. Suunnittelukohteena on Pakurlan asemakaava. Suunnittelun aikataulu on riippuvainen kaavakäsittelystä. Olemassa oleville kaava-alueille rakennetaan uusia tai saneerataan nykyisiä väyliä. Keskuskoulun valmistumisen jälkeen tarkastellaan Viertolan alueen liikennejärjestelyjen tarvittavia muutoksia. Uudet alueet ja kadut lisäävät merkittävästi kunnossapitotarvetta.

Katuvalaistuksen saneerausta jatketaan. Pääpaino on edelleen nykyisten kaasunpurkausvalaisimien vaihtaminen ledeiksi. Kaasunpurkauslamppujen saatavuus on loppumassa ja ledillä päästään huomattaviin energiansäästöihin kaasupurkausvalaisimiin verrattuna. Led-valaisimien valaisinkohtaisten ohjainlaitteiden asentaminen toteutetaan saneerauksen yhteydessä. 2025 lopulla noin 2/3 kaupungin katuvalaistuksesta on toteutettu led-tekniikalla.

Sorateitä asfaltoidaan vuosittain ja vanhoja asfalttipintoja uusitaan. Investoinnilla tavoitellaan liikenneturvallisuu- den parantamista sekä tienhoidon helpottamista kunnan eri osa-alueilla. Kustannusten nousun ja lisääntyneiden alueiden vuoksi laskennallinen asfaltointivelka on kasvussa. Osalla sorateistä tie- ja hulevesirakenteet vaativat saneerausta ennen asfaltointia.

Metsänhoitotyötä jatketaan vuonna 2021 valmistuneen metsänhoitosuunnitelman mukaisesti. Luonnon monimuotoisuus otetaan huomioon esim. maisemaniittyjen osalta. Yleisten alueiden (viheralueet ja kadut) kunnossapito toteutetaan sekä oman henkilöstön että urakoitsijoiden toimesta. Työtä valvotaan oman henkilökunnan toimesta.

Digiroad tietojärjestelmän täydennys tehdään osin oman henkilöstön toimesta ja osin ostettuna palveluna. Digiroad on Väyläviraston avoin ja kansallinen avoimen datan tietojärjestelmä. Siihen on koottu koko Suomen tie- ja katuverkon keskilinjageometria sekä tärkeimmät ominaisuustiedot. Digiroad tarjoaa ilmaisen, yhtenäisen, digitaalisessa muodossa olevan liikenneverkon kuvauksen. Digiroadista vastaa Väylävirasto. Kunnat, yksityistiekunnat ja ELY-keskukset vastaavat tietojen ylläpidosta yhteistyössä Väyläviraston kanssa. Digiroadin toiminta perustuu lakiin tie- ja katuverkon tietojärjestelmästä (991/2003) sekä valtioneuvoston asetukseen tie- ja katuverkon tietojärjestelmään tallennettavista ominaisuustiedoista (997/2003).

Kaupungin katuverkoston kuntoselvitystä jatketaan osin ostettuna palveluna. Tuloksia käytetään katujen korjausvelan ja perusparannustarpeen määrittämisessä ja tulevien vuosien investointipäätösten pohjaksi.

Käytössä olevaa kalustoa uusitaan edelleen nykytarpeiden ja -vaatimusten mukaiseksi. Puistotoimelle ja kunnossapidolle esitetään uuden traktorin hankintaa, vanha poistuu vaihdossa.

Yleisten alueiden kameravalvonnan käyttöönottoa kartoitetaan yhteistyössä poliisin kanssa. Valvonnalla lisätään turvallisuutta ja pyritään ehkäisemään ilkivaltaa kaupungin yleisillä alueilla. Yleisten alueiden valvonta vaatii sopimuksen poliisihallituksen kanssa. Valvonta pyritään ottamaan käyttöön 2026 aikana joillakin alueilla.

Kaupungin kasvu ja palveluiden vastuut tuovat haasteita. Henkilöstön määrämuutokset vuosina 2021–2025, 15 henkilöstä 18 henkilöön (liikuntatoimen henkilöt eivät mukana) ja samaan aikaan hoidettavien alueiden sekä lupahakemusten määrien kehitys on ollut:

Metsät 2011–2025, 687 ha – 940 ha

Puistot ja viheralueet 2017–2025, 182300 m² – 188000 m² ja lisäksi kasvaneet katuviheralueet.

Katuvalaisimet 2011–2025, 3950 kpl – 5400 kpl

Kadut 2010–2025, 120 km – 159 km

Kevytväylät 2010–2025, 55 km – 69 km

Leikkiuistot 2021–2024, 39 kpl – 42 kpl

Hulevesiviemäreitä 2011–2025, 105 km – 145 km

Operaattorien sijoitus- ja kaivuuluvat 2021–2024, sl 20–68, kl 1–48

Rahalliset resurssit ja henkilöstömäärä säilynyt tuona ajanjaksona lähes samana, joka tarkoittaa tehokkuuden kasvua.

TOIMENPITEET JA MITTARIT

Lautakunnan tavoite		Kehitetään asiakastytyvyyttä ja niihin liittyviä toimintamalleja	
Toimenpide	Toimiva palautepalvelu		
Mittari	Palautteeseen vastaamisen vasteaika (vko)	Lähtöarvo 12/2025	Tavoitearvo 12/2026
		1,0	1,0
Lautakunnan tavoite		Osaava, motivoitunut ja työtyytyväinen henkilöstö	
Toimenpide	Osaava, motivoitunut, pysyvä ja työtyytyväinen henkilöstö		
Mittari	Kehityskeskustelut pidetty (%)	Lähtöarvo 12/2025	Tavoitearvo 12/2026
		100,0	100,0
Mittari	Työtyytyväisyystutkimuksen tulos (0–5)	Lähtöarvo 12/2025	Tavoitearvo 12/2026
		4,0	5,0
Mittari	Lähtöhaastattelut pidetty (%)	Lähtöarvo 12/2025	Tavoitearvo 12/2026
		100,0	100,0
Lautakunnan tavoite		Talousarvion toteutuminen suunnitellusti	
Toimenpide	Toimintakulut toteutuvat talousarvion mukaisesti		
Mittari	Käyttötalouden toimintakulut toteutuvat talousarvion mukaisesti, muutos enintään +/-5 %	Lähtöarvo 12/2025	Tavoitearvo 12/2026
		-0,1	0,0
Mittari	Talousarviossa hyväksytyjen investointikohteiden toteutuminen kappalemäärästä laskettuna (%)	Lähtöarvo 12/2025	Tavoitearvo 12/2026
		90,0	100,0
Lautakunnan tavoite		Toimialojen hyvä yhteistyö	
Toimenpide	Yhteistyö muiden toimialojen kanssa		
Mittari	Kokoukset kaupunkikehityksen ja Liedon Veden kanssa kpl/v	Lähtöarvo 12/2025	Tavoitearvo 12/2026
		38,0	40,0
Mittari	Kokoukset sivistys- ja tilapalvelujen kanssa kpl/v	Lähtöarvo 12/2025	Tavoitearvo 12/2026
		1,0	2,0

TULOSALUEEN SUORITTEET JA VERTAILUHINNAT

Suorite	TP2024	TA2025	TA2026	TA 26/25	TS2027	TS2028
Puistot ja viheralueet m ²	187 000	188 000	189 000	0,53 %		
Metsät ha	938	940	941	0,10 %		
Katuvalaisimet kpl	4 600	5 350	5 450	1,86 %		
Yksityistiet, avustusmääräraha €	136 100	158 000	160 000	1,26 %		
Keskimääräinen kunnossapito-avustus €/km	530	700	710	1,42 %		
Hulevesilinjat km	143	144	146	1,38 %		
Liikenneväylät						
Kaavatiet km	152	153	160	4,57 %		
Kevyenliikenteenväylät km	69	69	73	5,79 %		

Uusien kaava-alueiden ja väylien rakentaminen lisää suoritteiden määrää ja vaikuttaa suoraan käyttötalouden kunnossapitotarpeen lisääntyessä. Valaistuksen uusiminen lisää jonkin verran valaisimien määrää, koska led-valaisimien tiheys on suurempi kuin vanhojen valaisimien. Vuonna 2026 uusia ylläpidettäviä kohteita ovat Tammentaan alue, Matintalo 4 alue sekä Haapakummuntien jatke, Säkyläntie-Arosuontie työpaikka-alue, Lounaisväylä sekä Loukainaistentie kokonaisuudessaan. Vuonna 2026 toteutetaan uusia kaava-alueita sekä väyliä.

HENKILÖSTÖN MÄÄRÄN MUUTOKSET

Viheralueiden lisääntymisen myötä vuonna 2026 on tarve lisätä määräaikaisen henkilöstön määrää. Osa palveluista ostetaan ulkopuolisilta yrityksiltä. Talvikunnossapito ja kadunvarsiniitot ostetaan kokonaisuudessaan ulkopuolisilta urakoitsijoilta.

Vakinaisen henkilöstön määrä oli vuoden 2025 heinäkuussa 18 henkilöä ja määräaikaisten kolme. Henkilöstön määrän kehitys on ollut maltillista. Hoidettavien alueiden lisääntymisen ja vuodenaikojen (kevät, kesä ja syksy) työllistävyyden johdosta tarvitaan kausityöntekijöitä 4–5 henkilöä n. 7 kk:n ajaksi. Henkilöresurssien lisäämiseksi on talousarviossa huomioitu yhden määräaikaisen viheraluehoitajan palkkaaminen 7 kuukauden ajaksi lisääntyneiden kaava-/hoitoalueiden vuoksi.

Liedon vesi

Tulosaluejohtaja vesihuoltopäällikkö Aki Teini

TALOUS

1 000 €	TP2024	MTA2025	TA2026	Muutos % TA 2026/2025	TS2027	TS2028
TOIMINTATUOTOT	5 115	5 301	5 428	2,40 %		
TOIMINTAKULUT	- 3 718	- 3 975	- 3 795	-4,53 %		
TOIMINTAKATE	1 397	1 325	1 633	23,25 %		

TULOSALUEEN KUVAUS JA TOIMINTASUUNNITELMA

Liedon Vesi toimittaa laadukasta talousvettä häiriöttä kuluttajille ja johtaa jätevedet häiriöttä jätevesien puhdistuslaitokselle Kakolanmäen kalliopuhdistamoon. Käyttövesi ostetaan Turun Seudun Vesi Oy:ltä, vuotuinen kulutus on n. 1,20 Mm³.

Pääosa Tarvasjoen talousvedestä johdetaan Liedosta paineenkorotusaseman kautta kuluttajille. Tarvasjoen pohjoisosiin talousvesi (n. 25 000 m³) ostetaan Parravahan Vesi Oy:ltä. Tarvasjoen varavesiyhteys on Pöytyän ja Auran verkostosta, varavesiyhteys Lietoon on Aurasta Päivästäntien kohdalla. V.2025 toteutettiin Kaarinan varavesiyhteys, jolla turvataan vedensaanti poikkeusoloissa.

Talousvedestä otetaan 3 kpl verkostonäytteitä näytteenottosuunnitelman mukaisesti kahden viikon välein, sekä lisäksi TSV Oy ottaa tuloksia viikoittain koko veden tuotanto- ja siirtolinjalta. Ajantasaiset tulokset ovat nähtävillä Liedon Veden nettisivuilla.

Liedon Vesi hoitaa omana toimintana jakeluverkostoa ja toteuttaa uusien liittyjien liitostyöt. Sekä Liedossa että Tarvasjoella on toiminnassa oleva vesitorni eli ylävesisäiliö. Jätevesi johdetaan kunnan alueella viemäriverkostoa pitkin Kaarinan kaupungin rajalle ja edelleen Kaarinan kautta Turun seudun puhdistamo Oy:n Kakolanmäen kalliopuhdistamoon. Auran sekä Marttilan jätevedet johdetaan siirtoviemäriinjoja pitkin Liedon viemäriverkostoon ja siitä edelleen Kaarinaan. Omana toimintana hoidetaan kaupungin viemäriverkostoa ja pumppaamoita.

Liedon Vesi perii liittymismaksua vesi- ja jätevesiviemäriin liittymisestä. Ok-taloista (AO-tontit) on kiinteä liittymismaksu ja rivi-, kerrostalot, teollisuus- sekä palvelurakennukset lasketaan tapauskohtaisesti perustuen todellisiin rakennettaviin neliöihin. Ok-talojen osalta liittymishinnat ovat nähtävillä jo tontin myynnin yhteydessä.

Asiakkailta peritään kulutusmaksua talousvedestä ja jätevedestä vedenkulutuksen mukaan. Huhtikuun 2025 alusta otettiin käyttöön perusmaksu. Etäluettavia vesimittareita asennetaan kaikkiin uusiin kohteisiin. Vuoden 2025 lopussa noin 2/3 vesimittareista on etäluettavia. Lisäksi peritään erillisillä sopimuksilla jäteveden siirtomaksuja Auran ja Marttilan kunnilta sekä Saukonojan vesihuolto –osuuskunnalta. Turun Seudun Puhdistamo laskuttaa Auran sekä Marttilan kunnan jätevesimaksut suoraan ko. kunnalta. Saukonojan vesihuolto- osuuskunnan maksu sisältää sopimuksen mukaiset investointikulut Liedon Vedelle.

Vuoden 2024 alussa voimaan tulleen sprinklerisopimuksen mukaan sammutusveden käytöstä laaditaan sopimus ja peritään käyttömaksu.

Vesi- ja viemärijohtojen osalta toiminta-aluekartta on päivitetty v. 2025. Kasvavien jätevesimäärien johdosta suunnitteilla on Hakula - Loukinainen välin uusi paineviemäri, jolla Auran ja Naapurin Maalaiskanan jätevedet johdetaan suoraan Loukinaisten pumppaamolle.

Tarvasjoen vesitornin saneeraus on tarkoitus toteuttaa v. 2026.

Turun Seudun Vesi Oy ja Turun seudun puhdistamo Oy osakassopimusmuutokset aiheuttavat lisääntyviä kustannuksia mm. investointien osalta. Liedon omistusosuus TSP:ssä kasvoi lisääntyneiden jv-määrien sekä pitoisuuksien vuoksi ja vuoden 2024 alusta voimaan tuli uusi taksa.

Veden kulutukseen vaikuttavat monet asiat. Energian hinnan kallistuminen on vaikuttanut myös veden kulutukseen, kun kuluttajat ovat vähentäneet lämpimän veden käyttöä.

Liedon Vesi on osana Turun seudun vesihuoltolaitoksia sitoutunut yhteiseen ympäristöohjelmaan:

- Edistämme YK:n kestävä kehityksen tavoitteiden toteutumista
- Toimimme yhteiskunnan ja ympäristön hyväksi
- Toimimme energiatehokkaasti
- Toimimme vaatimuksia paremmin
- Lisäämme yhteistyötä ja osallisuutta

TOIMENPITEET JA MITTARIT

Lautakunnan tavoite		Kehitetään asiakastyytyväisyysmittareita ja niihin liittyviä toimintamalleja	
Toimenpide	Toimiva palautepalvelu		
Mittari	Palautteeseen vastaamisen vasteaika (vko)	Lähtöarvo 12/2025	Tavoitearvo 12/2026
		1,0	1,0
Lautakunnan tavoite		Kiinnitetään huomiota henkilöstön tehtäväkuviin ja työmääriin kehityskeskustelujen ja koulutuksen avulla	
Toimenpide	Osaava, motivoitunut, pysyvä ja työtyytyväinen henkilöstö		
Mittari	Kehityskeskustelut pidetty (%)	Lähtöarvo 12/2025	Tavoitearvo 12/2026
		100,0	100,0
Mittari	Työtyytyväisyystutkimuksen tulos (asteikko 0...5)	Lähtöarvo 12/2025	Tavoitearvo 12/2026
		3,7	3,8
Mittari	Lähtöhaastattelut pidetty (%)	Lähtöarvo 12/2025	Tavoitearvo 12/2026
		0,0	0,0
Lautakunnan tavoite		Talousarvion toteutuminen suunnitellusti	
Toimenpide	Toimintakulut toteutuvat talousarvion mukaisesti		
Mittari	Käyttötalouden toimintakulut toteutuvat talousarvion mukaisesti, muutos enintään +/- 5 %	Lähtöarvo 12/2025	Tavoitearvo 12/2026
		0,0	0,0
Mittari	Talousarviossa hyväksytyjen investointikohteiden toteutuminen kappalemäärästä laskettuna %	Lähtöarvo 12/2025	Tavoitearvo 12/2026
		0,0	100,0
Lautakunnan tavoite		Toimialojen hyvä yhteistyö	
Toimenpide	Yhteistyö muiden tulos- ja toimialojen kanssa		
Mittari	Kokoukset kaupunkikehityksen ja infra-palvelujen kanssa kpl/v	Lähtöarvo 12/2025	Tavoitearvo 12/2026
		0,0	40,0

TULOSALUEEN SUORITTEET JA VERTAILUHINNAT

Suorite	TP2024	TA2025	TA2026	TA 26/25	TS2027	TS2028
Siirtomaksu /m3 (alv 0 %)	0,13	0,13	0,13	0,00 %	0,14	0,15
Investointimaksu	1	1	1	0,00 %	1	1
Puhdasvesitaksa /m3 (alv 0 %)	2,54	2,27	2,27	0,00 %	2,3	2,3
Jätevesitaksa /m3 (alv 0 %)	2,66	2,38	2,38	0,00 %	2,4	2,4
Perusmaksu (vesi) €/kk		4,75	4,75	0,00 %	5	5
Perusmaksu (jätevesi) €/kk		4,75	4,75	0,00 %	5	5
Laskutettu vesi (m3)	1 061 411	1 070 000	1 070 000	0,00 %	1 070 000	1 070 000
Laskutettu jätevesi (m3)	893 788	900 000	900 000	0,00 %	910 000	910 000
1. Verkkoon pumpattu vesi, m3						
Lieto /Turun Seudun Vesi Oy	1 122 257	1 150 000	1 165 000	1,30 %	1 175 000	1 180 000
Parravahan Vesi Oy	23 993	24 500	25 000	2,04 %	25 000	25 500
2. Verkkoon pumpattu jätevesi, m3						
Lieto	1 230 819	1 260 000	1 270 000	0,79 %	1 280 000	1 290 000
Aura	574 382	570 000	550 000	-3,50 %	550 000	560 000
Marttila	77 093	77 000	77 500	0,64 %	78 000	78 500
Saukonojan VOK	12 665	12 700	12 700	0,00 %	12 750	12 800

HENKILÖSTÖN MÄÄRÄN MUUTOKSET

Liedon Veden vahvuus on 9 vakituista henkilöä: Vesihuoltopäällikön lisäksi vesihuoltoinsinööri, vesihuoltomestari, 2 vesihuoltosihteeriä sekä 4 laitosmiestä. Lisäksi Liedon Vedellä on yhdessä mittaustoimen kanssa kartoittaja, jonka päätehtävänä on johtokartan päivittäminen ja ajantasaistaminen. Tämä henkilö vastaa myös Liikenne- ja Viestintäministeriön asettamien vaatimusten mukaisista johtokarttojen toimituksista valtakunnalliseen johtotietojärjestelmään.

Vuoden 2026 loppuun saakka yksi henkilö on lisäksi oppisopimuksella Turun AKK:sta. Myös harjoittelijan palkkamääräraha on varattu kesälle 2026.

Taloushallinto on pääosin edelleen tulosalueen hoidossa, mutta kaupungin hallintopalveluiden talousosaston tukemana.

Kaavoitus- ja rakennuslautakunta

Toimialajohtaja Jani Kreula

TALOUS

1 000 €	TP2024	MTA2025	TA2026	Muutos % TA 2026/2025	TS2027	TS2028
TOIMINTATUOTOT	1 918	3 498	2 881	-17,66 %	2 938	2 997
Myyntituotot						
Maksutuotot	230	295	291	-1,26 %	297	303
Tuet ja avustukset						
Muut tuotot	1 688	3 204	2 590	-19,17 %	2 641	2 694
TOIMINTAKULUT	- 2 058	- 2 185	- 2 240	2,52 %	- 2 285	- 2 331
Henkilöstökulut	- 1 396	- 1 483	- 1 387	-6,45 %	- 1 415	- 1 443
Palvelujen ostot	- 511	- 559	- 683	22,32 %	- 697	- 711
Aineet, tarvikkeet ja ta- varat	- 23	- 12	- 18	45,47 %	- 18	- 18
Avustukset		15		-100,00 %		
Muut toimintakulut	- 127	- 147	- 153	3,80 %	- 156	- 159
TOIMINTAKATE	- 141	1 313	640	-51,25 %	653	666

Ulkoinen/Sisäinen	TP2024	MTA2025	TA2026	Muutos % TA 2026/2025
Sisäinen				
TOIMINTATUOTOT	330	0	0	0,0 %
TOIMINTAKULUT	-221 599	-251 773	-263 821	4,8 %
TOIMINTAKATE	-221 269	-251 773	-263 821	4,8 %
Ulkoinen				
TOIMINTATUOTOT	1 917 187	3 498 300	2 880 500	-17,7 %
TOIMINTAKULUT	-1 836 782	-1 933 529	-1 976 581	2,2 %
TOIMINTAKATE	80 405	1 564 771	903 919	-42,2 %

TOIMIALAJOHTAJAN KATSAUS

Liedon kaupungin väestö kasvaa muuttovoiton kautta. Luonnollinen väestönkasvu (syntyvyys/kuolleisuus) kaupungissa on hidasta väestön yhä ikääntyessä. Työikäisten riittävästä osuudesta huolehtiminen huoltosuhteen heikentyessä on kaupungin keskeisiä tavoitteita (kasvun strategia). Talouden yhä kiristyessä ja talouden liikkumavaran edelleen supistuessa korostuvat kaupungin tulonmuodostuksen keskeiset tekijät eli verotulot ja maksutuotot. Tuloveron ja taksojen nostaminen leikkaa yksityistä kysyntää, niinpä huomio kiinnittyykin tulevaisuudessa yhä enemmän yhteisö- ja kiinteistöverotuottoihin sekä työpaikkojen määrän lisäämiseen. Yritysten toimintaedellytysten turvaamiseksi ja uusien yritysten houkuttelemiseksi tulee Liedossa varmistaa riittävä ja monipuolinen yritystonttien tarjonta, liikenteen sujuvuus, kaavoitus- ja lupaprosessien joustavuus ja nopeus sekä tukea yritysten työvoiman saantia kaupungin käytettävissä olevin keinoin.

Kaavoitus- ja rakennuslautakunta jatkaa kaupungin rakentamismahdollisuuksien edistämistyötä ja tonttitarjontaa keskeisiltä paikoilta. Tontinmyynti painottuu vuonna 2026 omakotitonttien ja yritystonttien myyntiin ja vuokraukseen. Raakamaata hankitaan aktiivisesti Liedon keskeisiltä alueilta Liedon maapoliittisen ohjelman ja yleiskaavan mukaisesti muodostamaan alueellisia kokonaisuuksia. Kaavoitusta edistetään Liedon keskeisimmille alueille ja lupakäsittely rakennusvalvonnassa ja ympäristönsuojelussa on nopeaa ja asiakaslähtöistä.

Kaupungin asuintonttien tuotantoa ja tarjontaa painotetaan suunnitelmavuosina ensisijaisesti nykyisten kaava-alueiden luonteille laajennusalueille: Ilmarisissa Pakurlan ja Loukinaisissa Tammen laajennus 2 alueille.

Strategista tavoitetta Liedon keskustan kehittämiseksi tuetaan mahdollistamalla riittävä ja taloudellisesti kannattava rakennusoikeuden määrä ydinkeskusta-alueen kerrostalotonteille. Keskustan kehittämissuunnitelmaa laaditaan ohjaamaan alueen tulevaa maankäyttöä ja asemakaavoitusta. Keskusta kehittämissuunnitelma valmistuu kesällä 2026. Joukkoliikenteen toimivuutta tarkastellaan vuoden kuluessa yhdessä Turun joukkoliikennetoimiston kanssa ja mahdollisuuksia reittien muutokseen selvitetään (huomioidaan työpaikka-alueet ja uudet asuinalueet).

Toimenpiteet

- Kanta-Liedon osayleiskaava laaditaan oikeusvaikutteisena ohjaamaan asemakaavoitusta. Yleiskaavalla haetaan asemakaavoitetuille taajamille tulevaisuuden laajennusalueita tulevan kaupunkiseutusuunnitelman ja maakuntakaavan hengessä. Pyrkimyksenä saada osayleiskaava päätöksentekoon 2026 aikana.
- Tarvasjoen energiatuotantuotosten osayleiskaavalla selvitetään uusiutuvaan energiatuotantoon soveltuvia alueita Tarvasjoen strategisen yleiskaavan hengessä.
- Yliskulmalle varaudutaan asemakaavan laatimiseen ohjelmakauden loppupuolella.
- Asemakaavoituksessa painopiste on kaupungin kaikkien taajamien kehittämisessä ja pientaloalueita kaavoitetaan Ilmarisiin ja Loukinaisiin. Vuoden keskeisimmät pientaloakaavat ovat Pakurlan ja Tammen laajennus 2 kaavat. Tarvasjoella olevaa tonttivarantoa markkinoidaan aktiivisesti.
- Keskustan kehittämissuunnitelmantyöllä hetaan kokonaissuunnitelmaa, jonka pohjalta edistetään keskustan kaavoittamista.
- Raakamaata ja kiinteistöjä hankitaan Liedosta keskeisiltä alueilta tarjonnan mukaisesti.
- Tontinluovutuksessa jatketaan vuokrauksen mahdollistamista (vuosivuokra 5 % pääoma-arvosta).
- Yhteyksiä liikenneverkon toimivuuden ja turvallisuuden lisäämiseksi parannetaan.
- Yritystontit sijaitsevat Avantin, Liedon Portin (Asemanseutu) ja Tyllin /Tarvasjoki) alueilla ja niiden tarjontaa

parannetaan.

- Tontinmyyntituottoja sekä kaavoitus- ja rakennuslautakunnan alaista toimintaa seurataan lautakunnassa kuukausittain.

VALTUUSTOON NÄHDEN SITOVA TAVOITTEET

Strategian painopiste ja kriittinen menestystekijä		Unelmien pikkukaupunki - Liikenneyhteydet ja saavutettavuus
Tavoite	Kanta-Liedon osayleiskaava 2035	
Tavoite	Keskustan kehittäminen	
Strategian painopiste ja kriittinen menestystekijä		Talouden ja toiminnan kehys - Asukas- ja työpaikkamäärän kasvun edistäminen
Tavoite	Rakentamisen edellytysten turvaaminen	
Strategian painopiste ja kriittinen menestystekijä		Lietolainen on aktiivinen, osaava ja onnellinen - Luonnonläheinen Lieto
Tavoite	Hyvinvoiva ympäristö	
Strategian painopiste ja kriittinen menestystekijä		Talouden ja toiminnan kehys - Asukas- ja työpaikkamäärän kasvun edistäminen
Tavoite	Uusien asuin- ja työpaikkatonttien kaavoittaminen	
Strategian painopiste ja kriittinen menestystekijä		Henkilöstö & osaaminen - Osaava johtaminen, lähijohtaminen ja yleisjohtaminen
Tavoite	Toimialojen yhteistyö	

INVESTOINNIT / ESITYKSET

Kustannuspaikka	Irtaimistotyyppi	TA 2025	TA 2026	TS 2026	Perustelu hankinnalle
	Maanhankinta	2,0 M€	2,0 M€	2,0 M€	Kaupungin suunnitelmallinen maankäyttö
6030	Mittauslaitteisto		35 000		

Turun kaupunkiseudun maankäytön yhteistyöryhmän kaupunkiseutusunnitelmatyö ja projektipäällikön budjetti 13 kunnan kesken vuodelle 2025–2026 on 415 000 euroa.

Liedon kaupungin osuus 2026 on 15 000 €.

Esitetään Liedon keskustan kehittämissuunnitelman selvitys ja suunnittelupalkkioihin 60 000 €.

Kanta-Liedon osayleiskaavan asiantuntijapalkkioihin 40 000 €.

10-tien nelikaistaistuksen aluevaraus suunnitelman laatiminen yhdessä ELY-keskuksen kanssa. Liedon kaupungin osuus on 100 000 €.

Mittauspalveluille esitetään hankittavaksi uusi mittalaitteisto 35 000 €

Kaavoitus- ja mittaustoimi

Toimialajohtaja Jani Kreula

Kaavoituspäällikkö Mervi Tammi

Mittauspäällikkö Juha Järvinen

Paikkatietopäällikkö Tuomo Hynynen

TALOUS

1 000 €	TP2024	MTA2025	TA2026	Muutos % TA2026/2025
TOIMINTATUOTOT	1 732	3 267	2 653	-18,80 %
TOIMINTAKULUT	- 1 398	- 1 446	- 1 510	4,40 %
TOIMINTAKATE	335	1 821	1 143	-37,23 %

TULOSALUEEN KUVAUS JA TOIMINTASUUNNITELMA

Kaavoituksen tavoitteena on tuottaa ja ylläpitää korkealaatuista rakennettua ympäristöä, joka tarjoaa asukkaille vaihtoehtoisia asuin-, työpaikka- ja virkistysalueita. Mittaustoimi tuottaa maaomaisuuden hallintaan, kiinteistöjen muodostamiseen ja paikkatietoihin liittyviä palveluja.

TOIMENPITEET JA MITTARIT

Lautakunnan tavoite		Uusien asuin- ja työpaikkatonttien kaavoittaminen	
Toimenpide	Asemakaavoitetaan tontteja asukkaiden ja yritysten erilaisiin tarpeisiin.		
Mittari	Myytyjen tonttien tuotto (€)	Lähtöarvo 12/2025	Tavoitearvo 12/2026
		734 000,0	1 500 000,0
Mittari	Vuokratuotto (€, kumulatiivinen)	Lähtöarvo 12/2025	Tavoitearvo 12/2026
		871 000,0	1 000 000,0
Mittari	Uusien asemakaavojen ok-tonttien lukumäärä (tontinluovutusohjelma)	Lähtöarvo 12/2025	Tavoitearvo 12/2026
		23,0	30,0
Mittari	Uusien asemakaavojen yhtiömuotoisten tonttien kerrosala	Lähtöarvo 12/2025	Tavoitearvo 12/2026
		4 062,0	7 500,0
Mittari	Uusien asemakaavojen yritystonttien pinta-ala (ha)	Lähtöarvo 12/2025	Tavoitearvo 12/2026
		0,2	8,0
Lautakunnan tavoite		Kanta-Liedon osayleiskaava 2035	
Toimenpide	Yleiskaavaehdotus valmistunut 2025		
Mittari	Yleiskaavan valmiusaste (1=alustava luonnos hyväksytty, 3=luonnos hyväksytty, 5=ehdotus hyväksytty)	Lähtöarvo 12/2025	Tavoitearvo 12/2026
		1,0	5,0

Lautakunnan tavoite		Keskustan kehittäminen	
Toimenpide	Valtuustoaloite keskustan kehittämishankkeesta. Yleissuunnitelman laatiminen keskustan kehittämisestä.		
Mittari	Suunnittelu aloitettu (1=alustava luonnos hyväksytty lautakuntatasolla, 2=selvitykset tehty, 3=yleissuunnitelma hyväksytty lautakunnassa)	Lähtöarvo 12/2025	Tavoitearvo 12/2026
		0,0	3,0
Lautakunnan tavoite		Rakentamisen edellytysten turvaaminen	
Toimenpide	Aktiivinen maanhankinta ja kaavoitus		
Mittari	Maanhankintaan käytetty €	Lähtöarvo 12/2025	Tavoitearvo 12/2026
		1 440 967,8	2 000 000,0
Mittari	Maata hankittu ha	Lähtöarvo 12/2025	Tavoitearvo 12/2026
		26,8	35,0

TULOSALUEEN SUORITTEET JA VERTAILUHINNAT

Suorite	TP2024	TA2025	TA2026	TA 26/25	TS2027	TS2028
Luovutettujen tonttien lukumäärä yhteensä, joista	27	44	47	6,81 %	51	52
- Omakotitontteja	23	23	28	21,73 %	33	33
- Rivitalotontteja	1	5	3	-40,00 %	1	2
- Kerrostalotontteja	0	1	1	0,00 %	2	2
- Yritystontit	3	15	15	0,00 %	15	15

HENKILÖSTÖN MÄÄRÄN MUUTOKSET

Ei muutoksia henkilöstön määrään vuonna 2026.

Rakennusvalvonta ja ympäristönsuojelu

Rakennusvalvontapäällikkö Niklas Järvi

Ympäristöpäällikkö Milla Suutari

TALOUS

1 000 €	TP2024	MTA2025	TA2026	Muutos % TA2026/2025
TOIMINTATUOTOT	185	231	228	-1,51 %
TOIMINTAKULUT	- 661	- 739	- 731	-1,16 %
TOIMINTAKATE	- 476	- 508	- 503	-1,00 %

TULOSALUEEN KUVAUS JA TOIMINTASUUNNITELMA

Tulosalue huolehtii rakennusvalvonnan ja ympäristönsuojelun keinoin elinympäristön terveellisyydestä ja turvallisuudesta.

Vuonna 2025 voimaan tullut uusi rakentamislaki korvasi maankäyttö- ja rakennuslain. Lakimuutos, sekä tulevat uudet alueidenkäyttölaki, yhdyskuntakehittämislaki ja yhdyskuntarakentamislaki lisää koulutustarpeita rakennusvalvonnan koko henkilöstön osalta vuoden 2026 aikana. Koulutukseen varataan 7000 euroa.

Talousarviossa huomioidaan edellisten vuosien tapaan Lupapisteen käyttömaksut sekä Littoistenjärven hoitoon ja seurantaan kohdistuvat kustannuspaineet mm. vesiruton ja mahdollisten muiden vieraslajien torjunnan osalta. Rahaa varataan myös maalla esiintyvien vieraslajien torjuntaan. Mobiilipeli Crowdsorsa otetaan käyttöön yhdessä kaupungin viheryksikön kanssa. Vuonna 2024 aloitettuun Maunulan ja Teijulan alueiden perinnebiotooppien hoitoon varataan rahaa, sillä niittyjen ja ketojen ylläpito on pitkäjänteistä työtä. Lieto on myös mukana vuosina 2025–2027 toteutettavassa Turun seudun ilmanlaadun selvityksessä.

Ympäristönsuojelun painopisteitä vuonna 2026 ovat jätelain 124 § mukainen valvonta keskittyen toimintoihin, joissa syntyy vaarallista jätettä, sekä vuoden 2024 valvontaprojektina olleiden vesihuoltolain mukaisten liittämiselvoitteiden seuranta.

TOIMENPITEET JA MITTARIT

Lautakunnan tavoite	Hyvinvoiva ympäristö		
Toimenpide	1 Ympäristönsuojelun valvontatarkastukset		
Mittari	Tarkastusten lukumäärä	Lähtöarvo 12/2025	Tavoitearvo 12/2026
		100,0	100,0

TULOSALUEEN SUORITTEET JA VERTAILUHINNAT

Suorite	TP2024	TA2025	TA2026	TA 26/25	TS2027	TS2028
Rakennusvalvonnan lupien määrä kpl	335	200	200	0,00 %	200	200
Rakennusvalvonnan katselmusten lukumäärä kpl	868	1 100	1 100	0,00 %	1 100	1 100
Ympäristönsuojelun valvontatar- kastukset lukumäärä kpl	126	100	100	0,00 %	100	100

Uuden rakentamislain myötä rakentamisen luparakenne muuttuu ja lupien kokonaismäärä tulee vähene-
mään. Toimenpideluvat poistuvat lainsäädännöstä, ja suurin osa vanhoista toimenpideluvanvaraisista raken-
tamistoimenpiteistä eivät jatkossa ole enää luvanvaraisia. Alle 30 m² kokoiset muut kuin asuinrakennukset ja
alle 50 m² kokoiset katosrakennelmat eivät jatkossa tarvitse enää lupaa. Osa ennen toimenpideluvalla käsi-
teltävistä hankkeista, kuten energiakaivot ja jätevesijärjestelmät pysyvät kuitenkin edelleen luvanvaraisina,
joka tekee uuden lain mukaisten rakentamislupien määrän ennustamisesta haastavaa.

HENKILÖSTÖN MÄÄRÄN MUUTOKSET

Ympäristönsuojeluun ei ole tiedossa henkilöstömuutoksia vuodelle 2026.

Rakennusvalvonnassa ei ole tiedossa henkilöstömuutoksia vuodelle 2026

Investointiosa

Yhteenveto

Koko kaupungin investoinnit	TP2024	MTA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Investoinnit					
Menot	-19 340 507	-19 590 000	-20 315 000	-22 460 000	-16 245 000
Tulot	1 415 133	0	0	0	0
Netto	-17 925 374	-19 590 000	-20 315 000	-22 460 000	-16 245 000

Yhteenveto omaisuuslajeittain 1 000 €	TP2024	MTA2025	TA2026	TS2027	TS2028
RAKENNUKSET					
Menot	- 11 947	- 10 045	- 11 315	- 13 610	- 6 045
Netto	- 11 947	- 10 045	- 11 315	- 13 610	- 6 045
INFRA					
Menot	- 3 294	- 4 745	- 3 990	- 4 035	- 5 185
Tulot	117	0	0	0	0
Netto	- 3 177	- 4 745	- 3 990	- 4 035	- 5 185
VESI					
Menot	- 1 966	- 2 270	- 2 320	- 2 620	- 2 870
Tulot	16	0	0	0	0
Netto	- 1 950	- 2 270	- 2 320	- 2 620	- 2 870
LIIKUNTA					
Menot	- 413	- 460	- 495	- 165	- 115
Tulot	75	0	0	0	0
Netto	- 337	- 460	- 495	- 165	- 115
IRTAIMISTO					
Menot	- 393	- 70	- 195	- 30	- 30
Netto	- 393	- 70	- 195	- 30	- 30
MAANHANKINTA					
Menot	- 1 221	- 2 000	- 2 000	- 2 000	- 2 000
Tulot	1 191	0	0	0	0
Netto	- 30	- 2 000	- 2 000	- 2 000	- 2 000

Investointihankkeiden jakautuminen eri strategisiin tavoitteisiin 1 000 €	TP2024	MTA2025	TA2026	TS2027	TS2028
Kasvu					
Menot	- 1 145	- 5 640	- 9 720	- 9 965	- 4 950
Tulot	117	0	0	0	0
Netto	- 1 028	- 5 640	- 9 720	- 9 965	- 4 950
Korjausvelka					
Menot	- 2 464	- 11 450	- 9 365	- 10 545	- 8 990
Tulot	25	0	0	0	0
Netto	- 2 439	- 11 450	- 9 365	- 10 545	- 8 990
Palvelun parantaminen					
Menot	- 10 844	- 1 030	- 450	- 190	- 925
Netto	- 10 844	- 1 030	- 450	- 190	- 925
Turvallisuus					
Menot	- 54	- 890	- 780	- 1 760	- 1 380
Netto	- 54	- 890	- 780	- 1 760	- 1 380

Investointiosan hankekohtaiset perustelut

RAKENNUKSET

	MTA2025	TA2026	TS2027	TS2028	Kokonais- kustannus- arvio	Kokonais- kus- tannukset
RAKENNUKSET						
Kunnantupa - vesikattosa- neeraus						
Menot			-100 000			
Netto			-100 000			
Kuvaus	Kunnantuvan vesikaton tarkastuksissa on löydetty korjaus- ja muutostarpeita.					
Perusteluteksti	Korjausvelka Kunnantuvan katon kunnostaminen on välttämätöntä, jotta voidaan varmistua katon toimivuudesta ja välttyä suuremmilta rakennuksen saneeraustarpeilta lähitulevaisuudessa.					
Yliskulman koulu - kivikou- lun salaojasaneeraus						
Menot		-60 000				
Netto		-60 000				
Kuvaus	Kivikoulun salaojat uusitaan ja kattovedet viemäroidään.					
Perusteluteksti	Korjausvelka Parannetaan rakennuksen kosteusteknistä toimintaa ja ennaltaehkäistään mahdollisia ongelmia.					
Kaupungintalo - patteri- ja palkkiventtiilien uusiminen						
Menot			-250 000			
Netto			-250 000			
Kuvaus	Kaupungintalon lämmityspatterien ja jäähdytyspalkkien venttiilit uusitaan.					
Perusteluteksti	Korjausvelka Olemassa olevat järjestelmät tulee huoltaa, jotta ne säilyvät hyvässä kunnossa ja					

	energiatehokkaina sekä sisäilmaolosuhteet hyvinä.				
Lämmitysjärjestelmäsaneeraukset					
Menot		-250 000	-250 000		
Netto		-250 000	-250 000		
Kuvaus	Toteutetaan öljylämmityskohteen lämmitysjärjestelmämuutostyö. Todennäköisimpänä vaihtoehtona kaukolämpö, maalämpö ja/tai ilmavesilämpöpumppu.				
Perusteluteksti	Korjausvelka Pyritään vähentämään kaupungin lämmitysöljyn käyttöä toteuttamalla vuosittain öljylämmityskohteissa lämmitysjärjestelmäsaneerauksia. Vuosittaiset lämmitysjärjestelmäsaneeraukset auttavat kaupunkia luopumaan fossiilisen öljyn lämmityskäytöstä.				
Yliskulman puukoulu - julkisivun puuosien huolto-maalaukset					
Menot		-10 000			
Netto		-10 000			
Kuvaus	Puukoulun julkisivun puuosat maalataan.				
Perusteluteksti	Korjausvelka Julkisivut ovat rapistuneet ja ne on perusteltua maalata, ettei puuosien kunto huonone.				
Tarvasjoen kivikoulun puuosa - vesikattosaneeraus					
Menot		-100 000			
Netto		-100 000			
Kuvaus	Uusitaan Tarvasjoen koulun vanhan osan vesikatto.				
Perusteluteksti	Korjausvelka Kivikoulun puuosan vesikatto on teknisen käyttöikänsä päässä.				
Jokilaakson koulu - eteistilalaajennuksen suunnittelu					
Menot		-30 000	-170 000		
Netto		-30 000	-170 000		
Kuvaus	Suunnitellaan Jokilaakson koulun eteistilalaajennus vuoden 2025 aikana. Hanke on tarkoitus toteuttaa vuoden 2026 aikana.				
Perusteluteksti	Kasvu Jokilaakson koulun nykyiset eteistilat ovat ahtaat ja epäkäytännölliset. Laajennushanke parantaa tilojen käytettävyyttä sekä esteettömyyttä.				
Tarvasjoen koulu - piha-alueen kehittäminen					
Menot		-70 000			
Netto		-70 000			
Kuvaus	Tarvasjoen koulun piha-aluetta kehitetään jäsentämällä piha-alueen toimintoja, jotta niistä muodostuisi selkeämpi ja suunnitellumpi kokonaisuus. Hankkeella pyritään parantamaan piha-alueen turvallisuutta.				
Perusteluteksti	Palvelun parantaminen Tarvasjoen koulun piha-alue muuttui olennaisesti, kun koulurakennuksen päätyyn valmistui erillinen liikuntahalli muutama vuotta sitten. Tämän jälkeen liikuntahallin päätyyn on valmistunut uusi erillinen pysäköintialue. Piha-alueen muutostarpeet ovat tarkentuneet näiden hankkeiden valmistuttua.				
Teknisten palveluiden varikko - uusi halli ja tilamutokset, suunnittelu					
Menot			-500 000		
Netto			-500 000		
Kuvaus	Vuoden 2025 aikana kartoitetaan Kuokkamaantien varikon tilamuutostarpeet. Tarkoituksena on toteuttaa kiinteistölle tulevaisuudessa uusi halli sekä parantaa olemassa				

	olevia tiloja paremmin nykypäivän tarpeita vastaaviksi.					
Perusteluteksti	Kasvu Liedon kaupungin Teknisten palveluiden varikko sijaitsee osoitteessa Kuokkamaantie 2. Tilat ovat nykyään osin riittämättömiä ja toimintaympäristön kehitys edellyttää niihin tilamuutoksia. Toimitilapalveluiden varikko sijaitsee osoitteessa Sepänkuja 4. Inf-rapalveluilla on lisäksi käytössään hallikiinteistö osoitteessa Kirkkotie 6. Sepänkuja 4: ja Kirkkotie 6:n kiinteistöille suunnitellaan kaavoituksellisia muutoksia tuleville vuosille ja näillä näkymin nykyiset varikkorakennukset poistuvat. Hankkeen tarkoitus on suunnitella miten Teknisten palveluiden varikkotoiminnot voisi keskittää tulevaisuudessa Kuokkamaantien kiinteistölle.					
Vesikattosaneeraukset						
Menot		-200 000	-200 000	-100 000		
Netto		-200 000	-200 000	-100 000		
Kuvaus	Hankkeessa on tarkoitus toteuttaa useampaan kohteeseen tarpeellisia vesikattosaneerauksia. Vesikattosaneerauksia ovat esimerkiksi uuden vesikaton toteuttaminen, vanhan vesikaton pinnoittaminen, erilliset kattoturvatuotteiden asennukset sekä sadevedenpoistojärjestelmäsaneeraukset. Vuonna 2026 on tarkoitus toteuttaa esimerkiksi kattoturvatuoteparannuksia Ilmaristen ja Jokilaakson kouluun sekä Järvikodon päiväkotiiin					
Perusteluteksti	Korjausvelka Vesikattojen oikea-aikainen saneeraaminen estää tehokkaasti kattovuotoja, joista aiheutuu tyypillisesti välillisiä vahinkoja rakennuksille. Vesikattojen oikea-aikainen pinnoittaminen pidentää myös vesikatteen käyttöikää merkittävästi. Määräykset täyttävät kattoturvatuotteet mahdollistavat vesikatoilla tehtävät huoltotyöt, jotka ovat tärkeitä rakennuksen kunnossapidon kannalta.					
Paloilmainsaneeraukset						
Menot		-200 000	-100 000	-100 000		
Netto		-200 000	-100 000	-100 000		
Kuvaus	Rakennuskannan ikääntyessä, ikääntyvät myös kohteiden paloilmainsimet. Vuonna 2026 on tarkoitus saneerata esimerkiksi Pahkamäen koulun ja kaupungintalon paloilmainsinlaitteistoja.					
Perusteluteksti	Korjausvelka Kohteiden ikääntyvät paloilmainsimet aiheuttavat vikaantuneena turvallisuusriskejä.					
Loukilinna - vesikattosaneeraus						
Menot			-125 000			
Netto			-125 000			
Perusteluteksti	Korjausvelka					
Lietohalli - IV-konehuoneen saneeraus						
Menot			-90 000			
Netto			-90 000			
Perusteluteksti	Korjausvelka					
Keskuskoulun rakennushanke - uusi Keskuskoulu						
Menot	-7 500 000	-3 600 000			-21 600 000	-15 405 370
Netto	-7 500 000	-3 600 000			-21 600 000	-15 405 370
Kuvaus	Uuden keskuskoulun rakennustyöt ovat käynnistyneet vuonna 2024. Uusi koulu on tarkoitus ottaa käyttöön syyslukukaudella 2026. Hankkeen kokonaisinvestointi kohdentuu useammalle vuodelle.					
Perusteluteksti	Korjausvelka Hankkeesta on allekirjoitettu urakkasopimus ja hanke on käynnissä.					
Valaisinsaneeraukset						
Menot	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000		
Netto	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000		

Kuvaus	Suunnitellaan ja toteutetaan useita valaisinsaneeraushankkeita. Tarkoituksena arvioida akuuteimmat vielä toteuttamattomat valaisinsaneeraustoimet kohteissa, joissa valaisimet teknisen käyttöikänsä päässä. Tulevina vuosina on tarkoitus saneerata esimerkiksi Littoisten, Ilmaristen, Jokilaakson, Tarvasjoen ja Yliskulman koulun ikääntyneitä valaisimia					
Perusteluteksti	Korjausvelka Valaisinsaneeraushankkeet vähentävät huolto- ja ylläpitokustannuksia ja siten tuovat säästöjä pitkällä aikavälillä.					
Varautumisen investoinnit						
Menot	-200 000	-100 000	-100 000	-100 000		
Netto	-200 000	-100 000	-100 000	-100 000		
Kuvaus	Tehdään kaupungin huoltovarmuuden kannalta olennaiset investoinnit, joilla varaudutaan mahdollisiin poikkeustilanteisiin.					
Perusteluteksti	Turvallisuus Varautumisella pyritään turvaamaan elintärkeät peruspalvelut ja huolehtimaan asukkaiden turvallisuudesta myös poikkeusoloissa.					
Koulujen ja päiväkotien leikkivälineet						
Menot	-140 000	-100 000	-100 000	-100 000		
Netto	-140 000	-100 000	-100 000	-100 000		
Kuvaus	Kiinteistöjen leikkivälineiden korjaukset/hankinta. Summa jakautuu välinehankintoihin sekä pohjatoihin. Kohteet kartoitetaan yhteistyössä infrapalvelun, tilapalvelun sekä käyttäjien kesken. Kohteet priorisoidaan ensisijaisesti turvallisuuskartoituksen tulosten mukaan. Muut kohteet sekä turvallisuuskartoituksessa esiin tulevat tarpeet tullaan lisäämään 5-vuotissuunnitelmaan sekä tuleviin talousarvioihin. Alustavat suunnitelmat talousarviovuosille: 2026 Tarvasjoen esikoulu					
Perusteluteksti	Turvallisuus Investoinnilla tavoitellaan määräysten mukaista turvallisuustasoa leikkivälineissä. Vaikutukset käyttötalouteen: uudet välineet lisäävät ylläpitokustannuksia.					
Pienhankkeet						
Menot	-450 000	-500 000	-600 000	-600 000		
Netto	-450 000	-500 000	-600 000	-600 000		
Kuvaus	Pienhankkeet käsittävät suunniteltuja pienhankkeita sekä toimintavuoden aikana ilmeneviä saneerauksia. Tiedossa olevia suunniteltuja saneerauksia ovat Jokilaakson koulun varaston kunnostaminen, sähköautojen latauspisteiden toteutus, lukitussaneeraukset, kameravalvontaratkaisut sekä vesikattovarusteiden parantaminen. Toimintavuoden aikana ilmenevät saneeraukset kohdistuvat useisiin eri kiinteistöihin ja ovat sisällöltään pienimuotoisia tai kiireellisiä korjausinvestointeja. Tällaisia ovat esim. pienet LVISA-hankkeet- ja korjaukset, vesivahinko- ja vesikattokorjaukset, pienet sisäilmaremontit sekä pienet tilamuutokset ja -saneeraukset.					
Perusteluteksti	Korjausvelka Suuri osa kaupungin kiinteistökannasta on iäkästä ja rikkoutumisia tapahtuu ennalta arvaamattomasti. Ennakoivilla oikea-aikaisilla toimenpiteillä vältetään suurempien korjaustarpeiden syntyminen ja jatketaan kiinteistöjen elinkaarta kustannustehokkaasti. Oikea-aikaiset pienkorjaukset vähentävät myös kiinteistönhuolto- ja ylläpitokustannuksia.					
Jokilaakson päiväkotien - perusparannushankkeen suunnittelu						

Menot	-80 000		-1 000 000	-1 000 000		
Netto	-80 000		-1 000 000	-1 000 000		
Kuvaus	Jokilaakson päiväkodissa toteutettiin vuonna 2024 kattava kuntotutkimus. Kuntotutkimuksen tulosten takia rakennuksen käyttö päättyi ja tiloista siirryttiin Lemminkäisen kiinteistön tiloihin. Rakennuksen käytön päätyttyä kohteeseen on teetetty lisää tarkempia tutkimuksia, jonka tulosten perusteella rakennus edellyttää todella laajaa, kaikki rakennusosat kattavaa, saneeraushanketta. Vuoden 2026 aikana on tarkoitus selvittää rakennuksen saneerattavuutta tarkemmin sekä arvioida mitä eri käyttötarkoituksia kiinteistöllä voisi tulevaisuudessa olla.					
Perusteluteksti	Korjausvelka Rakennuksesta on laadittu kuntotutkimus, joka muodostaa kattavan käsityksen rakennuksen kunnosta. Kohteessa toteutetun kuntotutkimuksen perusteella kohteen alkuperäisessä osassa on välttämätöntä toteuttaa kattava perusparannus. Korjaushankkeen lopullista laajuutta arvioidessa tulee tarkastella tilojen jatkokäyttötarkoitusta sekä hankkeen tarjoamia kiinteistökehitysmahdollisuuksia.					
Valvonta - alakeskus- ja automaatio saneeraukset						
Menot	-200 000	-100 000	-100 000	-100 000		
Netto	-200 000	-100 000	-100 000	-100 000		
Kuvaus	Vuonna 2025 saneerattiin ikääntyneitä Computec-merkkisiä valvonta-alakeskuksia (VAK). Vuonna 2026 on tarkoitus jatkaa kaupungin kiinteistöjen ikääntyneiden valvonta-alakeskusten saneerauksia kohteissa, joiden valvonta-alakeskusten tekninen käyttöikä on reilusti ylittynyt.					
Perusteluteksti	Korjausvelka Järjestelmät ovat osittain vanhentuneet, eikä niitä voi enää päivittää asianmukaisesti. Tällainen järjestelmä on vikatilanteessa hankala, jopa osin mahdoton korjata. Automaatiojärjestelmien päivitys parantaa ohjattavuutta ja helpottaa energiansäästöjen toteutettavuutta.					
Vanha kunnantalo - perusparannushankkeen suunnittelu						
Menot	-60 000		-1 500 000	-1 500 000		
Netto	-60 000		-1 500 000	-1 500 000		
Kuvaus	Vanhalla kunnantalolla on toteutettu kuntotutkimus, jonka perusteella on todettu rakennuksen vaativan laajan saneerauksen. Kohteen saneeraussuunnittelua on perusteltua edistää vasta, kun kohteesta on saatu tarkempi tarveselvitys koska rakennuksen tuleva käyttötarkoitus ja tilakohtaiset tarpeet ovat saneeraussuunnittelun keskeisiä lähtötietoja.					
Perusteluteksti	Korjausvelka Rakennuksesta on laadittu kuntotutkimus, joka muodostaa kattavan käsityksen rakennuksen kunnosta. Korjaushankkeen lopullista laajuutta arvioidessa tulee tarkastella tilojen jatkokäyttötarkoitusta sekä hankkeen tarjoamia kiinteistökehitysmahdollisuuksia.					
Maamiesseurantalo - perusparannushankkeen suunnittelu						
Menot			-750 000	-750 000		
Netto			-750 000	-750 000		
Kuvaus	Maamiesseurantalolla on toteutettu kuntotutkimus, jonka perusteella on todettu rakennuksen vaativan laajan saneerauksen. Kohteen saneeraussuunnittelua on perusteltua edistää vasta, kun kohteesta on saatu tarkempi tarveselvitys koska rakennuksen tuleva käyttötarkoitus ja tilakohtaiset tarpeet ovat saneeraussuunnittelun keskeisiä lähtötietoja.					
Perusteluteksti	Korjausvelka					

	Rakennuksesta on laadittu kuntotutkimus, joka muodostaa kattavan käsityksen rakennuksen kunnosta. Korjaushankkeen lopullista laajuutta arvioidessa tulee tarkastella tilojen jatkokäyttötarkoitusta sekä hankkeen tarjoamia kiinteistökehitysmahdollisuuksia.					
Julkisivujen kunnostukset ja maalaukset						
Menot	-125 000	-100 000	-100 000	-100 000		
Netto	-125 000	-100 000	-100 000	-100 000		
Kuvaus	Monessa rakennuksessa julkisivujen puuosat kaipaavat kunnostusta ja maalausta. Näillä toimenpiteillä hidastetaan julkisivujen puuosien vaurioitumista ja ennaltaehkäistään isomman julkisivusaneeraus tarve. Joissain kohteissa on varauduttava myös puurakenteiden vaihtoon ja siten laajempaan korjaukseen. Vuonna 2026 on tarkoitus esimerkiksi huoltomaalata Tarvasjoen koulun puuverhottuja osia.					
Perusteluteksti	Korjausvelka Puuosien huoltaminen ja maalaaminen on puurakenteiden kestävyden kannalta välttämätöntä. Maalaus suojelee puutalon verhousta ja ehkäisee vaurioita talon rakenteissa.					
LVIA-järjestelmien saneeraus						
Menot	-300 000	-250 000	-250 000	-250 000		
Netto	-300 000	-250 000	-250 000	-250 000		
Kuvaus	Saneerataan ja kartoitetaan kohteiden LVIA-järjestelmiä, esim. vesijohtoja, viemäreitä, lämmönjakokeskuksia ja ilmanvaihtoa. Kartoitetaan erityisesti kohteita, joissa ei ole tehty merkittäviä saneerauksia tällä vuosituohannella. Vuonna 2026 on tarkoitus esimerkiksi saneerata Littoisten koulun liikuntahallin ja Pahkamäen koulun liikuntahallin lämmönjakokeskukset sekä toteuttaa useisiin päiväkoteihin ilmalämpöpumppuratkaisuja, joilla tilojen olosuhteet pysyvät kesähelteillä optimaalisimpina. Lisäksi vuonna 2026 on tarkoitus jatkaa RT-kortin mukaisten kuntoarvioiden teettämistä keskeisissä kohteissa.					
Perusteluteksti	Korjausvelka Ikääntyvien kohteiden LVIA-järjestelmät kaipaavat saneerausta. Oikea-aikaisilla toimenpiteillä vältetään vahinkoja ja lisäkustannuksia. Osa hankkeista, erityisesti ilmanvaihtosaneeraukset, parantavat myös kohteiden energiatehokkuutta ja sisäilmaolosuhteita. Riittävät lähtötiedot parantavat kohteiden ylläpidon suunnitelmallisuutta sekä toimivat lähtötietoina korjaushankkeissa ja niiden suunnittelussa.					
Keskuskoulun rakennushanke - Paja-rakennus						
Menot	-80 000	-200 000	-1 500 000	-1 120 000	-2 900 000	-75 576
Netto	-80 000	-200 000	-1 500 000	-1 120 000	-2 900 000	-75 576
Kuvaus	Vuonna 2025 aloitettiin Paja-rakennuksen tarkempi korjaussuunnittelu. Suunnittelutyön yhteydessä kohteen kunto osoittautui huomattavasti odotettua huonommaksi. Vanhan Paja-rakennuksen saneerauksen sijaan toteutetaan pihapiiriin uudisrakennus, joka korvaa nykyiset tilat.					
Perusteluteksti	Korjausvelka Nykyisen Paja-rakennuksen saneeraaminen on osoittautunut odotettua haastavammaksi ja arvokkaammaksi, jonka vuoksi hanketta on perusteltua edistää uudisrakennushankkeena.					
Lukio - auditorion saneeraus						
Menot	-50 000	-150 000				
Netto	-50 000	-150 000				
Kuvaus	Lukion auditorio on alkuperäisessä kunnossa eikä tila vastaa opetuksen muuttuneita tarpeita. Tilan kalusteet ja varusteet saneerataan kokonaisvaltaisesti, jotta tila saadaan vastaamaan paremmin nykypäivän oppimisympäristövaatimuksia.					
Perusteluteksti	Korjausvelka Lukion auditorion tilojen tulee vastata nykypäivän muuttuneita vaatimuksia, jotta tilaa					

	voidaan hyödyntää tehokkaammin opetuksessa.					
Jokilaakson koulu - IV- ja energiatehokkuussaneerauksen suunnittelu						
Menot	-30 000		-250 000			
Netto	-30 000		-250 000			
Kuvaus	Jokilaakson koulun IV- ja energiatehokkuussaneerauksen suunnittelulle on varattu vuoden 2025 talousarviossa varoja. Hankkeen kilpailutus ja toteutus on tarkoitus ajoittaa vuoteen 2026. Hankkeessa kiinnitetään huomiota energiatehokkuuteen ja lämmöntalteenottomahdollisuuksien parantamiseen.					
Perusteluteksti	Korjausvelka Rakennuksen ilmanvaihtoratkaisut ovat osin vanhentuneet, eikä niissä ole asianmukaisia lämmöntalteenottoratkaisuja. Rakennuksen suuren koon takia kohteessa menee suuri määrä lämpöenergiaa hukkaan.					
Energiatehokkuushankkeet - suunnittelu ja toteutus						
Menot	-125 000	-45 000	-125 000	-125 000		
Netto	-125 000	-45 000	-125 000	-125 000		
Kuvaus	Suunnitellaan ja toteutetaan useita energiatehokkuushankkeita. Tarkoituksena on arvioida potentiaalisimmat vielä toteuttamattomat energiatehokkuustoimet, joissa on nopein takaisinmaksuaika. Hanke käsittää sekä näiden projektien suunnittelua että toteutusta. Vuonna 2026 on tarkoitus esimerkiksi kehittää Yliskulman koulun öljylämmitysjärjestelmää energiatehokkaammaksi, jotta saadaan vähennettyä kohteen öljynkulutusta. Todennäköisimpänä vaihtoehtona kohteeseen toteutetaan öljylämmitysjärjestelmää tukevat ilmavesilämpöpumput. Lisäksi on tarkoitus aloittaa Tarvasjoen koulun öljylämmitysjärjestelmän saneeraussuunnittelu					
Perusteluteksti	Korjausvelka Energiatehokkuushankkeet vähentävät huolto- ja ylläpitokustannuksia ja siten tuovat säästöjä pitkällä aikavälillä.					
Loukkaisten koulu - keittiön laajennus (suunnittelu ja toteutus)						
Menot	-80 000	-300 000				
Netto	-80 000	-300 000				
Kuvaus	Vuonna 2025 toteutettiin Loukkaisten koulun keittiön laajennuksen suunnittelu. Hanke on tarkoitus toteuttaa vuoden 2026 aikana.					
Perusteluteksti	Kasvu Loukkaisten koulun keittiö on jäänyt pieneksi, kun rakennusta on laajennettu vuosien varrella ja keittiössä tuotettavat annosmäärät ovat sen myötä kasvaneet merkittävästi.					
Ilmaristen koulu - laajennuksen suunnittelu ja toteutus, keittiön- ja liikuntasalin laajentaminen						
Menot	-100 000	-1 600 000	-2 200 000			
Netto	-100 000	-1 600 000	-2 200 000			
Kuvaus	Vuonna 2025 aloitettiin Ilmaristen koulun laajennuksen suunnittelu. Tiloja tarvitaan perusopetukselle ja esiopetukselle. Hankkeen toteutus on tarkoitus aloittaa vuoden 2026 aikana.					
Perusteluteksti	Kasvu Ilmaristen kouluun on tarve toteuttaa lisätiloja perusopetuksen ja esiopetuksen tarpeisiin.					
Sillilän uusi päiväkotitoiminta - suunnittelu ja toteutus						
Menot	-100 000	-3 250 000	-3 150 000		alustava arvio	-61 990

Netto	-100 000	-3 250 000	-3 150 000		alustava ar- vio	-61 990
Kuvaus	Vuonna 2025 aloitettiin Sillilän uuden päiväkodin suunnittelu. Hankkeen toteutus on tarkoitus aloittaa vuoden 2026 aikana.					
Perusteluteksti	Kasvu Kaupunkiin tarvitaan yksi uusi päiväkoti, joka on tarkoitus toteuttaa Sillilän alueelle.					

INFRA

	MTA2025	TA2026	TS2027	TS2028	Kokonais- kustannus- arvio	Kokonais- kus- tannukset
INFRA						
Tyllin alueen muutos ja laajennus (Infra)						
Menot				-50 000		
Netto				-50 000		
Kuvaus	Tavoitteena on luoda Tarvasjoen Tyllin teollisuusalueen laajennuksen kunnallistekniikka. Kyseessä on uudisrakennushanke. Suunnittelu 2028 ja rakentaminen alustavasti 2029. Investointi sisältää myös valvontatyötä.					
Perusteluteksti	Kasvu Vaikutukset käyttötalouteen: kaavateiden ylläpitomenot kasvavat.					
Salimäentien jatko ja kevyenliikenteen sekä Tammen jkp						
Menot			-15 000	-800 000		
Netto			-15 000	-800 000		
Kuvaus	Investoinnin tarkoituksena on toteuttaa Salimäentien jatko ja uusi kevyenliikenteenväylä sekä Tammitien jkp:n jatkaminen ja hulevesilinja. Investoinnilla tavoitellaan alueen liikenneturvallisuuden ja liikenteen sujuvuuden parantamista. Kyseessä on uusinvestointi. Alustava suunnittelu ja maaperätutkimukset on tehty vuonna 2020. Suunnittelu käynnistynyt 2025. Rakentaminen Tammen laajennuksen aikataulussa. Investointi sisältää myös valvontatyötä. Vaikutukset käyttötalouteen: kaavateiden ja kevyenliikenteenväylien ylläpitomenot kohoavat.					
Perusteluteksti	Palvelun parantaminen					
Pakurlan asemakaava						
Menot		-60 000	-800 000			
Netto		-60 000	-800 000			
Kuvaus	Uuden kaava-alueen kunnallistekniikan rakentaminen. Investoinnin tavoitteena on toteuttaa Pakurlan asemakaava-alueen kunnallistekniikka. Kyseessä on uusinvestointi ja tontinmyyntikohde. Suunnittelu ja toteutus tarkentuu kaavoituksen aikataulujen mukaan. Vaikutukset käyttötalouteen: kaavateiden sekä puistojen ja yleisten alueiden ylläpitomenot kohoavat.					
Perusteluteksti	Kasvu					
Liedon Portin laajennus (varaus)						
Menot				-50 000		
Netto				-50 000		
Kuvaus	Investoinnin tarkoituksena on varautua Tiemestarintien jatkoon rakentamiseen. Kyseessä on uudisrakennushanke ja suunnittelu sekä toteutus riippuu alueelle tulevista toimijoista. Vaikutukset käyttötalouteen: kaavateiden ylläpitomenot kasvavat.					
Perusteluteksti	Kasvu					
Muuttajantie						
Menot				-50 000		
Netto				-50 000		

Kuvaus	Investoinnin tarkoituksena on laajentaa yritystonttien kulkuyhteyksiä sekä vesi-, viemäri- ja hulevesiverkosto Luolakallion alueelle. Vuonna 2019–2020 on toteutettu verkostoja Pääskyntien suunnasta sekä Luolakallion tielinjaus. Vuonna 2023 valmistui Louhoskujan infra ja Pääskykalliontie saneeraus.				
Perusteluteksti	Vaikutukset käyttötalouteen: Uudet väylän lisäävät ylläpitokustannuksia.				
Tarvasjoen matonpesupaikan saneeraus					
Menot		-25 000			
Netto		-25 000			
Kuvaus	Investoinnin tavoitteena on saneerata Tarvasjoen matonpesupaikka, korvaamalla vanhat rakenteet uusilla. Alueelle on tarve rakentaa lisäksi harmaan veden suodatuskenttä. Samassa yhteydessä kunnostetaan ympäröivää puistoaluetta.				
Perusteluteksti	Vaikutukset käyttötalouteen: vähäisiä vaikutuksia.				
Perusteluteksti	Palvelun parantaminen				
Nuolemon alueen hulevesisaneeraus, katurakenteet (-26-33)					
Menot		-190 000	-170 000	-410 000	
Netto		-190 000	-170 000	-410 000	
Kuvaus	Investoinnin tavoitteena on saneerata Nuolemon alueen vesihuolto yhteistyössä Liedon Veden kanssa. Saneerausohjelmassa rajatuille alueille on esitetty rakennettavaksi lisää hulevesiverkostoa. Erillinen hulevesiviemärointi mahdollistaa esimerkiksi rakennusten kattovesien ohjaamisen pois jätevesiverkostosta. Ylimääräinen hulevesi jätevesiverkostossa lisää jäteveden puhdistuksesta ja pumppauksesta muodostuvia kustannuksia ja siksi on tärkeää erotella hulevedet omaan verkostoonsa pois jätevesiviemäreistä. Saneerausohjelmassa esitettyjen hankealueiden aluerajausten perusteina ovat olleet jätevesiviemäriverkostolle tehdyt viemärikuvaukset (Underground City Oy, 2024), vesihuoltoverkoston saneeraustarveselvitys (Sweco, 2023) sekä tilaajan käytännön kokeemukset alueiden kunnosta ja saneeraustarpeesta. Toinen saneerausjärjestystä määrittävä tekijä on viemäriverkoston rakenne. Ehdotetussa järjestyksessä edetään Nuolemon alueella matalimmasta kohdasta korkeimpaan, jolloin voidaan varmistaa vietto- viemäreiden ja niiden liitosten toimivuus.				
Perusteluteksti	Vaikutukset käyttötalouteen: vähäisiä vaikutuksia.				
Perusteluteksti	Korjausvelka				
Yleisten alueiden kamera-valvonta					
Menot		-30 000	-30 000	-30 000	
Netto		-30 000	-30 000	-30 000	
Kuvaus	Yleisten alueiden kameravalvonnan käyttöönottoa kartoitetaan yhteistyössä poliisin kanssa. Valvonnalla lisätään turvallisuutta ja pyritään ehkäisemään ilkeistöä kaupungin yleisillä alueilla. Yleisten alueiden valvonta vaatii sopimuksen poliisihallituksen kanssa. Valvonta pyritään ottamaan käyttöön 2026 aikana, joillakin alueilla.				
Perusteluteksti	Turvallisuus Vaikutukset käyttötalouteen: kaavateiden ylläpitomenot kasvavat.				
Tammen laajennus 2					
Menot			-45 000	-500 000	
Netto			-45 000	-500 000	
Kuvaus	Uuden kaava-alueen kunnallistekniikan rakentaminen. Investoinnin tavoitteena on toteuttaa Tammen laajennus 2 asemakaava-alueen kun-				

	nallistekniikka. Kyseessä on uusinvestointi ja tontinmyyntikohde. Suunnittelu ja toteutus tarkentuu kaavoituksen aikataulujen mukaan. Investointi sisältää myös valvontaa. Vaikutukset käyttötalouteen: kaavateiden sekä puistojen ja yleisten alueiden ylläpitomenot kohoavat.				
Perusteluteksti	Kasvu				
Huoltomiehentie asema-kaava					
Menot			-50 000	-700 000	
Netto			-50 000	-700 000	
Kuvaus	Huoltomiehentien teollisuusalueen laajennuksen kunnallistekniikka. Kyseessä on uudisrakennushanke. Suunnittelu 2027 ja rakentaminen alustavasti 2028. Kyseessä on tiesuunnitelmaa vaativa hanke (erillinen määräraha). Kaavakäsittely kesken. Investointi sisältää myös valvontatyötä.				
Perusteluteksti	Kasvu Vaikutukset käyttötalouteen: kaavateiden ylläpitomenot kasvavat.				
Avanti 5 työpaikka-alue (infra)					
Menot				-50 000	
Netto				-50 000	
Kuvaus	Tavoitteena on toteuttaa Avanti 5 työpaikka-alueen kunnallistekniikka. Kyseessä on uudisrakennushanke. Suunnittelu 2028 ja rakentaminen alustavasti 2029. Kaavakäsittely on kesken. Investointi sisältää myös valvontatyötä.				
Perusteluteksti	Kasvu Vaikutukset käyttötalouteen: kaavateiden ylläpitomenot kasvavat.				
Raskaan liikenteen pysäköintialue					
Menot				-50 000	
Netto				-50 000	
Kuvaus	Tavoitteena on luoda raskaan liikenteen pysäköintialue Liedon alueelle. Kyseessä on uudisrakennushanke. Suunnittelu 2028 ja rakentaminen alustavasti 2029. Investointi sisältää myös valvontatyötä.				
Perusteluteksti	Palvelun parantaminen Vaikutukset käyttötalouteen: kaavateiden ylläpitomenot kasvavat.				
Yleiset leikkikentät ja puistot					
Menot	-200 000	-200 000	-250 000	-200 000	
Netto	-200 000	-200 000	-250 000	-200 000	
Kuvaus	Yleisten leikkipuistojen välineiden korjaukset/hankinta. Summa jakautuu välinehankintoihin sekä asennustöihin. Leikkivälineitä on kaikkiaan noin tuhat kappaletta ympäri Lietoa. Tämän investoinnin alla on myös uusien viheralueiden perustaminen sekä vanhojen alueiden peruskorjaus tai lakkauttaminen. Hyvätylänpuiston osalta on järjestetty suunnittelukilpailu, joka päättyy 2026. Suunnitelmien pohjalta toteutetaan Hyvätylänpuiston saneeraus suunnitelmavuosien aikana. Alustavat suunnitelmat talousarviovuosille: 2026 Virolan lp, Penninkujan lp sekä puistoalue, Hyvätylän lp + suunnittelukilpailu 2027 Kirjolanpuiston lp, Pahkapuiston lp, Vähämäen leikkipuisto (lakkautetaan), Hyvätylänpuisto (osa) 2028 Hyvätylänpuisto (osa)				
Perusteluteksti	Turvallisuus Vuonna 2022 on tehty yleisten leikkipaikkojen kehittämissuunnitelma, jossa on nous-				

	sut esille tarve leikkikenttien saneeraukseen ja kehittämiseen, osin kunnostamistarpeista johtuen ja osin liittyen alueen asutuksen lisääntymiseen ja kaavaan merkittyjen leikkialueiden toteuttamiseen. Investoinnilla tavoitellaan leikkipaikkojen määräysten mukaista turvallisuustasoa sekä lasten liikuntamotivaation lisäämistä ja viihtyvyyttä. Viihtyvyyden parantuminen kaupungin eri osa-alueilla ja kasvillisuuden säilymisen turvaaminen. Tästä investointikohteesta rahoitetaan myös vanhojen leikkialueiden poistosta aiheutuvat kulut.				
	Vaikutukset käyttötalouteen: uudet kohteet lisäävät ylläpitokustannuksia.				
Asfaltointi, asuinalueiden ensimmäinen asfaltointi ja pintaukset					
Menot	-450 000	-450 000	-450 000	-450 000	
Tulot	49 432				
Netto	-400 568	-450 000	-450 000	-450 000	
Kuvaus	Investoinnin tarkoituksena on sekä uusien että vanhojen kaavateiden asfaltointi ja pienet asfaltointikohteet. Toteutuskohteita on eri puolilla kuntaa. Investoinnilla tavoitellaan liikenneturvallisuuden parantamista sekä tienhoidon helpottamista kaupungin eri osa-alueilla. Tällöin jää pois hiekkateiden lanaus ja pölynsidonta. Vuoden 2026 asfaltointisuunnitelma valmistuu keväällä, kun talven aikaiset vauriot ovat nähtävillä.				
	Vaikutukset käyttötalouteen: vähentää sorateiden kunnossapitotarpeita				
Perusteluteksti	Korjausvelka				
Vanhojen valaistusten peruskorjaus / uudet kohteet, jatkuva hanke					
Menot	-250 000	-250 000	-350 000	-300 000	
Netto	-250 000	-250 000	-350 000	-300 000	
Kuvaus	Pääpaino on nykyisten kaasunpurkausvalaisimien (suurpainenatrium) vaihtaminen ledeiksi. Kaasunpurkauslampujen saatavuus on loppumassa ja ledillä päästään huomattaviin energiansäästöihin kaasupurkausvalaisimiin verrattuna. Peruskorjauksen yhteydessä valaisimiin toteutetaan valaisinkohtainen ohjaus, joka mahdollistaa tulevaisuudessa siirtymisen yösammutuksesta yöhimmennykseen. Kyseessä on perusrannushanke, jossa korjataan vanha katuvalaistus ajanmukaisiksi ledivaloiksi sekä mahdollistetaan myöhemmin himmennys.				
Perusteluteksti	Korjausvelka Rakennustekninen perustelu: vanhat valaisimet ja pylväät päivitetään ajanmukaisiksi ja varustetaan himmennuksen mahdollistavalla yksiköllä. Toiminnallinen perustelu: energiansäästö ja ohjattavuus led-valoihin siirryttäessä.				
Led -valaisimien valaisin-kohtaiset ohjainlaitteet					
Menot	-30 000	-30 000	-30 000	-30 000	
Netto	-30 000	-30 000	-30 000	-30 000	
Kuvaus	Kyseessä on vanhojen valaistusten peruskorjauksen yhteydessä toteutettava materiaalihankinta. Himmennyksellä saavutettava kustannus- ja energiansäästö on vähäinen nykyisestä yösammutuksesta johtuen. Yöhimmennyksellä voidaan parantaa tienkäyttäjien turvallisuutta ja liikkumismukavuutta taajamissa iltaisin ja yöllä.				
Perusteluteksti	Palvelun parantaminen Rakennustekninen perustelu: jo asennetut led-valaisimet varustetaan himmennuksen mahdollistavalla yksiköllä.				
Liikenteenohjauslaitteet					
Menot	-40 000	-40 000	-40 000	-40 000	

Netto	-40 000	-40 000	-40 000	-40 000		
Kuvaus	Investoinnin tarkoituksena on hankkia eri puolille kuntaa mm. nopeusnäyttöjä, liikennemerkkejä, suojateiden varoitusvilkkuja ym. Kyseessä on kalustohankinta.					
Perusteluteksti	Turvallisuus Liikenteenohjauslaitteiden uusiminen, liikenneturvallisuuden kehittäminen. Toiminnallinen perustelu: uusi tieliikennelaki tuli voimaan 1.6.2020, uudet liikennemerkit ja vanhojen liikennemerkkien vaihto tehdään 10 vuoden siirtymäajan aikana Vaikutukset käyttötalouteen: vaikutus vähäinen					
Teollisuusalueiden kyltitykset						
Menot	-25 000	-15 000	-15 000	-15 000		
Netto	-25 000	-15 000	-15 000	-15 000		
Kuvaus	Investoinnin tarkoituksena toteuttaa yritysalueiden viitoitukset ja kyltitykset alueiden laajentuessa. Kaupunki vastaa kylttirunkojen hankinnasta ja asennuksesta, kyltityksestä vastaa Avantin kehitys ry.					
Perusteluteksti	Palvelun parantaminen Rakennustekninen perustelu: yritysalueiden saavutettavuuden parantaminen Vaikutukset käyttötalouteen: ei vaikutuksia					
Kävelyn, pyöräilyn ja joukkoliikenteen edistäminen						
Menot	-130 000	-110 000	-110 000	-110 000		
Netto	-130 000	-110 000	-110 000	-110 000		
Kuvaus	Vuonna 2026 valmistuu Liedon kaupungin kävelyn ja pyöräilyn edistämishjelma. Ohjelmaan kirjataan toimenpiteitä, joiden näkökulmana on edistää kävelyä, pyöräilyä ja joukkoliikenteen käyttöä ja parantaa reitistön esteettömyyttä. Edistämishjelmassa saadaan suunnitelmallisesti kirjattua tarpeet ja laatimisessa on mukana kaikkien toimialojen edustajia. Hankkeisiin on varattu vuosittain investointirahaa, jolla tehtävät toimet kohdistuvat mm. kaupungin vastuulla olevien jalankulku- ja pyöräilyväylien perusparannuksiin, esteettömyyteen ja linja-autopysäkkien kunnostuksiin. Joihinkin hankkeisiin on mahdollista hakea myös avustuksia. Kohde pitää sisällään myös seudullisesti yhteisten hankkeiden kustannuksia, kuten pyöräilyreitistön kyltityksiä. Edistämishjelma antaa paremmat mahdollisuudet rahoituksen saamiseksi. Vaikutukset käyttötalouteen: lisää ylläpitokustannuksia					
Perusteluteksti	Turvallisuus					
Infran ennakoimattomat hankkeet						
Menot	-350 000	-300 000	-350 000	-350 000		
Tulot	67 961					
Netto	-282 039	-300 000	-350 000	-350 000		
Kuvaus	Investointimäärärahaan sisältyvät uusien kaava-alueiden viimeistelyt mm. kaavan velvoittamat toimenpiteet. Näitä kustannuksia ei ole sisällytetty infran rakentamisurakoihin, mikäli niitä ei ole ajallisesti mahdollista toteuttaa samassa yhteydessä. Osa työstä pystytään tekemään kaupungin omana työnä, jolloin investointikuluihin tulee lähinnä materiaalikustannuksia. Pienhankkeisiin sisältyvät myös asuinalueiden sekä teollisuusalueiden kunnallistekniikka silloin, kun kunnallistekniikka tarvitaan uuden toimijan tullessa nopealla aikataululla alueelle tai tarpeesta laajentaa katuverkostoa. Pienhankkeisiin sisältyy myös suunnittelu- ja valvontakuluja.					

Perusteluteksti	Kasvu Pienhankemääräraha nopeuttaa hankkeiden eteenpäin viemistä. Tekninen lautakunta seuraa investointimäärärahan käyttöä.					
Hulevesijärjestelmät (uudet kohteet ja saneeraukset)						
Menot	-300 000	-400 000	-600 000	-400 000		
Netto	-300 000	-400 000	-600 000	-400 000		
Kuvaus	Investoinnin tarkoituksena on toteuttaa esille tulleita perusparannuskohteita sekä rakentaa pieniä uudiskohteita sekä mm. huleveden viivytysrakenteita. Kuntokartoitus on tehty ja pelkästään korjausvelkaa on noin 1 000 000 €. Kiireellisiä kohteita on useampia, mm. ojien perkuuta alueilla, joissa ei ole hulevesiputkistoa sekä vanhojen putkitusten pikaisia uusimistarpeita. Lisäksi hulevesiverkostoa uusitaan tarvittaessa esim. Liedon Veden linjasaneerauksen yhteydessä. Kiireellisenä hulevesijärjestelmän saneerauskohteena on listalle noussut Hyvättyläntien alittava linja, joka on tarkastuksessa todettu rikkoutuneeksi. Kohde vaatii suunnittelun aloittamisen nopealla aikataululla.					
Perusteluteksti	Korjausvelka Rakennustekninen perustelu: vanhojen hulevesijärjestelmien investointikorjaukset ja uusien rakentaminen Vaikutukset käyttötalouteen: lisää tulevina vuosina ylläpitokustannuksia, toimimattomien/vaurioituneiden hulevesiverkoston aiheuttamat vauriot ovat kalliita korjata. Lisääntyneet rankkasateet aiheuttavat sopeutumistarpeita, joita ovat mm. kaupungin hallitsemien hulevesilinjojen parantaminen ja hulevesien viivytyksen kehittäminen.					
Tammentaan asemakaava						
Menot	-500 000	-15 000				
Netto	-500 000	-15 000				
Kuvaus	Kyseessä uusinvestointi ja tontinmyyntikohde. Investoinnin tavoitteena on toteuttaa Tammentaan asemakaava-alueen maisemointityöt. Kunnallistekniikka valmistuu 2025. Vaikutukset käyttötalouteen: kaavateiden sekä puistojen ja yleisten alueiden ylläpitomenot kohoavat.					
Perusteluteksti	Kasvu					
Kaavateiden sillat, kuntokartoitus / saneeraus						
Menot	-300 000	-200 000	-500 000	-300 000		
Netto	-300 000	-200 000	-500 000	-300 000		
Kuvaus	Investoinnin tarkoituksena on toteuttaa siltojen saneeraukset sekä kunnostukset. Investointi sisältää myös suunnittelua ja valvontaa. Kirkonkosken sekä Vääntelänkosken riippusilloilla on havaittu muodonmuutoksia, joita seurataan ja varaudutaan mahdolliseen saneeraussuunnitteluun. Muut kunnostustoimet sisältävät kaiteiden ja päällysteiden uusimista sekä siltarakenteiden kunnostusta. Kaupungin tieverkolla on kaikkiaan 11 siltaa. Alustavat suunnitelmat talousarviovuosille: 2026 Vääntelänkosken riippusilta (saneeraussuunnittelu), Mannin silta 2027 Kirkonkosken riippusilta (saneeraussuunnittelu) 2028 Vääntelänkosken riippusilta (saneeraus), Nautelänkosken silta ja Alalausteen tien silta (suunnittelu)					
Perusteluteksti	Turvallisuus Rakennustekninen perustelu: siltojen rakenteiden turvallisuus päivitetään nykyvaatimusten mukaiseksi, liikennetarpeet huomioiden. Selvitetään siltojen kantavuuksia,					

	joista mm. alueiden rakentajat ovat kiinnostuneita.					
	Vaikutukset käyttötalouteen: vähäisiä vaikutuksia.					
Asfaltointi, teollisuusalueiden ensimmäinen asfaltointi ja pintaukset						
Menot	-150 000	-150 000	-150 000	-150 000		
Netto	-150 000	-150 000	-150 000	-150 000		
Kuvaus	Investoinnin tarkoituksena on sekä uusien että vanhojen kaavateiden asfaltointi ja pienet asfaltointikohteet. Toteutuskohteita on eri puolilla kuntaa. Investoinnilla tavoitellaan liikenneturvallisuuden parantamista sekä tienhoidon helpottamista kaupungin eri osa-alueilla. Tällöin jää pois hiekkateiden lanaus ja pölynsidonta. Vuoden 2026 asfaltointisuunnitelma valmistuu keväällä 2025, kun talven aikaiset vauriot ovat nähtävillä.					
	Vaikutukset käyttötalouteen: vähentää sorateiden kunnossapitotarpeita.					
Perusteluteksti	Korjausvelka					
Matintalo 4 asemakaava						
Menot	-250 000	-10 000				
Netto	-250 000	-10 000				
Kuvaus	Kyseessä uusinvestointi ja tontinmyyntikohde. Investoinnin tavoitteena on toteuttaa Matintalo 4 asemakaava-alueen maisemointityöt. Kunnallistekniikka valmistuu 2025.					
	Vaikutukset käyttötalouteen: kaavateiden sekä puistojen ja yleisten alueiden ylläpitomenot kohoavat.					
Perusteluteksti	Kasvu					
Tiesuunnitelmat VT10 (Huoltomiehentie, Saukonojantie)						
Menot	-50 000			-90 000		
Netto	-50 000			-90 000		
Kuvaus	ELY-keskus vaatii tiesuunnitelman asemakaava-alueiden risteysjärjestelyistä, jotka sijoittuvat valtion valtateille. Tiesuunnitelmaa vaativia kohteita ovat Vt10 risteysjärjestelyt Huoltomiehentiellä sekä Vt10 Saukonojantien risteysalue. Tiesuunnitelmat toteutetaan alueiden kaavoituksen aikataulussa. Tiesuunnitelmat vaativat Traficomien hyväksynnän. Arvio asian käsittelylle on noin vuosi. Tiesuunnitelman hyväksymisen jälkeen aloitetaan rakennussuunnittelu.					
	Investoinnin tavoitteena Liedon keskustan liikennejärjestelyjen sujuvuus.					
Perusteluteksti	Kasvu Hanke on välttämätön Huoltomiehentien alueen rakentamisen kannalta. Lisäksi kyseessä on liikenneturvallisuushanke. ELY-keskus vaatii Huoltomiehentien läheisyyteen alikulun kevyenliikenteen turvaamiseksi, mikäli kaupunki ei esitä vaihtoehtoja ratkaisua. Kaavatyö kesken.					
	Rakennustekninen perustelu ja toiminnallinen perustelu: Liedon keskustan suunnasta vasemmalle kääntyminen on hankalaa. Lisäksi kyseessä on kapea risteysalue. Alueen eteläpuolelle on mahdollisesti tulossa uutta kaavoitusta.					
	Vaikutukset käyttötalouteen: vähäisiä vaikutuksia.					
Saukonojantie 2 asemakaava						
Menot				-60 000		

Netto				-60 000		
Kuvaus	Investoinnin tavoitteena on toteuttaa asuin- ja liikerakennusten korttelialueen kunnallistekniikka Hämeentien ja Simpukkatien väliin sekä toteuttaa uuden asemakaava-alueen tieyhteys Simpukkatielle. Hankkeen yhteydessä tarkastellaan Saukonojantien risteysalueen sujuvuutta ja turvallisuutta. Kyseessä on tiesuunnitelmaa vaativa hanke (erillinen määräraha). Kaavakäsittely kesken. Vaikutukset käyttötalouteen: kaavateiden sekä puistojen ja yleisten alueiden ylläpito-menot kohoavat.					
Perusteluteksti	Kasvu					
Viertolan alueen liikennejärjestelyt						
Menot	-80 000		-80 000			
Netto	-80 000		-80 000			
Kuvaus	Tavoitteena on parantaa Keskuskoulun ja Lietohallin ympäristön pysäköintiä ja liikenteen toimivuutta sekä turvallisuutta. Suunnittelu toteutetaan laajuudesta riippuen omana työnä ja rakentaminen konetyön puitesopimuksella.					
Perusteluteksti	Turvallisuus					
Säskyläntie - Arosuontie työpaikka-alue						
Menot	-800 000	-15 000				
Netto	-800 000	-15 000				
Kuvaus	Kyseessä uusinvestointi ja tontinmyyntikohde. Investoinnin tavoitteena on toteuttaa Säskyläntie-Arosuontie työpaikka-alueen maisemointityöt. Kunnallistekniikka valmistuu 2025. Vaikutukset käyttötalouteen: kaavateiden sekä puistojen ja yleisten alueiden ylläpito-menot kohoavat.					
Perusteluteksti	Kasvu					
Sillilä 4 asemakaava						
Menot	-60 000	-1 500 000				
Netto	-60 000	-1 500 000				
Kuvaus	Kyseessä on uusinvestointi ja tontinmyyntikohde. Investoinnin tavoitteena on toteuttaa Sillilä 4 asemakaava-alueen kunnallistekniikka. Suunnittelu valmistuu 2025. Investointi sisältää lisäksi maisemointitöitä sekä valvontaa. Vaikutukset käyttötalouteen: kaavateiden sekä puistojen ja yleisten alueiden ylläpito-menot kohoavat.					
Perusteluteksti	Kasvu					

VESI

	MTA2025	TA2026	TS2027	TS2028	Kokonais- kustannus- arvio	Kokonais- kus- tannukset
VESI						
Tyllin alueen muutos ja laajennus						
Menot			-30 000	-200 000		
Netto			-30 000	-200 000		
Kuvaus	Tarvasjoen Tyllin teollisuusalueen laajennus; tulossa toimijoita ja tilantarve alueelle. Toteutetaan osana kunnallistekniikan rakentamista yhdessä infrapalvelujen kanssa.					
Perusteluteksti	Kasvu Liedon Veden osuus kunnallistekniikan rakentamisesta. Investointien kustannukset (kunnallistekniikka) pyritään kattamaan liittymismaksutuloilla.					
Haarapääskyntie, Muuttajantie						
Menot			-30 000	-200 000		
Netto			-30 000	-200 000		
Kuvaus	Nykyinen louhintakohde/kivenotto. Kaavoitettuja yritys/teollisuustontteja. Toimijoita voi olla tulossa pikaisella aikataululla. Edellyttää uuden vesijohdon runkolinjan ja viemärin rakentamista liittyen olemassa olevaan verkostoon. Muuttajantien rakentamisen yhteydessä vesijohdon runkolinjan toteutus jatkorakentamista ja lenkkiä varten.					
Perusteluteksti	Kasvu Liedon Veden osuus kunnallistekniikan rakentamisesta. Toteutetaan yhdessä kadunrakentamisen kanssa. Investointien kustannukset (kunnallistekniikka) pyritään kattamaan liittymismaksutuloilla.					
Pakurlan asemakaava (uusi kaava-alue)						
Menot		-40 000	-250 000			
Netto		-40 000	-250 000			
Kuvaus	Uusi kaavoitettava alue Haagantie/Metsämäen raviradan viereen. Kaavoitustyö v.2025–2026, kunnallistekniikan suunnittelu v. 2026 (varattu suunnittelukustannus) ja toteutus v.2027. Edellyttää kunnallistekniikan rakentamista ja pitkiä runkolinjavetoja liittyen olemassa olevaan verkostoon.					
Perusteluteksti	Kasvu Liedon Veden osuus kunnallistekniikan rakentamisesta. Toteutetaan yhdessä kadunrakentamisen kanssa. Investointien kustannukset (kunnallistekniikka) pyritään kattamaan liittymismaksutuloilla.					
Poikoja 3 (uusi kaava-alue)						
Menot				-30 000		
Netto				-30 000		
Kuvaus	Uusi kunnallistekniikan rakennuskohde Liedon asemalla. Perustuu kaavoitusohjelmaan v.2025–2027. Alueelle on kaavoitettu ok-tontteja. Kunnallistekniikan suunnittelu alkaisi v. 2028 ja rakentaminen mahdollisesti v.2029 osana kunnallistekniikan rakentamista. Edellyttää Niinikujan perusparantamista.					
Perusteluteksti	Kasvu Liedon Veden osuus kunnallistekniikan rakentamisesta. Toteutetaan yhdessä kadunra-					

	kentämisen kanssa. Investointien kustannukset (kunnallistekniikka) pyritään kattamaan liittymismaksutuloilla.				
Lounaisväylä / raskaan liikenteen pysäköintialue					
Menot			-50 000		
Netto			-50 000		
Kuvaus	Lounaisväylän jatko. Perustuu kaavoitusohjelmaan v.2025–2027. Lounaisväylän alkuosan rakentaminen toteutetaan v. 2025 Plugit Oy:n latausaseman tarpeesta johtuen.				
Perusteluteksti	Palvelun parantaminen Raskaan kaluston pysäköintialue. Tässä vaiheessa ei tiedossa, mitä kunnallistekniikan tarpeita ilmenee. Liedon Veden osuus kunnallistekniikan rakentamisesta. Investointien kustannukset (kunnallistekniikka) pyritään kattamaan pääosin liittymismaksutuloilla.				
Tiemestarintien jatko 2-Rauhakylä (Liedon portin laajennus)					
Menot			-50 000	-200 000	
Netto			-50 000	-200 000	
Kuvaus	Uusi kunnallistekniikan rakennuskohde. Perustuu kaavoitusohjelmaan v.2025–2027. Sijoittuu pääosin Rauhakylän ja Tiemestarintien väliin, alueelle kaavoitetaan yritys/teollisuustontteja. Edellyttää vesijohdon runkolinjan rakentamista Tiemestarintieltä. Kunnallistekniikan suunnittelu v. 2027 ja rakentaminen mahdollisesti v.2028 osana kunnallistekniikan rakentamista.				
Perusteluteksti	Kasvu Uusia yritystontteja Asemansseudulle. Liedon Veden osuus kunnallistekniikan rakentamisesta. Investointien kustannukset (kunnallistekniikka) pyritään kattamaan pääosin liittymismaksutuloilla.				
Nuolemon alueen saneeraus (2026-2030)					
Menot		-300 000	-300 000	-300 000	
Netto		-300 000	-300 000	-300 000	
Kuvaus	Sweco Finland Oy on Liedon Veden sekä kaupungin infrapalvelujen toimeksiannosta laatinut Nuolemon alueen saneerausohjelman vuosille 2026–2033. Sen perusteella on tarkoitus alue kerrallaan uusia vesijohdon ja viemärin runkolinjat, talosulkuventtiilit ja liitososat sekä toteuttaa hulevesiviemärointi. Kadun rakennekerrokset uusitaan samalla vastaamaan nykypäivän kaavakatujen vaatimuksia. Nuolemon alueella on n. 50 kiinteistöä, joiden katto- ja kuivatusvedet on liitetty viemäriverkkoon. Tästä ns. sekaviemäroinnistä on tarkoitus päästä eroon.				
Perusteluteksti	Korjausvelka Liedon Veden sekä Liedon kaupungin infrapalvelujen saneerausinvestointi. Kilpailutetaan alue kerrallaan urakkana. Liittyy korjausvelan pienentämiseen.				
Avanti 5 työpaikka-alue					
Menot				-30 000	
Netto				-30 000	
Kuvaus	Uusi kunnallistekniikan rakennuskohde. Perustuu kaavoitusohjelmaan v.2025–2027. Sijoittuu Tuulissuontien jatkeelle lähelle Pukkilan eritasoliittymää, Alueelle kaavoitetaan yritys/teollisuustontteja. Kunnallistekniikan suunnittelu v. 2028 ja rakentaminen mahdollisesti v.2029 osana kunnallistekniikan rakentamista.				
Perusteluteksti	Kasvu Uusia yritystontteja Tuulissuolle/Pukkilaan. Liedon Veden osuus kunnallistekniikan rakentamisesta. Investointien kustannukset (kunnallistekniikka) pyritään kattamaan pääosin liittymismaksutuloilla.				
Vesijohtolinjojen saneeraus					

Menot	-150 000	-125 000	-150 000	-150 000		
Netto	-150 000	-125 000	-150 000	-150 000		
Kuvaus	Vanhojen valurautaputkien uusiminen, palopostien sekä toimimattomien runkolinjaventtiilien vaihto, virtausmittarikaivojen ja painemittausten lisääminen verkostoon (n. 15 kpl) vesitaselaskentaa varten. Liittyy aluemittausjärjestelmään. Virtausmittauskaivojen perusteella tieto verkostopaineesta, veden lämpötilasta ja sähkönjohtavuudesta indikoi veden laadusta sekä häiriöistä verkostossa. Virtausmittauskaivoista on mahdollista suorittaa verkoston desinfiointi alueittain esim. shokkikloorauksen avulla.					
Perusteluteksti	Korjausvelka Vesijohtolinjojen kunnossapitovelka kasvaa putkien kunnon, ikääntymisen ja materiaalien laadun seurauksena. Runkolinjaventtiilien ja satuloiden vaihtoja, putkilinjojen korjausta / materiaalivaihtoja sekä palopostien vaihtoja on tehty jo v. 2022–2024 aikana. Lisäksi aluemittaukseen liittyy uusien virtausmittauskaivojen asennukset. Palopostien vaihtoja toteutetaan n. 20–30 kpl/vuosi. Investoinnit toteutetaan omajohtoisena konetyönä.					
Viemäriinlinjojen saneeraus						
Menot	-150 000	-125 000	-150 000	-150 000		
Netto	-150 000	-125 000	-150 000	-150 000		
Kuvaus	Tulevina vuosina varaudutaan Liedon keskustan ja Nuolemon alueen vanhojen betonisten jätevesiviemäreiden sukittamiseen / korjaamiseen. Korjaustarve arvioidaan puitesopimukseen perustuvan viemäriinlinjojen pesun ja putkistokuvausten perusteella (kuntotutkimusraportti). Myös Nuolemon alueen hulevesiviemäriin / kuivatuksen rakentaminen edellyttää yhteisrakentamista infrapalvelujen kanssa.					
Perusteluteksti	Korjausvelka Viemäriputkilinjojen kunnossapitovelka kasvaa putkien kunnon, ikääntymisen ja materiaalien laadun seurauksena. Myös talousvedenjakelun talosulkuventtiilit/liitokset vaihtoiossa johtuen materiaalivalinnoista. Korjaustyön edellytys on kaivamalla toteutettu saneeraus katu kerrallaan. Toteutetaan pääosin kilpailutettuna saneeraus/korjausurakkana.					
Tarvasjoen vesitornin saneeraus						
Menot		-450 000				
Netto		-450 000				
Kuvaus	Tarvasjoen vesitorni on rakennettu v. 1994. Rakennusvirheestä johtuen vesitornia on jouduttu korjaamaan rakentamalla mm. apujalat kaatumisen estämiseksi. Samalla vesitilaan on valettu vahvistuksia. Tornin saneeraussuunnitelmat on laadittu v.2023. Suunnitelmissa on tiivistää ja pinnoittaa vesitila, uusia kulkuluukut ja katon vesi- ja lämmöneristys. Huputettava kohde.					
Perusteluteksti	Korjausvelka Liedon Veden saneerausinvestointi. Kilpailutettava urakka.					
Tautilan alavesisäiliön rakentaminen						
Menot			-550 000	-500 000		
Netto			-550 000	-500 000		
Kuvaus	Liittyy Liedon Veden varautumiseen; tämän hetken ylavesisäiliöiden (Keisvuori, Tarvasjoki) kapasiteetti ei riitä suositusten mukaiseen yhden vuorokauden talousveden riittävyteen Liedossa (n.3 500 m ³ /vrk). Liedon kaupunki hankkinut maaomistuksia alueelta, lisäksi pohdittu varautumiseen liittyen väestötiloja tms. Kyseessä kallion sisään louhittu alavesisäiliö, jonka tilavuus 2 x 1500 m ³ . Hankesuunnitelmat laadittu v. 2022, kyseessä rakennussuunnitelmien, maanomistajalupien sekä kilpailutusasiakirjojen laadinta. Varsinainen rakennussuunnittelu käynnistettäisiin v. 2026 ja rakentaminen mahdollisesti v.2027 – 2029. Sijaitsee kaupungin omistamalla maa-alueella.					
Perusteluteksti	Turvallisuus Vesihuollon huoltovarmuuden varmistamiseksi Liedon alueella pitäisi olla säiliöissä varastoituna yhden vuorokauden vedenkulutusta vastaava määrä talousvettä.					

	Tärkeä osa Liedon Veden varautumissuunnittelua. Talousveden riittävyyden turvaaminen poikkeusoloissa. Mahdollisesti muutakin kaupungin toimintaa kallioluolassa.				
Tarvasjoen vesijohtoverkoston saneeraus					
Menot	-100 000	-80 000	-100 000	-100 000	
Netto	-100 000	-80 000	-100 000	-100 000	
Kuvaus	Virolan alueen vesijohtoverkoston painetaso vaihtelee Tarvasjoen paloaseman vedenoton vuoksi. Suunnitelmassa rakentaa vesijohto Pitkäperkontien ja Virolan alueiden väliin, jolloin vesijohto saataisiin lenkkiin. Myös tarkoitus toteuttaa paineenkorotus- asema Tyllin teollisuusalueelle, jonka nykyiset vesijohdot kapasiteetiltaan alimitoitettuja. Tarkoitus myös saada veden syöttö alueelle kahdesta suunnasta. Suunnittelu ja toteutus v. 2026–2027 aikana. Tarvasjoen alueella myös palopostien ja runkolinjavenntiilien vaihtotyö jatkuu.				
Perusteluteksti	Korjausvelka Veden riittävyyden ja paineen turvaaminen. Painetason varmistaminen, vedenpaineen vaihtelu saa etenkin Tarvasjoen verkostossa aikaan sakan irtoamista. Tarkastelussa myös Virolan alueen vesijohtojen huuhtelu / possutus. Tyllin teollisuusalueella suuria veden käyttäjiä, edellyttää jatkossa paineenkorotusaseman rakentamista, jos vesijohdon runkolinjaa ei saada lenkkiin. Otetaan huomioon myös jatkorakentaminen / kaavoitus.				
Vesihuollon ennakoimattomat hankkeet					
Menot	-520 000	-500 000	-520 000	-520 000	
Tulot	15 658				
Netto	-504 342	-500 000	-520 000	-520 000	
Kuvaus	Äkilliset pienhankkeet, ennalta-arvaamattomat korjauskohteet sekä yllättävät vesi- ja viemäripuolen putkirikko tms. tilanteet. Hankkeet avataan investointilistaan omilla hankenumeroilla. Liittyy varautumiseen. Vesihuolto on huoltovarmuuskriittinen kohde; varaudutaan myös kyberturvallisuus- sekä fyysisiin turvallisuusuhkiin.				
Perusteluteksti	Korjausvelka Häiriöttömän talousveden jakelun turvaaminen. Vuoden aikana tulevat uusien ja vanhojen yritysalueiden, teollisuusalueiden sekä kaava-alueiden ulkopuolisten alueiden rakentamistarpeet sekä varautumiseen liittyvät toimenpiteet.				
Viemäriverkoston kuntotutkimus					
Menot	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000	
Netto	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000	
Kuvaus	Liittyy kunnossapitovelan kukistamiseen ja omaisuudenhallintaan. Viemäriinjojen korjaustarpeen arvioiminen on aloitettu vuonna 2023. Työ tehdään puitesopimukseen perustuvan viemäriinjojen pesun ja putkistokuvausten perusteella. Tarkoitus pestä ja kuvauttaa aluekokonaisuus kerralla ja saatujen raporttien ja tulosten perusteella laatia saneeraussuunnitelma seuraavien 5–10 vuoden ajalle.				
Perusteluteksti	Korjausvelka Viemäriputkilinjojen kunnossapitovelka kasvaa putkien kunnan, ikääntymisen ja materiaalien laadun seurauksena. V. 2023–2025 putkokuvausten perusteella tehdään kuntotutkimusraportit sekä saneeraussuunnitelmat. Vanhat betoniviemäriinjat sukiteetaan kunnan ja putkilinjan sijainnin mukaan (viettoviemärit). Osa korjaustöistä toteutetaan omana konejohtoisena työnä (mm. kaivojen korjaukset/vaihdot). Ongelmana vanhojen putkilinjojen materiaali, perustamistapa ja painumiset erityisesti tien alituskohdissa. Viemärien pesuja ja kuvauksia jatketaan alue kerrallaan, jotta voidaan varmistaa viemäriverkoston kunto ja häiriötön toiminta. Liittyy korjausvelan pienentämiseen.				
Huoltomiehentie					
Menot			-40 000	-200 000	
Netto			-40 000	-200 000	

Kuvaus	Kunnallistekniikan hanke. Uusia teollisuustontteja sekä risteysjärjestelyjä (Raukkalan tien kääntö, edellyttää tiesuunnitelman hyväksymistä). Toteutetaan Tarvasjoen suunnan paineviemärin runkolinjan kääntö suoraan Saukonojantien varteen. Toteutetaan myös uusi vesijohdon runkolinja Raukkalan tien varteen parantaen Raukkalan/Saukonojan alueen vedenjakelua (kahdennettu syöttö). Kaavoitustilanteesta johtuen suunnittelu käynnistyy v. 2026 ja toteutus v. 2027–2028 yhdessä kunnallistekniikan rakentamisen kanssa.				
Perusteluteksti	Kasvu Kaavoitusohjelman 2025–2027 mukaisesti toteutetaan uudet kunnallistekniset rakentamiskohteet. Uusia teollisuustontteja keskustan alueelle. Edellyttää tiesuunnitelman laatimista/hyväksymistä.				
Salimäentien jatko ja jkp					
Menot				-150 000	
Netto				-150 000	
Kuvaus	Salimäentien jatkaminen Satteentielle/Tammen alueelle saakka. Edellyttää kahdelle AP/AR-tontille kunnallistekniikan rakentamista. Perustuu kaavoitusohjelmaan v.2025–2027.				
Perusteluteksti	Kasvu Liedon Veden osuus kunnallistekniikan rakentamisesta. Investointien kustannukset (kunnallistekniikka) pyritään kattamaan liittymismaksutuloilla.				
Saukonoja 2 kunnallistekniikka (Simpukkatie)					
Menot				-40 000	
Netto				-40 000	
Kuvaus	Perustuu kaavoitusohjelmaan v.2025–2027. Edellyttää tiesuunnitelman laatimista uuden Saukonojantien risteuksen osalta. Toteutus pitkälti korttelin sisäisiä vesi, viemäri ja hulevesilinjoja. Mikäli kaava lainvoimainen, toteutus v. 2029.				
Perusteluteksti	Kasvu Liedon Veden osuus kunnallistekniikan rakentamisesta. Investointien kustannukset (kunnallistekniikka) katetaan jatkossa liittymismaksutuloilla.				
Hakula - Loukinainen siirtoviemäri					
Menot	-100 000	-300 000	-300 000		
Netto	-100 000	-300 000	-300 000		
Kuvaus	Liedon as. – Pakurla-välinen jäteveden viettoviemäri on toteutettu v. 1984–85 pitkälti Lausteenojan varteen haastaviin pohjaolosuhteisiin. V.2015 Auran seudun jätevesiä on alettu johtamaan johtamissopimuksella Liedon verkkoon, määrä on n. 530 000 m ³ /vuosi. Liedon asemalla sijaitsevan elintarviketeollisuuslaitoksen jätevesien määrä on n. 120 000 m ³ /vuosi. Näiden lisääntyneiden jv-määrien johdosta vanha Ø400 mm PVC-runkolinjan kapasiteetti on ylitetty ja sen kunnossapito on mahdotonta. Lisäksi pitkät siirtoviemäriinjat ja varsinkin elintarviketeollisuuden haasteelliset jätevedet aiheuttavat rikkivety- ja hajuhaittoja verkostoon, joiden taklaaminen asuntoalueen keskellä on osoittautunut haasteelliseksi. Lausteenojan tulvimisesta johtuvat vuotovedet aiheuttavat lisäksi ylimääräisiä vuotovesiä Pakurlan pumppaamolle ja etenkin Kaarinan verkostolle, johon Liedon jätevedet johdetaan. Fluidit Oy on mallintanut Liedon ja Kaarinan viemäriverkostot; paras vaihtoehto kapasiteettiongelmien ratkaisemiseksi olisi toteuttaa siirtoviemäriinjat suoraan Turkuun. Uudella jätevedenpumppaamolla ja rakennettavalla paineviemäriinjalla on tarkoitus johtaa Hakulantien kohdalta jätevedet suoraan Loukinaisten jäteveden pumppaamolle. Vuodelle 2025 on Liedon Veden talousarviossa hyväksytty 300 t€:n määräraha. Maanomistajalupien vuoksi suunnitelmaa jouduttu muuttamaan ja käynnistämään suunnittelu uudestaan. Pumppaamoratkaisu suunniteltu, tarkoitus kilpailuttaa syksyllä 2025 mutta koko hankkeen toteutus jää vuosille 2026 – 2027.				

Perusteluteksti	Kasvu Liedon Veden investointi. Kapasiteettiongelmasta johtuen toteutetaan uusi jätevedenpumppaamo ja siirtoviemärilinja Loukinaisten pumppaamolle. Kilpailutettava urakka.					
Sillillä 4 (uusi kaava-alue)						
Menot	-50 000	-300 000				
Netto	-50 000	-300 000				
Kuvaus	Uusi kaavoitettava asuinalue Kivimetsäntien eteläpuolelle. Edellyttää kunnallistekniikan rakentamista liittyen olemassa olevaan verkostoon. Haastava rakentamiskohde. Osayleiskaavassa lisäksi rinnakkaistie, joka huomioitava. Suunnittelu v. 2025 ja toteutus v. 2026 (v.2026 tontinmyyntikohde).					
Perusteluteksti	Kasvu Liedon Veden osuus kunnallistekniikan rakentamisesta. Toteutetaan yhdessä kadunrakentamisen kanssa. Investointien kustannukset (kunnallistekniikka) pyritään kattamaan liittymismaksutuloilla					

LIIKUNTA

	MTA2025	TA2026	TS2027	TS2028	Kokonais- kustannus- arvio	Kokonais- kus- tannukset
LIIKUNTA						
Uimahallin suunnittelu						
Menot		-20 000				
Netto		-20 000				
Kuvaus	Hanke- ja yleissuunnitelman toteuttaminen.					
Perusteluteksti	Palvelun parantaminen Uimahallin rakentamisesta on tehty valtuusto- sekä kuntalaisaloitteet. Liedossa on tunnistettu uimaopetuksen toteutuksen olosuhdeongelmat. Uimahalliproessin mahdollisesti edetessä, tulee tehdä hanke- ja yleissuunnitelma toteutuksesta.					
Kisakallion kentän perus- parannushanke						
Menot			-50 000			
Netto			-50 000			
Kuvaus	Kentän liikuntamahdollisuuksien monipuolistaminen esimerkiksi erilaisten suorituspaikkojen ja liikuntavälineiden lisääminen.					
Perusteluteksti	Palvelun parantaminen Investoinnilla tavoitellaan liikuntapaikkojen käytön ja viihtyvyyden lisääntymistä. Laajentuvalla asuinalueella ei ole alueelle sopivaa hyväkuntoista kenttää. Kentän kehittämisellä lisätään alueen asukkaiden liikuntamotivaatiota. Liedon kaupungin lähiliikuntapaikkasuunnitelman mukainen investointihanke.					
Tarvasjoen yu-kentän peruskorjaus, juoksurata						
Menot		-10 000				
Netto		-10 000				
Kuvaus	Juoksuratapinnoitteen uusiminen. Tiilimurskan poisto ja korvaaminen kivituhkalla.					
Perusteluteksti	Palvelun parantaminen Juoksuratapinnoite on aikansa elänyt. Uudella toteutuksella saadaan paremmat harustus- ja harjoittelumahdollisuudet sekä koululaisten että urheiluseurojen käyttöön.					
Kenttien valaistuksen ja peruskunnostuksen ohjelma						
Menot	-55 000	-55 000	-55 000	-55 000		
Netto	-55 000	-55 000	-55 000	-55 000		
Kuvaus	Ulkoliikuntapaikkojen peruskunnostusta ja pinnoituksia 30 000 €/vuosi. Eri kenttien tarpeiden mukaan, hiekoitusta, aitauksia, asfaltointeja. Energiasäästöohjelma liikuntapaikoilla (LED-valot) 25 000 €/vuosi. Led-ohjelma jatkuu kenttien jälkeen ulkoiluradoilla valaistuksen uusimisilla.					
Perusteluteksti	Korjausvelka Ulkoliikuntapaikat vaativat vuosittaista ylläpitoa. Huollon tarve pienenee Led-tekniikan avulla. Energiehokkuuden ja valaistuksen hyötysuhde paranee.					
Päiväkotien ja koulujen liikuntapihojen peruskorjaus ja välinehankinta						
Menot	-60 000 €	-60 000 €	-60 000 €	-60 000 €		
Tulot	8 930 €					

Netto	-51 070 €	-60 000 €	-60 000 €	-60 000 €		
Kuvaus	Koulujen ja päiväkotien pihojen leikkikentät ovat tilapalvelun hallinnassa, ja kunta on vastuussa niiden turvallisuudesta. Pihoja käyttävät pääsääntöisesti sivistyspalveluiden toimialan asiakkaat. Tarkastusten yhteydessä on kartoitettu pihojen kunnostus- ja uusimistarpeita tuleville vuosille. Investoinnin tarkoituksena on uusia päiväkotien ja koulujen ulkoliikuntavälineitä, jotka eivät ole turvallisia.					
Perusteluteksti	Korjausvelka Investoinnilla tavoitellaan liikuntapaikan käytön ja viihtyvyyden lisääntymistä. Sillä lisätään koululaisten, päiväkotilasten ja alueen asukkaiden liikuntamotivaatiota. Liedon kaupungin lähiliikuntapaikkasuunnitelman mukainen investointihanke.					
Yleisurheilukentän uusi ratapinta						
Menot		-350 000				
Netto		-350 000				

IRTAIMISTO

	MTA2025	TA2026	TS2027	TS2028	Kokonais- kustannus- arvio	Kokonais- kus- tannukset
IRTAIMISTO						
Kalustohankinnat ruoka- palvelut						
Menot		-30 000				
Tulot						
Netto		-30 000				
Perusteluteksti	Palvelun parantaminen					
Kalustohankinnat						
Menot	-30 000	-130 000	-30 000	-30 000		
Tulot						
Netto	-30 000	-130 000	-30 000	-30 000		
Kuvaus	<p>Puhtaiden ajoneuvojen laissa (740/2021) säädetään julkisten ajoneuvo- ja liikennepalveluhankintojen ympäristö- ja energiatehokkuusvaatimuksista. Lailla pannaan täytäntöön puhtaiden ja energiatehokkaiden moottoriajoneuvojen edistämistä annetun direktiivin 2009/33/EY muuttamisesta annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2019/1161. Lailla pyritään edistämään liikenteen päästövähennyksiä kasvattamalla nolla- ja vähäpäästöisten ajoneuvojen osuutta julkisissa hankinnoissa. Laki on tullut voimaan velvoitteineen 2.8.2021. Vähäpäästöisten ajoneuvojen osuus on oltava 38,5 %, mutta se on jaettu alueittain. Varsinais-Suomessa Turku lukuun ottamatta osuus on 35 %. Kuntien vähimmäisveloitteet koskevat lain yksityiskohtaisten perustelujen mukaan kuntien itse hankkimien sekä kaupungin järjestämisvastuulla olevien palveluiden hankkimista palveluntuottajalta sopimukseen perustuen. Eriytetyt veloitteet koskevat siis myös kuntayhtymiä ja kuntien yhtiötä silloin, kun ne hoitavat kunnan tai kuntajoukon lakisääteisten perustehtävien mukaista tehtävää. Kunnan on hyvä käydä nämä järjestämisvastuuseen perustuvat tehtävät läpi omien yhtiöidensä sekä sellaisten kuntayhtymien kanssa, joissa kunta on mukana. Tavoitteisiin tulee päästä organisaatiokohtaisesti hankinta-ajanjakson aikana. Ensimmäinen hankinta-ajanjakso päättyy 31.12.2025. (Lähde: Kuntaliitto)</p> <p>Investoinnin tarkoituksena on uusia kalustoa 2026 aikana, hankkimalla traktori puisto-osaston sekä kunnossapidon tehtäviin (vaihtokoneena vanha traktori).</p> <p>Vaikutukset käyttötalouteen: vähentää vuokrakaluston ja korjauksien kustannuksia.</p>					
Perusteluteksti	Palvelun parantaminen					
Mittauslaitteisto						
Menot	-20 000	-35 000				
Tulot						
Netto	-20 000	-35 000				
Perusteluteksti	Palvelun parantaminen					

MAANHANKINTA

	MTA2025	TA2026	TS2027	TS2028	Kokonais- kustannus- arvio	Kokonais- kustannukset
MAANHANKINTA						
Maanhankinta (ml. esi- rakentaminen)						
Menot	-2 000 000	-2 000 000	-2 000 000	-2 000 000		
Tulot						
Netto	-2 000 000	-2 000 000	-2 000 000	-2 000 000		
Kuvaus	Määräraha talousarviossa 2026 on 2,0 miljoonaa euroa					
Perusteluteksti	Kasvu Kaupungin strategian mukaiset kaavoitushankkeet ja asuintonttien luovutustavoitteet, asukasmäärän lisäämiseen asetetut tavoitteet, sekä tontinmyyntivoittoa koskevat tavoitteet edellyttävät aktiivista maanhankintaa.					

Kaupunkikonserni

Kaupunkikonsernin toiminnan ja talouden lähtökohdat ja tavoitteet

Kaupunginvaltuusto on 11.11.2024 hyväksynyt Liedon kaupungin konserniohjeen, joka on astunut voimaan 1.1.2025. Konserniohjeen tarkoitus on parantaa kaupungin omistuksessa olevien yhtiöiden kannattavuutta ja kilpailukykyä, niiden välistä tiedonkulkua ja omistajaohjausta, karsia toimintojen päällekkäisyyttä ja lisätä toimintojen tehokkuutta sekä riskienhallintaa ja näin edistää konsernin kokonaisuutta. Kaupungin konserniohjeella luodaan puitteet ensisijaisesti kaupunkikonserniin kuuluvien yhteisöjen omistajaohjaukselle kunnan tavoitteiden mukaisesti.

Konserniohjeen 5. pykälän mukaan konsernijohton edustajat käyvät vuosittain tavoite- ja talousarviokeskustelut tytäryhteisön johdon kanssa. Talousarvion käsittelyn ja hyväksymisen yhteydessä määritellään yhteisön tavoitteet sekä toimintaa ja taloutta kuvaavat tunnusluvut. Tavoitteiden tulee olla talousarviokauteen sidottuja ja mitattavia.

Kunnan tytäryhteisön ja kuntayhtymän on annettava kunnanhallitukselle kuntakonsernin taloudellisen aseman arvioimiseen ja sen toiminnan tuloksen laskemiseen tarvittavat tiedot (Kuntalaki 116 §). Konserniohjeen kohdan 7.1.3. mukaan osavuosisikatsaukset annetaan kunnanhallitukselle ja valtuustolle. Ne laaditaan kunnanhallituksen antamien ohjeiden ja määräämien aikataulujen mukaisesti. Vuosiraportointi tapahtuu tilinpäätöksen yhteydessä. Merkittävät poikkeamat hyväksytystä suunnitelmasta, talousarviosta ja rahoitusasemasta on raportoitava aina välittömästi konsernijohtolle. Tytäryhtiön on annettava tarvittaessa konsernijohton pyynnöstä erillisiä selvityksiä toiminnastaan ja taloudestaan.

Liedon kunnan konsernitalinpäätökseen yhdisteltäviä tytäryhtiöitä ovat Liedon Asunnot Oy ja Liedon Lämpö Oy.

Liedon Asunnot Oy

Toimitusjohtaja Mauri Suominen

TALOUS

1000 €	TP 2024	TA 2025	TA 2026	TS 2027
TOIMINTATUOTOT	2 188	2 292	2 363	2 363
TOIMINTAKULUT	-2 190	-2 288	-2 264	-2 264
TOIMINTAKATE	- 2	4	99	99

TOIMITUSJOHTAJAN KATSAUS

Tulevana vuonna yhtiön toiminta jatkuu ennallaan. Remontteja tehdään tarpeen ja suunnitelman mukaan vuokrataloissa.

Syyskuussa 2025 korotettiin kylpyhuoneremontoitujen talojen vuokraa remonttien valmistuttua.

2026 Liedon Asunnot uudistaa strategiaansa kaupungin strategiatyön yhteydessä ja uutta konserniohjetta noudattaen.

YRITYSVAIKUTUSTEN ARVIOINTI

Yhtiö ei pyri kilpailemaan yksityisen vuokra-asuntotarjonnan kanssa, vaan täydentää tarjontaa.

TOIMINTA-AJATUS

Tuottaa ja ylläpitää kysyntää nähden riittävää vuokra-asuntokantaa.

VALTUUSTOON NÄHDEN SITOVAT TAVOITTEET

Strateginen tavoite/ Kriittinen menestystekijä	Tavoite	Mittarin tavoitearvo
Kohtuullinen vuokrataso	Kulujen pitäminen kurissa Tasapainoinen talous	Vuokrien korotus pidetään kohtuullisella tasolla
Asukasviihtyvyyys	Huoneistojen hyvä kunto Häiriöiden poisto	Asukkaiden pieni vaihtuvuus (alle 50/vuosi)

TAVOITTEIDEN TOTEUTUMISEN VARMISTAMINEN JA RISKIENHALLINTA

Vuokrasaavat pidetään mahdollisimman pieninä tehokkaan perinnän avulla.

Asuntojen korjaustarve suunnitelmien mukaan ja muut esille tulevat korjaustarpeet erikseen harkiten ja hallituksen päätöksellä.

Liedon Lämpö Oy

Liedon Lämpö Oy:n hallitus ja toimitusjohtaja Ari-Matti Mattila

TOIMINTA-AJATUS

Liedon Lämmön toiminta-ajatus on olla kannattava, luotettava, ketterä ja innovatiivinen kaukolämpötoimija, joka edistää aktiivisuutta, energiatehokkuutta ja uusiutuvan energian käyttöä Liedossa ja sen ympäristössä.

LIEDON LÄMPÖ OY TOIMINNAN PAINOPISTEET JA STRATEGISET TAVOITTEET

Lyhyen aikavälin tavoitteet:

Energian hinta

Tavoite: kaukolämpöyhtiöiden keskihinta

Kannattavuuden parantaminen

Tavoite: Liikevoitto 15 % ja voitto ennen tilinpäätössiirtoja 7 %

Asiakastyytyväisyys

Tavoite: Tehdä vuosittainen kysely asiakkaille ja saada yleisarvosana hyvä

Energiatehokkuus

Tavoite: Verkoston hyötysuhde 87 % ja tuotannon hyötysuhde 90 %

Toimintaprosessit ja kustannukset

Tavoite: Asiakasportaalien edelleen kehittäminen, henkilöstön osaamisen lisääminen, -vastuualueiden kehittäminen, kustannusten jatkuva kriittinen tarkastelu ja siten asiakashintojen vakauttaminen tai laskeminen.

Tavoite: Tariffirakenteen muutos, hiilidioksidivapaan tuotteen luominen asiakkaille ja mahdollisesti muiden tuotteiden luominen teollisuuden tarpeisiin

Pitkän aikavälin tavoitteet:

- Omakustannushinnan laskeminen
- Kumppanuuksien rakentaminen yritysten ja yhteisöjen kanssa investointimahdollisuuksien ja tehokkuuden edistämiseksi
- Kokonaishinta alle Suomen keskiarvon

Hiilineutraalius vuoteen 2035 mennessä

TALOUS

Liedon Lämpö Oy
 PL 24
 21421 LIETO
 Y-tunnus: 0241182-3
 Tilikausi: Talousarvio 01.01.2026 - 31.12.2026
 Rahayksikkö: EUR

	Talousarvio 2026	Talousarvio 2025	Toteutunut 01.01.2024 31.12.2024	Toteutunut 01.01.2023 31.12.2023
LIKEVAIHTO	4 829 423	4 680 680	6 250 059	4 717 877
Liiketoiminnan muut tuotot	-	-	22 164	2 783
Materiaalit ja palvelut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	- 2 304 903	- 2 620 784	-3 257 233	- 3 175 499
Varaston lisäys (-) tai vähennys (+)	-	-	-100 616	- 213 936
Ulkopuoliset Palvelut	- 12 700	- 55 767	-82 046	- 62 911
Materiaalit ja palvelut yhteensä	- 2 317 603	- 2 676 551	-3 439 896	- 3 452 345
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	- 328 210	- 243 329	-279 630	- 243 149
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	- 55 139	- 40 899	-47 117	- 42 058
Muut henkilösivukulut	- 6 892	- 6 200	-5 938	- 6 439
Henkilöstökulut yhteensä	- 376 457	- 290 428	-332 685	- 291 646
Poistot ja arvonalenukset				
Suunnitelman mukaiset poistot	- 877 880	- 713 675	-442 599	- 448 954
Arvonalentumiset pysyvien vastaavien hyödykkeistä			-30 519	
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	- 877 880	- 713 675	-473 118	- 448 954
Liiketoiminnan muut kulut	- 476 928	- 491 430	-624 049	- 435 006
LIKEVOITTO JA TAPPIO	780 555	508 596	1 402 474	92 709
Rahoitustuotot ja kulut				
Muut korko- ja rahoitustuotot				
Muilta			2 342	540
Korkokulut ja muut rahoituskulut				
Muille			-190 161	- 97 971
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	- 372 899	- 359 872	-187 819	- 97 431
VOITTO (TAPPIO) ENNEN SATUNNAISIA ERIÄ	407 656	148 724	1 214 655	4 722
Satunnaiset erät yhteensä			0	-
VOITTO (-TAPPIO) ENNEN TILINPÄÄTÖSSIIRTOJA JA VEROJA	407 656	148 724	1 214 655	4 722
Tilinpäätössiirrot yhteensä	- 350 000	0	-1 168 146	-
Muut välittömät verot	0	0	0	-
TILIKAUDEN VOITTO (TAPPIO)	57 656	148 724	46 510	4 722

Liedon Innovaatiokampus Oy

Toimitusjohtaja Mika Stepanoff

TOIMINTA-AJATUS

Liedon Innovaatiokampus törmäyttää yritykset, oppilaitokset, potentiaalisen työvoiman ja laadukkaat kaupungin palvelut.

Liedon Innovaatiokampus tavoittelee uudenlaista yritysten kilpailukykyä, yksilöiden hyvinvointia ja kuntien elinvoimaa edistävää toimintamallia. Siinä ”törmäytetään” keskenään toimijoita, vanhojen toimintamallien hyviä puolia, uusia ideoita ja nykyisiä liiketoimintamahdollisuuksia – esimerkiksi vihreän siirtymän osa-alueelta.

Ydintavoitteena on tuoda kaikki yritysten kasvulle ja menestykselle olennaiset toimijat fyysisesti samalla alueelle. Kampuksen toimintamallin kehittäminen lähtee vilkkaasta Avantin yritysalueesta ja laajenee ensimmäisten vuosien aikana koko Lietoon.

Liedon Innovaatiokampus tarjoaa yhdessä kumppanien kanssa verkoston ja palvelutarjottimen Liedossa jo toimiville yrityksille sekä uusille yrityksille, jotka sijoittuvat Lietoon.

LIEDON INNOVAATIOKAMPUS OY TOIMINNAN PAINOPISTEET JA STRATEGISET TAVOITTEET

- Tuottaa ja tunnistaa käytännöllisiä tapoja kehittää sekä omaa että alueen yritysten liiketoimintaa ja parantaa yritysten mahdollisuutta saada osaavaa työvoimaa.
- Vahvistaa kehitysyhtiön brändin tunnettavuutta ja tapahtumatuotantoa esim. alihankintamessuja ja Liedon elinvoimafoorumia
- Yhdistää ja ”törmäyttää” tehokkaasti, mahdollisimman pienellä byrokratialla, oppilaitokset ja yritykset laajaksi kampuukseksi – oppimisympäristöksi, joka synnyttää uutta osaamista ja uusia innovaatioita.
- 2026 kasvattaa kampuksen kumppanuusverkostoa ja toimintamallia.
- Kehittää yhdessä kumppaneiden kanssa kasvokkain tapahtuvia palvelumalleja.
- Tarjota Suomen parasta elinkeino- ja yrityspalvelua
- Aloitetaan oman Invest-In palvelumallin kehittäminen ja markkinointi yrityksille
- TS vaikuttavia tekijöitä 2025–2026
- 2025 laskutettu Liedon kaupunkia elinkeinopalvelujen hoitamisesta vain 20 000 €, koska 2024 tilinpäätöksen tulos on riittänyt 2025 menojen kattamiseen.

- 2026 laskutetaan Liedon kaupunkia elinkeinopalvelujen hoitamisesta 50 000 € + 30 000 €, yht. 80 000 €. Tällä mahdollistetaan Invest-In palveluiden markkinointi suoraan yrityksille kehitysyrityksen toimesta vuoden 2026 aikana. Laskutettavia tuloja asiakkailta 10 000 €.
- 2024 tilikauden voitto 14 573,00 € verojen jälkeen.

TALOUS

1 000 €		TP 2024	TA 2025	TA 2026
TOIMINTATUOTOT		68	50	90
TOIMINTAKULUT		44	33	85
TOIMINTAKATE		24	17	5